



# מקהולת גבעתיא

**שביבים מקשרי הרבי מליובאוויטש  
עם ה'פרעזידענט' החסידי שניאור זלמן שז"ר  
בראי חלופת המכתבים ביניהם**

תשורה משמחת הנישואין של  
הרה"ת רפאל יצחק וחי'ה מושקא שי'  
בלניצקי

י"ב סיון תשפ"ג - שנת הקהל

**יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד**



הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, מקבל  
את פני ה'פרעזידענט' שניאור זלמן שז"ר.  
י"ג מנחם אב תשכ"ו

# פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו הרב התמים **רפאל יצחק שיחי** עב"ג **חיה מושקא תחי' בליניצקי** - למזל טוב בשעה טובה ומוצלחת. התודה והברכה מובעת בזה לידידנו ומכרינו שיחיו אשר הואילו לשמוח איתנו יחדיו ביום שמחת לבנו, ולברכנו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב ולאות תודה והוקרה, הננו מכבדים בזה את כל הנוטלים חלק בשמחתנו ב'תשורה' חגיגית, בהתאם למנהג שמקורו ב'תשורה' שחולקה בנישואי הרבי מלך המשיח והרבנית.

תוכנו של קובץ זה עוסק במסכת קשריו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א עם ה'פרזיזנט' שניאור זלמן שז"ר, ופועלו של סביו-זקנו של החתן - הרב שלמה מיידנצ'יק ע"ה - בקשר זה.

\*\*\*

קצרה היריעה מלתאר את עזרתו הנדירה והמיוחדת במינה של שז"ר לחב"ד. סיפור התמסרותו למימוש רצונו של הרבי נסקר אכן בהרחבה בספר 'נשיא וחסיד' ובבמות נוספות ועם זאת - רב הנסתר על הנגלה. קובץ זה מציע זווית ראייה מרתקת על קשריו עם הרבי וזאת בראי ההתכתבות המרתקת ביניהם **בשורת מכתבים שמתפרסמים כאן לראשונה**.

וזאת למודעי - מכיוון שרוב החומר בתשורה רואה לראשונה את אור הדפוס, לא ציינו זאת בכל מקום מיוחד אלא להיפך - במקומות שציטטנו מכתבים שנדפסו כבר (לתועלת הבנת העניין וכדו') באה הערת שוליים המציינת זאת.

\*\*\*

הקובץ מחולק לשני שערים - שער ראשון המוקדש כולו לחליפת המכתבים של שז"ר עם כ"ק אד"ש. בין המכתבים צורפו קטעי קישור והסבר ובמספר מקומות הבאנו גם מכתבים וקטעי עיתונות הנוגעים להבנת העניין.

השער השני עוסק בקשריו של שגרירו הנאמן של הרבי בארץ הקודש - הרב שלמה ע"ה מיידנצ'יק עם שז"ר.

חשוב לציין כי לא התימרנו לסכם או להקיף את סיפורו של קשר זה אלא בעיקר לתת אליו הצצה באמצעות מספר מסמכים מרתקים שטרם באו בדפוס.

תודתנו הלבבית נתונה לכל העוסקים במלאכת העריכה והכתיבה ובראשם הת' **שלום דובער שיחי' הרשקופ** על עמלו הרב בעריכת קובץ זה. כמו כן יעמדו על הברכה התמים **שמואל שיחי' וישנפסקי** ואח החתן הת' **לוי שיחי' בליניצקי** שלולי עבודתם היסודית לא יכול היה קובץ זה לצאת לאור. תודה עמוקה נתונה במיוחד לאלו שהפכו מילים ומשפטים לכלי מפואר ונאה - הת' **שניאור זלמן שיחי' מעטוף** והת' **מנחם מענדל שיחי' בלוך** על ההכנה לדפוס.

\*\*\*

"הא-ל הטוב הוא יתברך, יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר", ובמיוחד בברכה העיקרית - שנזכה תיכף ומיד ממש ללכת משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם", בהתגלותו המיידית של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממ"ש.

**יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!**

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחות בליניצקי - תור

י"ב סיון, סיום ימי התשלומין

ה' תהא שנת פלאות גדולות - שנת הקהל

כפר חב"ד, ארץ הקודש

# הקדמה

"הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א" - זה התואר המלא, הכתר הקדוש והמכובד, שקשר הרבי מלך המשיח לראשו של ה'פרזידנט' שניאור זלמן רובשוב - שז"ר.

תולדות חייו ונתיב דרכו של שז"ר משתרגים בנתיבותיה הנרחבים והארוכים של דברי ימי חסידות חב"ד. שבילו-סיפורו שלו כמו עוקב את דרכיה ומאורעותיה, עיתים משתלב בהם ונראה כאחד, ופעמים פורץ וכובש הוא למען תנועתה את מקום הטרשים, מפנה דרך ומישר מסילה. זכה האיש-החסיד ושמו ניצב ועומד בין שמות גדוליה וחסידיה, מוטבע באותיות של זהב בספר תולדות חב"ד, במעשי ידיו ועסקו למענה בדורנו זה ועוד לפני כן, בארץ הקודש ומחוצה לה.

רבות נכתב על האיש שז"ר - על איש הרגש והרוח החסידית, על ההתלהבות והחיות שפיעמו בו. על איש המעש והפעולה, על מערכתיו לעזר וסיוע לכל הקדוש והיקר. על "ידידו שליט"א" שז"ר - שעומד לימין חב"ד בכל צומת מרכזית.

אולם ככל שמעמיקים בקשר הייחודי בין שז"ר לרבי עולים ומתגלים רבדים חדשים ופנימיים יותר. כל מכתב או מטבע לשון כמו חושף עוד שכבה מרתקת של התקשרות פנימית ועזה של חסיד אל רבו. מעל הכל עומד 'ביטול' חסידי פשוט לרצון הרבי, משל היה מדובר באדם מן המניין ולא באיש אשר קשריו חובקים את כל זרועות הממשל בישראל. "הנני נאמן לשרותו" היה מטבע לשון שחזר על עצמו שוב ושוב עת כתב לרבי. "אודה אם ידריכני" חותם הוא, עת הריץ אל הקודש פנימה שאלה בנושאי הכלל.

הסבא, ר' שלומק'ה מיידנצ'יק נשאל פעם בשיחה עם קבוצת סנאטורים אמריקאיים האם נכונה השמועה על אהדתו הרבה של שז"ר לחב"ד. "אין זה נכון כלל וכלל" ענה בקול פסקני.

היתכן?! תמהו השומעים 'הלא כך כתוב בכל העיתונים?

"מר שז"ר אינו אוהד את חב"ד - הוא חסיד חב"ד בעצמו..." באה התשובה הניצחת שהייתה הרבה יותר אמיתית מאשר מליצה גרידא.

מקריאת מכתביו של שז"ר לרבי - לפני עלותו למשרתו הרמה וגם לאחריה - עולה העובדה הפשוטה: הוא ראה בעצמו קודם כל חסיד ומקושר ורק אחר כך נושא משרה. בכל

תפקיד בו שימש הציב שז"ר אל מול עיניו את השאלה מה 'יוצא' לרבי מכך, וכיצד אני יכול להועיל למימוש המטרה.

דוגמא אחת מני רבות נמצאת בקובץ שלהלן במכתב מי"ג תמוז תשכ"ח. שז"ר מדווח לרבי כי אישיות חשובה עומדת לבקר אותו. על פניו עסקה הפגישה בנושאים הקשורים למשרתו של שז"ר כ'פרזידנט' אך הוא לא ראה זאת כך - "האם יש צורך שאוסיף לדבר אתו על אחד הפרויקטים של כ"ת?" הוא שואל, "יורנו נא דעה, והנני לשרותו"...

הנה כי כן היה פשוט לו לשז"ר כי אם נפגש הוא עם אדם בעל השפעה - צריך לצאת מכך משהו בשביל הרבי.

קובץ זה איננו ביוגרפי - אף שיש בו לא מעט פרטים ושביבים מקורות חייו שטרם נודעו ונתפרסמו. הוא גם איננו מתיימר להציג, לתאר ולאפיין את דמותו של זה האיש - אך אפשר ושורה מיומנו או פסקת מכתב קצרה תיטיב להאירו ולהנהירו שבעתים מכל מיני תיאורים נמצאים.

\*\*\*

קשר אישי ומיוחד היה לו לשז"ר עם שליחו האישי של הרבי מלך המשיח באלפי נושאים - החסיד הנודע ר' שלומק'ה מיידנצ'יק.

ר' שלומק'ה עם חיוכו הכובש ופשטותו המיוחדת קנה את ליבותיהם של רבים וטובים מן הצמרת הממשלתית בישראל, מהימין ומהשמאל, וכך נעשה שליח הרבי מלך המשיח לממשלה הישראלית. במהלך השנים נתן לו הרבי מלך המשיח מאות שליחויות הקשורות אל הממשלה בישראל, כך שבכל הזדמנות שמוסדות חב"ד נזקקו לפעול משהו בדרגים הגבוהים - הכתובת לכך הייתה - ר' שלומק'ה.

מתוך הממשלה הישראלית גופא, ניתן להיווכח של'פרזידנט' שניאור זלמן שז"ר היה

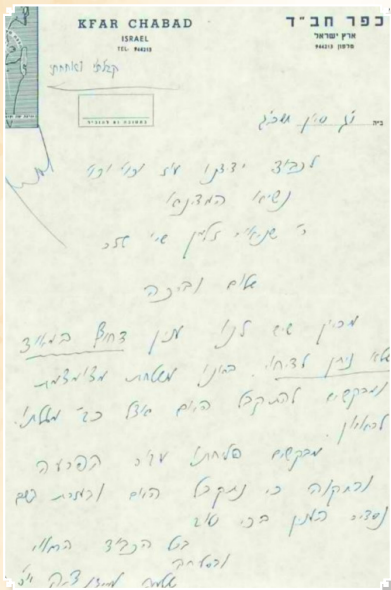
קשר מיוחד ונדיר עם ר' שלומק'ה, יותר מכל שאר חבריו בצמרת הממשלה, שז"ר בהיותו מגזע חסידי חב"ד, הרגיש קשר רגשי לכל ענייני חב"ד באשר הם, ועל כן התגייס לסייע לכל דבר שחב"ד נזקקה לו. ר' שלומק'ה היה איש הקשר כדי להעביר את דבריו של הרבי לשז"ר בשלל נושאים.

צוהר קטן לקשר המיוחד הזה נפתח בסיפור מפי אבי החתן, הרב מנחם מענדל בליניצ'קי:



ר' שלומק'ה מגיש עוגה לשז"ר ביום הולדתו ה-75 בבית הנשיא. סביבו משלחת חסידי חב"ד מהכפר

"שוחחתי פעם עם סבא על מידת הקשר של שז"ר עם חב"ד ואיתו כשגרירו של הרבי מה"מ באה"ק, כדי להמחיש את עומק הקשר סיפר לי:  
 "פעם אחת ביקש ממני שז"ר לבוא ללשכתו ביום מסויים ובשעה מסויימת. בבואי ללשכתו אמר לי:



הפתק שעליו מבקש ר' שלומק'ה להיכנס לשז"ר באופן מיידי

"בעוד זמן קצר תכנס לכאן משלחת נכבדה מהג'וינט (ואולי גם מארגוני הרפורמים) ובפיהם טענות קשות על היחס המועדף שלי לחב"ד. אינני יודע מה יהיו פרטי טענותיהם וחוששני שלא יהיה לי מענה הולם.

"על כן אבקש ממך, שתתחבא כאן מאחרי הוילונות שבחדרי [באותה תקופה עטפו וילונות ארוכים את כותלי הלשכה הנשיאותית ואת היציאות למרפסת / לחצר וכיו"ב], וכאשר אזדקק לכך אצא אליך, באמצע הפגישה, באמתלא כל-שהיא, ותתן בפי את התשובות המתאימות לטענותיהם.  
 וכך אכן אירע."

במקום אחר מוצאים אנו בארכיונו של שז"ר פתק בכתב ידו של ר' שלומק'ה בו הוא מבקש להיכנס עם משלחת לשז"ר באותו יום. זאת כאשר שז"ר כבר שימש במשרתו הרמה ובוודאי שיומנו היה מלא ומתוכנן ימים ושבעות מראש. על פתק זה כתב שז"ר - 'קיבלתי ושוחחתי'...

באסופת המכתבים המופיעה בחלק השני של תשורה זו ניתן להבחין בקשר מיוחד זה בין שני האישים, וכיצד הוא סייע לפיתוח והרחבת מוסדות חב"ד בארץ הקודש.

\*\*\*

קשה לחתום או לסכם את דמותו רבת האנפין של שז"ר. אולם דומה שמתאימים ביותר הם הדברים שלהלן מתוך הקדמתו של הסבא ר' שלומק'ה לספר 'נשיא וחסידי':

...הייתה לי הזכות, בתקופת כהונתי כראש הוועד המקומי של כפר חב"ד - עיר הבירה החסידיית בארץ-הקודש - להיות מהנוטלים חלק בהקמת המרכז החינוכי הקרוי על שמו, "בית שז"ר". ודומני שמלבד הנצחה חשובה זו, שבאה לציין את חלקו הרב בהקמת הכפר וביסוסו, עוד לא הבענו אנו, חסידי חב"ד, את הכרת התודה הראויה לאישיות געלה זו.

בריפרוף מהיר באיגרותיהם של נשיאי חב"ד אל שז"ר, בעיקר אלו של הרבי שליט"א, צדה את עיני התבטאות אחת של הרבי (באיגרת י"ג אייר תש"ל) המתייחסת לחומר מפרי עטו של שז"ר הן בתקוות הגאולה שניתנה בתאריך מסויים:

...אף אנו נאמר בנוגע לחשבון הקץ: אם באופן כך אם באופן אחר, אבל יהי רצון שיבוא הקץ בפועל, בגאולה האמתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

ואוסיף על זה, כמי שהיה בן-בית בלשכתו וזכה להיכרות אינטימית עמו - באוזניי עוד מצלצלות מילותיו האחרונות: "גיט איבער דעם רבי'ן [-מיסרו לרבי]: ויאמינו בה' ובמשה עבדו!" - שלא קשה לתאר אותו נוטל חלק באמונה האיתנה בדברי הנבואה הברורה ששמענו מהרבי - בתקופה שקדמה לעלטה הכבדה שירדה עלינו - ומצטרף יחד עמנו, בקולו הרם והפאתטי, לקריאת הקודש שזכתה אלפי פעמים לעידודו של הרבי; הכרזה שסביבה מתרכזת אמונתנו בימים אלו של "עקבתא דמשיחא", ויש בה מלבד תפילה, בקשה ודרישה, גם קביעת עובדה:

**יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!"**



שער  
לאשון

# אדמו"רי, אורי ומורי

קשרי הרבי ושז"ר

# שידורי התניא

בשנת תש"כ החל ר' נחום גולדשמיד ע"ה - שנודע בכוחו הגדול בהסברת דברי חסידות - למסור שיעור תניא מעל גלי רדיו "קול ישראל". לאחר חמש שנים של שידור השיעורים, בשנת תשכ"ה - קמו מערערים ומנגדים לשיעור זה במטרה לבטלו, וכנגדם נעמד שז"ר ופעל להמשך קיום השידורים:

במכתב שלפנינו מתייחס מר שז"ר לפעולותיו במספר עניינים הקשורים לעסקנות החב"דית בארץ הקודש, בעיקר אודות פיתוח הישוב החב"די בכפר-חב"ד. ובראשית דבריו מתייחס שז"ר גם לענין שידור התניא על גלי הרדיו:

ירושלים, י"ג ניסן תשכ"ה

15 באפריל 1965

אדמו"רי היקר לי מאד שליט"א

לפני פרוס החג הנני ממחר לשלוח לך העתקים משלשה מכתבים שקבלתי בשלשת העניינים שהשתדלתי בהם. והם מעסיקים מאד את כ"ת.

(א) תשובת משרד השידור בענין שיעורי התניא.

(ב) תשובת שר הדתות בענין נצרת.

(ג) הבטחת משרד השכון בענין הבניה החדשה מטעמו בכפר חב"ד.

גם בענין הקמת מעון לעולים, 24 יחידות דיור.

אם הסכום שמשרד השכון (זאת הפעם הראשונה בכפר חב"ד) התחייב עליו - 360,000 ל"י - לא יספיק, הבטיחה לי הנהלת הג'וינט למלא את השאר. וגם בענין 12 יחידות לזוגות צעירים. חשיבות מיוחדת נודעת לסעיף ג'.

שמחתי כי בענין השיחות עם ראשי הכנסיות הנוצריות כוונתי לדעת כ"ת.

את הטלגרמה שלי לי"א ניסן ודאי קבל במועדו בברכות נאמנות לחג החרות.

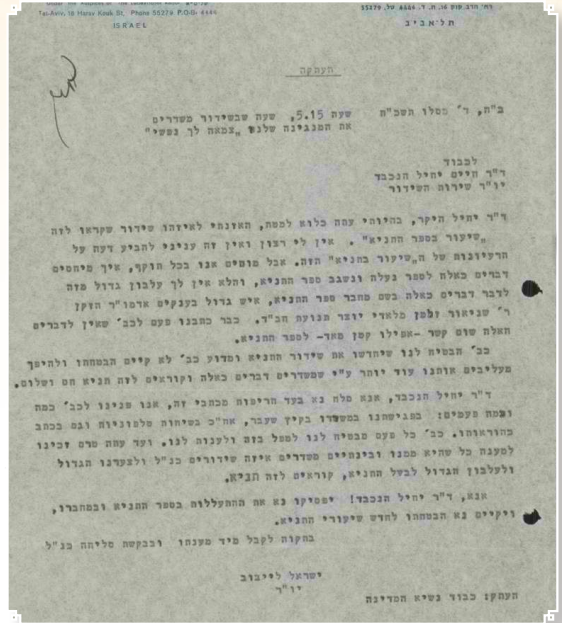
באהבה וביקר

זלמן שזר



**מימין:**  
מכתבו של הרב ליבו

**משמאל:**  
חנוך גבתון, מנכ"ל רשות השידור (מימין)



לפנינו העתק המכתב ממשרד השידור, אותו צירף שז"ר למכתבו אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, מבין השורות ניתנת הצצה (ולו במקצת) לגודל מאמציו והשתדלותו של שז"ר להמשך קיום שידורי התניא כפי רצונו של הרבי:

ירושלים, י"ב ניסן תשכ"ה

לכבוד נשיא המדינה, מר זלמן שזר, ירושלים

כבוד הנשיא

הנדון: שיעורי התניא

לאחר בירורים נוספים שערכתי בעקבות שיתקנו בנידון, הבאתי לדיון חוזר בהנהלת רשות השידור את החלטתנו הקודמת בענין ביטול השיעור בתניא החל במאי השנה.

בהתחשב בהמלצתו של כבוד הנשיא ואחרי שנבדקו כל האפשרויות הוחלט עתה לקיים שידור דו שבועי לחו"ל באותה מתכונת שהיתה קיימת עד עתה, אולם בהעברה בגלים קצרים שתאפשר האזנה הרבה יותר בחו"ל. גם בארץ תהי אפשרית ההאזנה בכל המקלטים המצויים במתקן קליטה של גלי את"ד חג"מ. לצערנו לא מצאנו אפשרות, על אף כל מאמצנו, לקיים את השידורים בארץ בגלים בינוניים בשעות אחה"צ. אנו מקוים כי נוכל לתקן ענין זה בלוח התכניות של החורף הבא.

הרשה נא לי להבטיחך, אדוני הנשיא, כי גם בשל יחס הכבוד לעצם הנושא וגם בשל המלצתך האישית נעשה ככל יכולתנו כדי להחזיר את שיעורי התניא במתכונתם הקודמת לשידורי קול ישראל עד גמר הספר כולו.

ברגשי כבוד ויקר

חנוך גבתון

להבנת המאבק הגדול שהתחולל מאחורי הקלעים מובאים כמה מכתבים מעסקני חב"ד שהיו מעורבים בפעולות למען המשך השידורים.

## יפסיקו נא את ההתעללות בספר התניא ובמחברו

יו"ר צאגו"ח דאז - ר' ישראל ליבוב היה בין העוסקים בעניין. בד' כסלו תשכ"ה הוא שולח מכתב ליו"ר רשות השידור מר חיים יחיל, ומפציר בו להמשיך את קיום השידורים<sup>1</sup>.

"לכבוד חיים יחיל הנכבד

יו"ר שירות השידור

...כב' הבטיח לנו שיחדשו את שידור התניא ומדוע כב' לא קיים הבטחתו ולהיפך מעליבים אותנו עוד יותר ע"י שמשדרים דברים כאלה וקוראים לזה תניא חס ושלום.

ד"ר יחיל הנכבד, אנא סלח נא בעד חריפות מכתבי זה, אנו פנינו לכב' כמה וכמה פעמים: בפגישתנו במשרדו בקיץ שעבר, אח"כ בשיחות טלפוניות וגם בכתב בהוראות. כב' בכל פעם מבטיח לנו לטפל בזה ולענות לנו, ועד עתה טרם זכינו למענה כל שהוא ממנו... אנא, ד"ר יחיל הנכבד! יפסיקו נא את ההתעללות בספר התניא ובמחברו, ויקיים נא הבטחתו לחדש שיעורי התניא<sup>2</sup>.

העתק ממכתב זה שלח הרב ליבוב לשז"ר.

בפורים של אותה שנה ביקר הרב ליבוב אצל שז"ר ודיבר עמו בנושא זה ועל כך הוא מספר במכתב שכתב לרב גרשון חן<sup>2</sup> בשנה שלאחר מכן:

"בבקרי בפורים אשתקד אצל כבוד נשיא המדינה מר זלמן יחי' שז"ר, סיפרתי לו כל זה<sup>3</sup> (גם לפני זה כתבנו לו על זה) ובקשתי להפעיל השפעתו שלא יבטלו, אף שאין דרכי לבקש, אבל מפני חשיבות הדבר עשיתי זאת. הוא הבטיחני.

בחוה"מ פסח קיבלתי מהנשיא את המכתב המצורף פה עם העתק המכתב של מר גבתון מנהל השידורים<sup>4</sup>."

על כך כתב שז"ר לרב ליבוב ב"ג ניסן תשכ"ה:

"הריני שולח לך העתק של מכתב מנהל השידורים בדבר המשך שידורי התניא, וזאת היא החלטת ההנהלה. לפי החלטה זו לא יחול כל שינוי בשידורים, לא בשפה ולא בשידור עצמו, כי אם בגל ובשעה. וכמו כן הובטח כי בתכנית החורף ישובו השיעורים כמתכונתם עד כה, ולא יבולע עי"י לשיעורי השו"ע<sup>5</sup>

בברכת חג כשר ושמח

זלמן שז"ר

## להזכיר למר גבתון שבודאי יקיים הבטחות

בסוף חודש תמוז תשכ"ה כותב הרב ליבוב לשז"ר ומזכיר לו בדבר הבטחת מנהלי הרדיו:

"...ועתה כבוד הנשיא, הנה עתה כבר מכינים את תכנית החורף ועומדים להדפיסה בקרוב, וע"כ בקשתנו מכבוד הנשיא שיעשה כל הדרוש להזכיר למר גבתון שבודאי יקיים הבטחות.

(1) כנראה מהמכתב, פנה הרב ליבוב ישירות לראשי רשות השידור לפעול לחידוש השידורים, עוד טרם שעירב את שז"ר בעניין.

(2) רב שיכון חב"ד בירושלים עיה"ק ת"ו וחבר בי"ד רבני חב"ד בארץ הקודש.

(3) אודות ביטול השידורים.

(4) הכוונה היא כמובן למכתב שהובא לעיל, אותו צירף שז"ר למכתב הדיווח לרבי על פעולותיו בעניין.

(5) ברדיו החלו באותו הזמן לשר שיעורים בשו"ע. שידורים אלו היו הסיבה 'הרשמית' להפסקת שידורי התניא.



**למעלה:**

הרה"ח נחום גולדשמיד (מימין)

**למטה:**

מודעה בעיתון על שיעורי התניא

בבקשת סליחתו ובברכת ידידים  
לבריאות נכונה לו ולרעיתו שתחי'  
ולשלומו והצלחה במדינתנו"

בסופו של דבר חודשו השידורים  
במתכונת שונה לגמרי ממה שהובטח על  
ידי הנהלת הרדיו. העניין כולו מסוכם  
יפה במכתבו של ר' נחום גולדשמיד אל ר'  
גרשון חן המגולל את הפרשייה:

**השידורים מגיעים  
לרוסיה הסובייטית**

**והם סם חיים ממש**

ב"ה, ט"ו חשוון תשכ"ו, ב"ב

לכ' ידידי עוז ו"ח אי"א הרב הגאון  
החסיד כמו"ה גרשון נ"י.

באתי לתאר לפניו את מצב שידורי  
התניא בקול ישראל ברדיו.

לפני עשרה חודשים לערך,  
היינו בחודש שבט תשכ"ה, נודע לי  
שעומדים להפסיק את שידורי התניא  
בקול ישראל.

השיעורים התקיימו במשך ארבע  
שנים, פעם בשבועיים ביום ד', משעה

5:05 עד 5:25, חמש-עשרה דקות לעצם השידור, וחמש דקות ניגון לפני השידור  
וניגון אחרי השידור.

מיד כאשר נודע לי על המזימה הזאת, התקשרתי עם צא"ח והם התחילו לטפל  
בענין. כתבו מכתב לנשיא, והתקבלו על ידו באופן זה. גם אני כתבתי מכתב מפורט  
לנשיא, וכאן התחילה ההסתערות על "קול ישראל" לבל יפסיק את שידורי התניא.

הנימוקים שלנו היו, שהשידורים הללו נתקבלו באהדה רבה בכל שכבות  
האוכלוסייה, הן אצל ההמון הרחב, כי השידורים נמסרים בשפה ברורה ומובנת  
לכל, והן אצל החלק האינטלקטואלי של העם, כמו אנשי מדע ואוניברסיטאות  
המקבלים ונהנים מה"פילוסופי" האלוקים של בעל התניא, וגם הרבה מהקיבוצים  
מאזינים לשידורי התניא. והעולה על כולנה - שהשיעורים בתניא נשמעים מחוץ  
לגבולות ארצנו, ובפרט ברוסי' הסובייטית, שאצלם הם סם חיים ממש, המעודד,  
מזכיר ומקשר אותם לעם ישראל החי וקיים.

הנשיא הזמין אליו ללשכתו את מנהל שירות השידור מר גבתון, לאחר דין  
ודברים ממושך, קבלתי בערב פסח מכתב מכבוד הנשיא, וז"ל:

"הריני שולח לו העתק המכתב שקיבלתי מרשות השידור בענין שדורי התניא,  
שעליהם כתב לי בשעתו, כתבתי על כך גם מכתב מפורט להאדמו"ר שליט"א.  
אחרי שיחה מפורטת עם מנהל השידור, נדונה השאלה מחדש, וזאת היא מסקנת  
ההנהלה: לא יהי' איפוא כל שינוי לא בשידור ולא בשפת השידור כי אם רק בגל  
. . . וגם הובטח כי בלוח התכניות של החורף הבא יוחזרו השיעורים כמתכונתם  
הקודמת" עכ"ל הנשיא.

וההר הוליד עכבר. שינו וקיצצו ככל האפשר (א) במקום עשרים דקה, הקציבו  
רק 9 דקות לשיעור, (ב) את הניגון החב"די לפני ואחרי השיעור ביטלו לגמרי, (ג)  
במקום השידור שהי' מתקיים בעברית, אני משדר באידיש, (ד) במקום שהשידור הי'  
מתקיים פעם בשבועיים, הוא משודר כעת פעם בחודש באותו הערב, שיעור ראשון  
בשעה 6 ושיעור שני בשעה 8 - כל שיעור 9 דקות. ומה שהבטיחו לנשיאנו הנכבד,





הרה"ח גרשון חון

להחזיר את השיעורים בעונת החורף למתכונתם הקודמת, לא קיימו הבטחתם לגמרי.

... אך אין צועקים על העבר וכעת מוכרחים לדרוש מהנהלת השידור לתקן את המעוות:

(א) 'שכל שידור יהי של עשרים דקות כפי שהי' - 15 דקות לעצם השידור ו-5 דקות ניגוני חב"ד לפני ואחרי השידור.

(ב) לחלק את השיעורים, שכל שיעור יתקיים פעם בשבועיים, ולא שני שיעורים פעם בחודש באותו ערב, כפי שנהוג עכשיו.

(ג) נוסף לשידורים בחו"ל שמאזינים להם המון בית ישראל ברוסי' הסוביטית, כמעט באופן חופשי, כפי שמוסרים עדי שמיעה שבאו זה עכשיו מרוסי', כמו הרב סנדלר ממוסקבה, בנו של שמואל פרוס מכפר חב"ד ועוד אנשים שהגיעו לפני כמה שבועות משם, (אגב, אנשי שירות השידור שבעי רצון מאוד משידורי באידיש, הן מצורת השידור והן מהתוכן הנעלה) - נוסף לשידורים אלה יש לדרוש בתוקף שיקציבו לנו פעם בשבועיים שדורי תניא בעברית בגלים בינוניים הנשמעים כאן בארץ, כפי שהי' וכפי שהבטיחו, היינו שידור "תניא" כל שבוע, פעם באידיש לחו"ל, בגל ג', ופעם בשבוע בעברית, בגל א', כאן בארצנו הק', וכפי מתכונתם

הקודמת, רבע שעה לעצם השידור וחמש דקות - ניגון אחד לפתיחת השידור וניגון אחד לסיומו. זה המינימום שבמינימום, ואם נעמוד על זה נצליח בע"ה.

סבורני שפרטתי את הענין לפני כ' על כל פרטיו ופרטיו, ועכשיו תעשו ותצליחו, והי' בעזרתכם.

ממני ידידו הדי"ש מלו"נ. שיזכה במהרה לזמן המיועד אימתי דקאתי מר לכשיפוצו כו'.

נחום

ר' ישראל ליבוב, יו"ר צאנז"ח באה"ק, עומד מימין הרבי



# חזקה על מר מיידידנצ'יק

שני מכתבים נשלחו מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אל שז"ר ביום י"א שבט  
"למחרת יום ההילולא דיו"ד שבט, ה'תשכ"ו", המכתב הכללי-פרטי שיצא באותו היום,  
ומכתב פרטי מיוחד אליו.

במכתב הפרטי כותב לו הרבי שליט"א: "ויהי רצון שסו"ס יימלאו משאלות לבנו לטובה  
בכלל, כולל ובמיוחד משאת נפש כל ישראל, שאחינו הנמצאים בצרה ובשבי יצאו בקרוב  
ממש מן המיצר אל המרחב, כפשוטו ובכל המובנים".

הרבי מלך המשיח ממשיך שם ומספר אודות השתתפותם בהתוועדות של עולים "משם"  
(ברית המועצות) שהינם כעת תושבי כפר חב"ד ו"שבהתוועדות דיום הילולא זה הרשיתי  
לעצמי להציע לומר ברכת לחיים בסדר הפוך בהקדמת "כפר חב"ד שני" ל"כפר חב"ד  
ראשון". ויהי רצון שגם חפץ ומאווי לב אלו יתקיימו בפועל ובקרוב ממש, שיוקם כפר  
חב"ד שני . . .".

באגרת קודש מיום ר"ח כסלו - למעלה מחודשיים לפני כן, כותב הרבי לשז"ר: "הנני  
שולח לך מפירסומי צעירי אגודת חב"ד בשטח פעילותם בין חוגי הסטודנטים . . . אמרתי  
להביאה לתשומת לב כ', שבודאי יגרום לו נחת רוח". לאגרת זו צירף כ"ק הרבי מלך  
המשיח מסמכים ופירסומים אודות ה"פגישה עם חב"ד".

לעניינים אלו ועוד מגיב שז"ר במכתב שלפנינו:

ירושלים, עה"ק, כ' שבט תשכ"ו בלילה.

אדמו"רי שליט"א, הנערץ והאהוב.

הערב, אחרי יום פגישות מורכבות ומיגעות, כשהגיעה השעה הקבועה ללימוד  
חסידות (סיימנו היום את התורה המופלאה על שלש הכחות על הפסוק "ונקדשתי  
בתוך בני ישראל" - לקוטי תורה, פי' אמור, לא-ל"ג), הביאו לי את אגרת כ"ת' מיום  
ההילולא דיו"ד שבט. על תקות העליה "הפתוחה" משם, על ענין כפר חב"ד ב' ואת



ר' שלוימקיה מיידנצ'יק

העתק המכתב על "גבורי ישראל ומגיני ארץ", בלשון בעל ההלולא, והייתי אסיר תודה לו מקרב לב נפעם. חן חן!

את האורחים, שהביאו לי ד"ש מכ"ת (הרב הכט, מר נחשוף ועוד) קבלתי במועד. ובודאי הגיעו לכ"ת הדברים שמסרתי על ידי אלה שנסעו אליכם. ואני מניח כי חזקה על מר מיידנצ'יק שהוא מודיע לכ"ת בדיוק על אשר אנו כאן מתכננים בענין הבתים לעולי רוסיה בכפר ועל ענין התכנית לכפר חב"ד ב'. עדיין יגיעים הדברים בענין הכפר השכן, אבל ודאי גם על קשיים אלה כתבו לכ"ת.

שמחוני ועניינו אותי בשורותיו על פעולות חב"ד בקולגיים. אף נתתי מהלכים לעלונים האנגלים שצורפו למכתבו. גם הגיעו אלי הדים מארה"ב. הייתי רוצה לדעת את הערכת כ"ת על האישים העומדים בראש המפעל הזה. בפונדק הקטן העומד לרשותי הנני נוהג להזמין אישים מחוגים שונים להיות אורחי בארץ, ולהשמיע את דבריהם בחוגי האוניברסיטה והמתלמידים. (כגון הפר' השל<sup>3</sup>, המשורר גראדה<sup>4</sup>. עומד להגיע אלי

הפרופ' וולפסון<sup>5</sup> והחודש יבוא אהרן צייטלין<sup>6</sup>). עלה בדעתי לשאול את כ"ת אם היה מסכים לכך שאזמין הנה לחודש של חופש את הפרופסור העומד בראש הפעולה הזאת? אולי יש בו להגיד לנוער כאן ואולי ראוי הדבר שיביא קצת ארץ-ישראליות לחוגים שלו שם? אודה, אם ידריכני.

עניני העליה מרוסיה ודאי ידועים לכ"ת. את השנה הזאת - זאת הפעם הראשונה! - סיימנו בעליה של 1440 נפש. (לעומת 650 נפש אשתקד) ויש כל היסוד להניח, כי אם הכל ילך למישרים, והשטן לא יעכב, ואנו לא נקלקל, נגיע בע"ה לאלפים נפש, כ"י.

היה את לבי לבקש את שר החוץ שלנו להתראות עם כ"ת בהיותו עכשיו בארה"ב, אבל זמנו הפעם מצומצם מאוד. גם לא הייתי בטוח אם יאבה כ"ת בכך, ואולי יש עוד צורך להכין אותו לכך יותר?

את רצוני העז לשוחח עם כ"ת אינני רואה עוד כיצד לקיים. כשם שכהונתי פותחת אפשרויות, כך היא גם נועלת. ואני מקבל עלי את הדין.

בעוד חודש עלי לצאת לניפאל<sup>8</sup>. אומרים לי כי שליחות זו נחוצה היא, ואנסה למלא אותה, אולם זקוק אני לסייד<sup>9</sup>, ורוצה בברכתו של כ"ת.

אוהבו ומוקירו ונאמן בבריתו

ומצפה לחסדים

זלמן שזר

(2) ר' ברוך נחשוף.

(3) אברהם יהושע השל, פרופסור יהודי מפורסם בארצות הברית.

(4) מר חיים גראדה, משורר אידישאי מפורסם.

(5) פרופסור והיסטוריון יהודי אמריקאי.

(6) משורר יהודי, אביו, ר' הלל צייטלין הי"ד היה מחסידי חב"ד קאפוסט.

(7) מר אבא אבן.

(8) נסיעה זו תוכננה כבר לקיץ תשכ"ה. כשנדחתה הנסיעה כתב לו הרבי בימי הסליחות תשכ"ה:

"קראתי בשמחה רבה הידיעה אשר בטלה נסיעת נעפאל, ת"ל". משעלה הרעיון שני, כתב הרבי מה"מ אל הרב זוין ב"א שבט תשכ"ו: "האמנם מוכרחת הנסיעה - ביקור בנעפאל?". וראה במכתב הבא - מענהו של הרבי.

(9) סיעתא דשמיא.



נ.ב. והפעם ארשה לעצמי להוסיף משהו בענין אישי.

בכ"ו שבט הננו מתכוננים להכניס בבריתו של אברהם אבינו את נכדו היחיד של אחי, שהעלינו משם. הנער כבר בן שש. שמו היה שם ויטלי (ע"ש אחותי שנפטרה שם) ויקרא שמו בישראל ר' חיים ויטל. בשל סיבות מובנות תערך החגיגה במסיבה משפחתית מצומצמת ללא כל פומביות. זכות אבות תסייע וברכת כ"ת תלוה. ונזכה וישובו בניו רבים לגבולם בכל המובנים.

## תשואות חן לבבית על העזר התמידי לכפר חב"ד

מתוך אגרת קדשו של הרבי שליט"א במענה למכתבו של שז"ר מיום ז' באדר תשכ"ו<sup>10</sup>:

"... הנני מאשר קבלת מכתבו מכ' שבט, מענה על מכתבי שנכתב למחרת יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ובודאי בינתים נתקבל ג"כ מכתבי שלאחר זה עם המצורף אליו.

וזה עתה נתקבל ג"כ מכתבו של יושב ראש ועד כחב"ד<sup>11</sup> מר שלמה שי' מיידניק על דבר הפגישה בחדר כ' ותוכן השיחה. ות"ח לבבית על ההשתדלות והעזר התמידי והעקיבי של כ' בכל עניני כפר חב"ד, ובמיוחד עניני ההתפתחות שלו, והתפתחות לא רק לאורך ולרוחב, אלא תקותי גם בעומק וגובה, כולל ג"כ כפי שנתבארו עניני עומק אורך ורוחב בהתחלת שער היחוד לאדמו"ר האמצעי - הוא הספר עליו אמרו נשיאי חב"ד שהוא "המפתח דתורת החסידות"...



פרופסור וועלוועל גרין עוזר ליהודי להניח תפילין בכותל המערבי

... ומענין לענין באותו ענין, מצוה שקבלו עליהם בשמחה היא הכנסת נכד אחיו שי' לבריתו של אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל חיים ויטאל שי' ובסגנון המסורתי יהי רצון שכשם שהכניסוהו לבריתו של אברהם אבינו כן יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

ולסיום מכתבו, נסיעה למדינה שבהרים הגבוהים\*, יהי רצון שתהי' בהצלחה ובקידוש שם שמים וקידוש שם ישראל, וחזרה - עלי' - בשעה טובה ומוצלחת ובשמחה וטוב לבב.

בהוקרה ובכבוד ובברכה לבשורות טובות ולפורים שמח[חתי"ק]

\* להעיר מלקו"ת סד"ה אתם נצבים היום.

נ.ב. בהתענינות קראתי כתבו ע"ד הזמנת האישים העומדים בראש פעולת חב"ד בקולגיים, ודרך אגב גם הפרופ' רוזנבלום<sup>12</sup> שי' שביקר באה"ק ת"ו בקיץ העבר וגם אצל מר - הוא אחד מהם. ולדעתי הראשון הראוי להזמנה האמורה, כפי שאני מכירו מבין השאר, הוא פרופ' ד"ר וועלוועל גרין שי' שבמיניאפוליס, מיניסאטא. ושמו האמור גם כן מעיד עליו כי נקרא (ברצונו) כן - "וועלוועל" - בפי כל.

(10) אגרות קודש חלק כד ע' צח-צט.

(11) כפר חב"ד.

(12) כנראה הכוונה לפרופסור ר' פסח בצלאל רוזנבלום, חסיד חב"ד נלהב ומתמטיקאי מפורסם.

# הבעת תודה לכבודו

## בעד הסבר פנים יפות לאנשי כפר חב"ד

בשלהי חודש אייר תשכ"ג נבחר שז"ר לכהן כפרזידנט של מדינת ישראל, תפקיד שהורה לו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לקחתו. אגרת הקודש שלפנינו היא אחת מהאגרות הראשונות שנשלחו מהרבי אל מר זלמן שז"ר לאחר בחירתו. האגרת נדפסה זה מכבר<sup>13</sup> - אולם ההוספה בכתב יד קודשו של הרבי מלך המשיח מתפרסמת כאן לראשונה. באגרת זו מתייחס הרבי לענין חינוך הנוער בארץ הקודש.

ב"ה, מוצש"ק ח"י אלול, תשכ"ג

ברוקלין, נ"י.

כבוד הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות כו' מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

בבואינו משבת זו, יום הולדת שני המאורות הגדולים, שעת כושר היא להתייחד את כ' בכתב עכ"פ, ותקותי אשר גם כ', למרות טרדותי המרובות, ציין יום סגולה זה באופן המתאים.

בהזדמנות זו, נוסף על הבעת תודה לכ' בעד הספ"י<sup>14</sup> וההתענינות הרבה שהראה לבאי כוח כפר חב"ד בביקורם אצלו, כפי אשר כתבו לי, רצוני לשלוח לכ' העתק מכתב שכתבתי ימים אלו<sup>15</sup>. ובידעי התענינותו העמוקה בשטח החינוך\*, בטח ימצא ענין במכתב זה.

בהוקרה בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה

[חתי"ק]

\* ובהמשך להמדובר בעת ביקורו כאן מאז (בהתועדות בנוכחיות כ') והתחלתו - זכור אותו האיש לטוב וכו'.

13 ח' כ"ב ע' תצח.

14 סבר פנים יפות.

15 נראה שהכוונה לאיגרת מב'

”לא אשכח את הרגע שראיתי אותך  
בהתוועדות של הרבי מלובאוויטש  
כשעיניך זלגו דמעות”

בהוספה בכת”ק מתייחס כ”ק אדמו”ר מלך המשיח שליט”א להשתתפותו של מר  
שז”ר בהתוועדות חג הפורים תשכ”ג. בכמה ממכתבי החסידים אל שז”ר מובאים פרטים  
וזכרונות קצרים אודות ביקורו זה. מכתבים אלו נכתבו למר שז”ר ימים ספורים לאחר  
בחירתו לתפקיד הפרזידנט<sup>16</sup>.

במכתבו של הרב משה דובער ריבקין לשז”ר מחודש סיון תשכ”ג, הוא מזכיר את  
התוועדות הפורים:

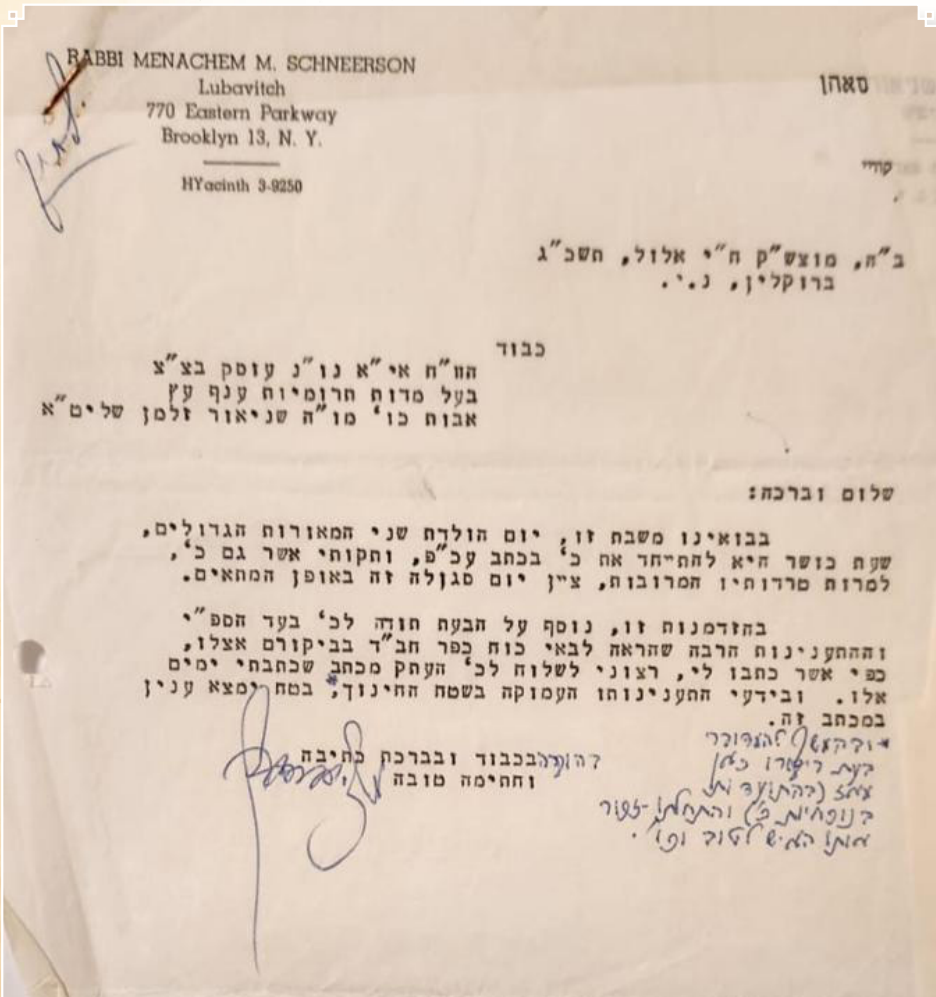
ב”ה

אל כבוד הדרת ידי”ע<sup>17</sup> ידיד כל בית ישראל כבוד שמו ”נשיא ישראל” ר’ ש. זלמן  
שליט”א שזר

שלום וברכת מזל-טוב

(16) בכ”ז אייר באותה שנה.

(17) ידידי עז.



שמחה מופלגה עד אין שיעור הי' לי בעלות כבוד מעלתו לגדולה להיות נשיא  
בישראל.

עוד נגד עיני התלהבות החסידות שראיתי בכבוד מעלתו בהתוועדות דפורים  
העבר באיסטערן פארקווי בברוקלין, בעת שניגנו ניגון רבינו הזקן, שישבנו אז יחד  
כתף אל כתף בסמוך להרבי שליט"א.

גם הרב ניסן טעלושקין<sup>18</sup> כתב לשז"ר ביום ב' סיון ומעלה אפיזודה מרגשת מאותו  
אירוע:

ב"ה. יום המיוחס תשכ"ג.

. . לא אשכח את הרגע שראיתי אותך בהתוועדות של הרבי מלובאוויטש  
כשעיניך זלגו דמעות, כשכל הקהל התלהב בשירתו את הניגון של האדמו"ר הזקן  
בעל התניא ששמו נקרא עליך . .

ובמכתבו של חבר המזכירות, הרב אליהו הכהן קווינט, מיום ג' סיון תשכ"ג, מוצאים אנו  
עוד ביקורו של מר שז"ר:

זה כחדשיים שכב' הי' בלשכתנו ב-770 איסטערן פארקווי ושאלני אם לומדים  
פה, ועניתי לו כי לומד אני עכשיו עניני גיטין, וכב' אמר לי כי הוא בעצמו לומד ג"כ  
מסכת גיטין. לוטה אני פה איזה חידוש קטן מזה שאמרת לפני החברים יום ד'  
פרשת במדבר.

למכתב זה צירף ר' אליהו פלפול ארוך ומעמיק במסכת גיטין.

(18) מזקני חסידי חב"ד בארה"ב באותם שנים.



**למעלה:**

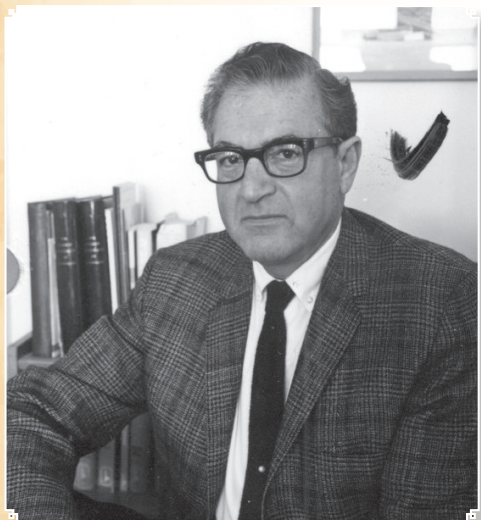
חבר המזכירות,  
הרב אליהו הכהן קווינט,  
עומד מימין הרבי מלך המשוח

**משמאל:**

שז"ר בהתוועדות פורים תשכ"ג

# הרבי כותב לשז"ר על תכניתו: ליצור בירושלים עיה"ק - קרית חב"ד

במכתב שלפנינו כותב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לשז"ר אודות א' מעסקני יהדות ארה"ב - מר סם רוטברג, אותו רתם הרבי - ביחידות עמו (ועם אנשים נוספים) לביסוס ישוב חב"ד בירושלים עיר הקודש, שהוקם אך כמה שנים קודם לכן. במכתב פונה הרבי אל מר שז"ר בבקשה שיסייע לרתום את מר רוטנברג לבניית השיכון החב"די עבור העולים העתידיים מרוסיה.



מר סם רוטנברג

ב"ה, ג' סיון, ה'תשכ"ו

ברוקלין, נ"י.

לכבוד הו"ח אי"א נוי"מ בחור מעם ומורם  
מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף  
עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

## התכנית העומדת על הפרק - שיכון דירות בירושלים עם מוסדות לכל הגילאים

בטח נתקבלו מכתביי הקודמים בעתם  
ובזמנם. ועל של עתה -

ימים אלו בקרו אותי מר סעם ראטברג שיי  
מהעיר פעאריא<sup>19</sup>, העומד בראש מגבית ה"יו-  
זשיי-איי<sup>20</sup>" והבונדס<sup>21</sup>, בלוית מר הורן (יהושע?<sup>22</sup>)  
שי' שכמשמע מדבריו הוא יועצו של מר לוי שי'

(19) פאוריה, אילינוי.

(20) U.J.A., המגבית היהודית המאוחדת.

(21) ארגון העוסק במכירת איגרות חוב של ישראל ליהודים בתפוצות.

(22) ככה"נ הכוונה למר שמעון הורן. יועץ כלכלי שעמד בראש "רשות ההשקעות" של ישראל בניו-  
יורק.

אשכול<sup>23</sup> ועתה יועצו וב"ב באה"ק בפעולותיו הציבוריות של מר ראטברג, ועמהם הי' מר גור שי' ידידו של מר ראטברג, שהי' מהפעילים להביא לפועל ביקור האמור. הביקור אצלי בא כתוצאה מזה שגייסי שליט"א ומר גור דברו עם מר ראטברג, ולפני כמה זמן דברה אתו גם מרת חוה תי' שייווער<sup>24</sup>.

מר ראטברג אמר שביקורו כאן הוא בקשר עם ההצעה שהציעו לו שיתעסק בהמצאת האמצעים לענין של חב"ד באה"ק. אמרתי לו שעוד מקודם לכן קבלתי ידיעה אשר דיבר עימו מר על דבר חב"ד בכלל וחב"ד באה"ק ת"ו בפרט אודות תכנית שם. ועל זה ענני שלא שמע על דבר תכנית מסוימת. הסברתי לו שאחת התכניות העומדות על הפרק היא-ליצור בירושלים עיה"ק קרית חב"ד או מעין זה, שתכלול בתוכה מוסדות חינוך בשביל נערים וגם בשביל נערות, ישיבה, סמינריון, וגם בתי ספר שלמטה מזה ועד ליסודיים, שיכון דירות וכולי. ואף שיש כגון זה בכפר חב"ד, אבל זהו בסביבת תל אביב ועל סדר היום הוא ליצור כמין זה גם בירושלים.

תגובתו היתה שבכלל עסוק הוא וטרוד עד למעלה ראש במשך שנה זו בענינים של מגביות שונות, כמו יו-דזשיי-איי, בונדס והשקעות שונות וכולי, אבל בשנה הבאה יעשה בזה "סאמטהינג"<sup>25</sup>.

## העליה מרוסיה יכולה להיפתח כל יום, מוכרחת להיות ההכנה לזה

על זה עניתי אשר מובן שתכנית אחראית כזו אין מקום לענין בה איש שאינו עסוק. בענינים ציבוריים ואינו שקוע בהם ראשו ורובו, שהרי זה (אי עיסוק) גופא הוכחה שאינו מסוגל לבצע ענין חשוב של תכנית רחבה כזו. ולכן, ככל שירבה (מר ר.) לבאר מרבית הענינים שעסוק בהם הרי זהו טעם נוסף שדוקא הוא המסוגל לעשות בביצוע תכנית רחבה זו ובהצלחה, שהרי למרות שהי' מאד עסוק לפני איזה זמן - לקח עליו עוד ענין של מגבית וכולי. והוספתי שיש לומר שיש בתכנית זו ענין שהזמן גרמא, כיון שהמדובר הוא בתכנית בתי חינוך לנוער וגם דירות למשפחות, שהרי התקוה חזקה אשר תתרבה העלי' ממדינתנו לפנינו, ובכדי להקל החבלי קליטה בשביל העולים משם-ראוי ונכון שיסתדרו תיכף לבואם בארץ הקודש בסביבת אלו שהם גם כן מאותה מדינה, ועכ"פ קרובים להם ברוחם. והרי העלי' משם עלולה להיפתח בממדים רחבים מדי יום ביומו, שלכן ההקדם בהכנת מקומות קליטה מתאימים משובח ונחוץ. ובפרט שאפילו כשיתחילו בהגשמת תכנית האמורה היום או מחר, יקח זמן רב עד שתתגשם בפועל, לכן לדעתי הדחי' לשנה אינה רצוי' כלל וכלל וכל ההקדם ישובח.

## הצלחת שיכון חב"ד תלויה ב'עידוד' שיקבל מר רוטנברג משז"ר...

פנה מר ראטברג למר הורן ואמר לו שבחזירתו לאה"ק ת"ו יבוא בקישור על אתר עם אלו שיש להם שייכות לתכנית האמורה (מצדנו). ועל פי סדר היום שלהם, הרי בדעת מר הורן לחזור ארצה לאחרי כשבוע ובתכנית מר ראטברג לבקר בארץ לאחרי שבועות אחדים, ולערך בזמן ההוא יהי' שם גם מר גור.

הוספתי עוד, שכפי ידיעותי מתענין מר במיוחד בגורלם וקליטתם של אלו הבאים ממדינתנו לפנינו, ולכן מעונין במיוחד בהכנת מקומות קליטה מתאימים: בשביל הדתיים - בסביבה דתית, ובשביל אלו שאינם דתיים - בסביבה המתאימה להם בהשקפת עולמם.

כן הוספתי שכבר ישנו בירושלים מעין גרעין שסביבו תוכל להתרכז קרית חב"ד האמורה, והוא בתל ארזה, ששם כבר הוקם שיכון חב"ד והולכים ונבנים בית כנסת וכולי, מנהלים משא ומתן באמצעות מר בנוגע לבנין השייך למשרד העבודה, ונרכש

23 ראש הממשלה באותם ימים.

24 משפחת שייווער - משפחה ממישיגן שתרמה רבות לפיתוח מוסדות חב"ד בארץ הקודש, ובפרט

לכית הספר למלאכה.

25 Something = משהו.

בית, ג' סיון, ה'תשכ"א  
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א ב"מ  
בחור מעט ופורט מעט  
ודורש טוב לעמו  
בעל מדות תרומיות  
ענף עץ אבות  
מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

בשם נתקבלו סכתביי הקודמים בעתם ובזמנם. ועל של עתה -

ימים אלו בקרו אותי מר מעט ראשברג<sup>4</sup> מהעיר פאריא, העומד כראש סבית  
ה"י-דושיי-אי"י, והבונדס, כלוית מר הורן (יהושע) שכחטטט פדכריו הוא  
יועצו של מר לוי אשכול ועתה יועצו וכיכ באה"ק בפעולותיו הביוריות של  
מר ראשברג, ועמם הי' מר גורן, ידידו של מר ראשברג, שהי' מהפעילים  
לתביא לפועל ביקור האמור. הביקור אצלי בא כתוצאה מזה שגייסי שליט"א  
והר גור דברו עם מר ראשברג, ולפני כמה זמן דברה אתו גם מרת הרה  
שידור.

מר ראשברג אמר שביקרו כאן הוא בקשר עם ההצעה שהציעו לו שיתעסק  
בהפצת האמצעים לענין של חב"ד באה"ק. ארתיו לו עמוד מקודם לכן  
קבלתי ידיעה אשר דיבר עמו על דבר חב"ד כללל והחב"ד באה"ק ת"ו בפרט,  
אודות תכנית סס. ועל זה ענני שלא שמע על דבר תכנית פוה"ק. הסכרתי  
לו שאחת התכניות העומדות על הפרק היא-ליצור בירושלים פוה"ק קרית חב"ד  
או כעין זה, שתכלול בתוכה מוסדות חינוך בשביל נערים וגם בשביל נערות,  
ישיבה, סמינריון, וגם כתי ספר שלמטה מזה ועד ליסודיים, שיכון דירות  
וכולי. ואף שיש כגון זה בכפר חב"ד, אבל זהו בטביבת תל אביב ועל סדר  
היום הוא ליצור כמין זה גם בירושלים.

תגובתו היתה שבכלל עמוק הוא וטרוד עד למעלה ראש במשך שנה זו  
בענינים של סביות שונות, כמו יו-דושיי-אי"י, בונדס והשקעות שונות וכולי,  
אבל בשנה הבאה יעשה בזה "סאסטיהנג".

על זה עניתי אשר מוכן שבתכנית אחראית כזו אין מקום לענין בה איש  
שאיננו עוסק בענינים ציבוריים ואינו עוסק בהם ראשו ורובו, שהרי זה (א' י"ג)  
גופא הורחה שאינו מסוגל להציע ענין חשוב של תכנית רחבה כזו. ולכן,  
ככל שרבה (מר ה.) לבאר הענינים שעסק בהם הרי זהו טעם נוסף שדקא  
הוא הפסגיל לעשות כביצוע תכנית רחבה זו ובהצלחה, שהרי למרות שהי' א"א  
עסק לפני איזה זמן-לקח עליו עוד ענין של סביות וכו' לי. והוספתי שיש  
לומר שיש בתע"ת ז' ענין שהזמן גרמא, כיון שהמדינה היא בתכנית כתי  
חינוך לנוער וגם דירות למשפחות, שהרי התקנה חזקה אשר תתרחב העלי'  
סמדינתו לפנינו, וכבר התקלהחבלי קליטה בשביל העולים מסס-ראוי ונכון  
שיסתדרו תיכף לבואם בארץ הקודש בטביבת אלו שהם גם כן מאתה מדינה,  
ועמם קרובים להם ברוחם. והרי העלי' מסס עלולה להיפתח כסמדיים שהם  
מדי יום ביומו, שלכן ההקדם כהכנת מקומות קליטה מתאימים שמוכס ונחמץ.  
ובפרט ששאלו יתחילו להגשמת תכנית האמורה היום או מחר, יקח זמן רב  
עד שתגשם בפועל, לכן לדעתי הו"ח לשנה אינה רצויה כלל וכלל וכל  
ההקדם ישובח.

ענה מר ראשברג למר הורן ואמר לו שכתזירתו לאה"ק ת"ו יבוא בקישור עם  
אתר עם אלו שיש להם שייכות לתכנית האמורה (מצדנו?) ועל פי סדר היום  
סלהם, הרי בדת מר הורן לחזור ארצה לאחרי כשבווע ובתכנית מר ראשברג

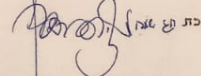
-ב-

לכך בארץ לאחרי שכועות אחדים, ולערך בזמן ההוא יהי' סס גם מר גור.  
הוספתי עוד, שכפי ידיעותי מתענין מר כמיוחד בגורלם וקליטתם של אלו  
הבאים סמדינתו לפנינו, ולכן מעונין במיוחד בהכנת מקומות קליטה מתאימים  
שבביל הדתיים - בטביבת דתית, ובשביל אלו שאינם דתיים - בטביבת המתאימה  
להם כמשקפת זולמס.

כן הוספתי שכבר ישנו בירושלים מעין גרעין שסביבו תוכל להתרכז קרית  
חב"ד האמורה, והוא בתל ארזה, שסס כבר הוקם שיכון חב"ד והולכים ובגנים  
בית כנסת וכולי, מנהלים שסס ומתן כאמצעות מר כנוצע ענין השיך למשרד  
העבודה, נרשט מרש בשביל ישיבת תורת אמת וכולי. והוספתי שבראש המפעל  
שססיון חב"ד זה-עומד הרב סלובינסקי ויכול לתת להם כל הפרטים כנוצע להשיכון  
וכולי.

הנשט ענין השישין הי' אצלי שמה שאמר מר ראשברג שיתענין בזה בשנה  
הבאה, כפי שסכתיר מר הורן על אתר, היינו שאינו רוצה להתחייב בזה קודם  
לכן, כיון שאינו בשוח שיהי' זמנו כפוי לזה, אבל אין הדבר סופרף כלל  
שיקדים פעולותיו. ולכן כחודשנות המתאימה במשך השיחה וקרוב לסופה ארתיו  
שטפרט אני דברי מר ראשברג "לשנה הבאה" שזהו הנכלל למעלה, זאת אודות שלא  
יאחר משנה הבאה אבל אפטר גם קודם לזה. וכנייל הרושט אצלי הוא סתלוי  
כהעידוד רוח שיקבל כביקורו באה"ק ת"ו ומחדיון וחשבון שיקבל מר הורן.

עד כאן הענין כפי שהוא כסבכו עתה, סטצאטי לנכון להודיע לטר על דבר  
כל זה בהקדם האפשרי, ומוכן שסטתה"י התפתחות בזה-כלי נדר, אודיע למר.  
ובעמדנו ימים ספורים לפני חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הנני סביע  
לו איחולי לבני, כנוחט שסטעונוהו כמה פעמים סמייק מו"ח אדמו"ר, הקובל  
אצלו קודם - לקבלת התורה כשפתה ובטפסיות.

להנהיגו בכבוד ובברכה  


נ.ב. בתוך שיחתו הזכיר מר ראשברג שכפי ידיעותי-בכשר עם ביקורו של  
מר בדרום אפריקה, כתכניתו להיות גם סבווע ויותר בני-יו"ק.

מגרש בשביל ישיבת תורת אמת וכולי. והוספתי שבראש המפעל שבשיכון חבי"ד זה עומד הרב סלונים שי' ויוכל לתת להם כל הפרטים בנוגע לשיכון וכולי.

הרושם שבין השיטין הי' אצלי שמה שאמר מר ראטברג שיתענין בזה בשנה הבאה, הי"ז כפי שהסביר מר הורן על אתר, היינו שאינו רוצה להתחייב בזה קודם לכן, כיון שאינו בטוח שיהי' זמנו פנוי לזה, אבל אין הדבר מופרך כלל שיקדים פעולותיו. ולכן בהזדמנות המתאימה במשך השיחה וקרוב לסופה אמרתי שמפרש אני דברי מר ראטברג

"לשנה הבאה" שזהו הגבלה למעלה, זאת אומרת שלא יאוחר משנה הבאה אבל אפשר גם קודם לזה. וכנ"ל הרושם אצלי הוא שתלוי בהעידוד רוח שיקבל בביקורו באה"ק ת"ו ומהדין וחשבון שיקבל ממר הורן.

עד כאן הענין כפי שהוא במצבו עתה, שמצאתי לנכון להודיע למר על דבר כל זה בהקדם האפשרי, ומובן שכשתהי' התפתחות בזה-בלי נדר, אודיע למר.

ובעמדנו ימים ספורים לפני חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הנני מביע לו איחולי לבבי, בנוסח ששמענוהו כמה פעמים מכ"ק מו"ח אדמו"ר, המקובל אצלו מקודם - לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בהוקרה ובכבוד ובברכת חג שמח  
[חתי"ק]

נ.ב. בתוך שיחתו הזכיר מר ראטברג שכפי ידיעותיו - בקשר עם ביקורו של מר בדרום אמריקה, בתכניתו להיות גם שבוע ויותר בניו-יורק.



עבודות הבניה בשיכון חב"ד בשנותיו הראשונות



ואכפול בקשתי - שבודאי יעשה  
מר כל התלוי בו

# שיבוטל עניין המאסר

בשני אגרות הקודש הבאות מבקש כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ממר שז"ר את השתדלותו במתן חנינה לא' מעסקני היהדות החרדית בארץ הקודש, שתרים מהונו רבות לצדקה, נקלע לתסבוכת משפטית (בעניני כספים), ונכלא למספר שנים. באגרת מבאר הרבי מלך המשיח את שיטתו הידועה שע"פ תורה אין עונש מאסר. בראשית המכתב הראשון מתייחס הרבי מלך המשיח להדפסתו המחודשת של הספר 'מאה שערים'.

ב"ה, כ"ה שבט, ה'תשכ"ז

לכבוד הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

כיון שזה עתה הוצאנו לאור ספר מאה שערים, כולל קובץ אגרות רבנו הזקן וכולי, הנני שולח טופס לכ', שבידעי התענינותו בכל ענינים כגון אלה - בודאי יהנה מזה. [11 - שער הספר 'מאה שערים']

ברם מוכרחני להוסיף על אתר שאני מצדי אין שמחתי שלמה כלל בהוצאת ספר זה בצורה זו, כיון שכמה מהמכתבים הנדפסים בו צריכים תיקון על פי כתבי יד שנמצאו לאחרונה, וכן בכמה מהם חסרים התחלה וסיום וכיו"ב. אבל בראותי רוב הטרדות ומי יודע מתי אתפנה להגי' וכו' - שעבודה גדולה היא, ומאידך זה עשירות בשנים שהספר אזל, החלטתי שיוציאוהו לאור באפסעט<sup>26</sup>, ולהסתפק לעת עתה בקצת הערות וציונים שנכנסו בהוספה בסוף הספר.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON  
Lubavitch  
770 - Eastern Parkway  
Brooklyn 13, N. Y.  
HYacinth 3-8250

חס חסדל שניאורסאהן  
ליובאוויטש  
770 אסטון פארק  
ברוקלין נ.י.

בי"ה, כ"ח שבט, ה'תשכ"ז  
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א ב"ח  
בחור פעם וסורם פעם  
ודורש טוב לעמו  
בעל מות תרומיות  
ענף עץ אבות  
מו"ח שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

כיון שזה עתה הוצאנו לאור ספר מאה שערים, כולל קובץ אגרות  
רבנו הזקן וכולי, הנני שולח טופס לכ"י, שבידעי התענינותו בכל  
ענינים כגון אלה-בודאי יחנה מזה.

כרם פוכרנתי להוסיף על אתר שאני מצדי אין שמחתי שלמה כלל  
בהוצאת ספר זה כבורה זו, כיון שכמה מהסתכבים הנדפסים בו צריכים  
תיקון על פי כתבי יד שנמצאו לאחרונה, וכן ככמה מהם חסרים התחלה  
וסיורם וכיו"ב. אבל בראותי רוב הטרדות ומי יודע מתי אתפנה  
להביא וכו'. שעבודה גנולה היא, ומאריך זה עשיריות בשנים הסופר  
אלו, החלטי לצמצמן באפסעט, ולהסתפק לעת עתה בקצת הערות  
וציונים שנכנסו כהוספה בסוף הספר.

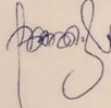
כדרכנו לאחרונה, בודאי גם כאה"ק ת"ו ידפיסו הספר. בכל זה  
שולח הנני טופס למר-בסמיכות להופעתו כאן.

ועתה באתי בענין שכבר כתבתי למר, אף שלעת עתה כנראה עדין  
לא היו תוצאות בדבר, אלא שלגודל המצוקה של הנענה בבית האסורים  
ומצב בריאותו הרופף וההשפעה על כל בני ביתו, הנה אף שאין שיטתי  
כלל לכפול דברים שכבר כתבתי פעם (שתקותי שהגיעו למסרתם וזכו  
לתשומת לב המתאימה), כותב הנני עוד הפעם. והוא בענין מר יצחק  
ואכפול בקשת-שבודאי יעשה מר כל התלוי בו,  
ולפני ולפנים מסורת הדין, ובהדגשה לפני ולפנים, שהרי לפני  
מסורת הדין-הוא מתפקידו של מר שבודאי לא צריך בבקשה כגון זה  
ונאמן הוא בעניניו, והכרונה בזה-לפני ולפנים.

ככלל-נשאל הדבר <sup>אשר</sup> כסורה הארוכה של העונשין על פי תורתנו  
תורת אמת, מעונש הקל שבקלים ועונש מסון ועד לעונש הכי חסור כסו  
בענין עיז וכו', הרי אין סביאת עונש של בית האסורים -

ומה שציינו בחכז"ל הענין שהיו מכניסים לכיסה, הרי לא  
הי' בזה ענין של עונש (בפ"ע), כי אם הכנה ואפשריות להענין  
דמאכילין אותו שעורין וכולי (סנה"פ"ט, סנה"ה); <sup>מול אלו בזה</sup>  
שנותנים אותו במסטר עד שיתכרר הדין והעונש.

ויש להרחיב בזה ואין כאן מקומו, בפרט שלא מצאתי סוגר בזה בדברי  
הראשונים וכולי. והעיקר לכדון דידן, אשר תקנות שיבוסל ענין  
המסר של הנשיל, ובעתיד הכי קרוב, ויזכר לעינים מה שנשנות  
ונבטוינו בתוככי כל ישראל, שסכנס אדר (שם אדר ראשון בכלל) -  
והכניסה הרי היא תיכף בראש חודש - מרבין בשמחה.

הענין לכבוד וברכה <sup>אשר</sup> <sup>770 אסטון פארק</sup>  


כדרכנו לאחרונה, בודאי גם באה"ק ת"ו ידפיסו הספר, בכל זה שולח הנני טופס  
למר - בסמיכות להופעתו כאן.

ועתה באתי בענין שכבר כתבתי למר, אף שלעת עתה כנראה עדין לא היו  
תוצאות בדבר, אלא שלגודל המצוקה של הנענה בבית האסורים ומצב בריאותו  
הרופף וההשפעה על כל בני ביתו, הנה אף שאין שיטתי כלל לכפול דברים שכבר  
כתבתי פעם (שתקותי שהגיעו למסרתם וזכו לתשומת לב המתאימה), כותב הנני  
עוד הפעם. והוא בענין מר [ . . ] שיי' [ . . ]. ואכפול בקשתי - שבודאי יעשה מר כל  
התלוי בו, ולפני ולפנים משורת הדין, ובהדגשה לפני ולפנים, שהרי לפני משורת  
הדין - הוא מתפקידו של מר שבודאי לא צריך בבקשה כגון זה ונאמן הוא בעניניו,  
והכוונה בזה - לפני ולפנים.



ולמהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.  
ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניני  
האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעוהו.  
תקותי חזקה אשר גם הו"ח וכו' [ . . ] שי' [ . . ] יצא לחירות ומגלגלין זכות ע"י  
זכאי.

המצפה לבשו"ט וחותרם בהוקרה ובכבוד ובברכת החג  
[חתי"ק]

במכתבו של שז"ר לרבי מלך המשיח מחול המועד פסח אותה שנה, הוא מדווח על  
השתדלותו הרבה בענייני ומתנה את צערו מכך שטרם הצליח להוציא זאת אל הפועל:

ארזה, מוצא, ליד ירושלים

יום א', כ' ניסן - חול המועד של פסח תשכ"ז.

לכ"ת אדמו"רי הנערץ שליט"א

ניו-יורק.

אודה מאד על המתנות שקיבלתי בדפוס ובכתב וע"י מבקרים, וגם על הברכה  
שקבלתי לחג חרותנו. ודאי קיבל גם את הטלגרם של ברכה ששלחתי ערב החג.  
אתחיל בהבעת צערי הרב שגרם לי דכדוך נפש זה חדשים רבים ועדיין לא  
הצלחתי בו עד כה...

...בודאי כשידוע לי כי הדבר גורם לכ"ת עג"נ. ע"כ כה רב הי' צערי והנהו,  
בשהוא שיבש את ההתכתבות שבינינו. כידוע טעון מתן חנינה שלי אישור חתימתי  
ע"י שר המשפטים. וזאת הפעם הראשונה בכל שנות כהונתי שלא הצלחתי להשיגה,  
והאמת ניתנה להאמר: לא רק באשמתו.

כל ענין ביש זה, עד היום. אמרתי כל הזמן כי אוכל לבקר סוכות וע"כ נתאחרו  
מכתבי ולבי דוי.

...לא חפצתי לצערו לימי החג אבל הנני כותב ביום האחרון לחוהמ"פ ומכתבי  
יישלח למחרת החג. כי הנני כותב אותו מחוץ לירושלים. אבל השפעת כ"ת נחוצה.

...הבוקר היה אצלי כינוס של "ידידי-הכפר". ליבוב נ"י<sup>27</sup> הבטיח לי לכתוב לכ"ת  
במפורט. בין ה"ידידים" נמצאים אחדים בעלי רצון טוב ובעלי יכולת. אם ימלאו את  
אשר קבלו עליהם היום, התוסף כתף מעשית לכפר. הלואי.

## חלומי - להקים ספריית עיון לכתבי חב"ד, כפי הצעת כבוד תורתו'

המשך מכתבו של שז"ר מוקדש לדיווח על פעולותיו הרבות בהדפסת ומציאת 'כתבים'  
מתורת רבותינו נשיאנו והבאתם לדפוס:

כידוע לכ"ת, רכשתי את אשר נשאר באמתחתו של הח' ר' אליעזר ביחובסקי  
ז"ל<sup>28</sup>. כאלף עמודים כתבי-יד, שהם בוך אחד גדול. נס קרה לי שנזדמן הנה מידוענו  
הבבליוגרף החסידי ר' חיים<sup>29</sup> שיחי' והוא יושב כבר חודש ימים על התורה לברר  
המקורות מן התוספות. לפי דבריו ישנם שם אוצרות גם על הראשונים (של האדמו"ר  
הזקן ושל הצ"צ) וגם של האחרונים מלאדי וקופוסט.

(27) הרב ישראל ליבוב, יו"ר צאג"ח בארץ הקודש.

(28) הרב חיים אליעזר ביכובסקי מקאפוסט, מדפיס ומו"ל של ספרי חסידות.

(29) ר' חיים ליברמן, את ביקוריו בארץ הקודש היה מנצל לחיפוש כתבי יד וספרים. ראה (על ביקור

תשכ"ד) במכתב כ"ק אד"ש והרבנית אליו - נדפס בתשורה חאנין (כ"ג אדר תשע"ז) ע' 62.



בית שז"ר בכפר חב"ד

חלומי הוא, כפי שדבר איתי כ"ת פעם, להקים בתוך הבית החדש שנגמר בנינו בכפר חב"ד<sup>30</sup>, ארון סגור מיוחד לכתבי יד של חסידות חב"ד כדי שיעיינו בהם חוקרי חסידות ואולי גם תלמידי הישיבה שימצאו ראויים לכך. אילו היה ר' חיים שלנו מסכים לשבת אתנו בקביעות היה אפשר ליצור ספריה מרכזית לחב"ד בכפר.

בכ"ג ניסן אנו עומדים לערוך מסיבת כבוד בבית להופעת מסכת ברכות בפירושו ובנקודו ובפסוקו של מגיד השיעור שלנו ב"לקוטי תורה", הרב עדין שטיינזלץ שיחי' יו"ר הכנסת קדיש לזו יהיה המנחה של המסיבה.

ידידנו הרה"ג רש"י זוין נ"י החל לכתוב את מאמרו בשביל הקובץ<sup>31</sup> וע"כ מתעכב גמר הדפסתו. אני בכ"ז מקוה כי יעמוד בדבורו, כי רצונו רב הוא.

בח' אייר א"ה אני עומד לצאת עם רעיתי ומלווי לקנדה. יום ישראל בקנדה הוא 23 לחודש. וביום 24 לח' הוא יומו של הנשיא ג'ונסון ועלי כבר באותו היום להיות מחוץ למונטריאל. את המשלחות היהודיות אקבל בטורונטו. משם עלי לנסוע לאיסלנד לפי הזמנת הנשיא של איסלנד, שהיה אשתקד אורחי.

מיטב ברכות ואחולי. אצפה לברכותיו לדרכי הקשה והאחראית -

מוקירו ואוהבו

זלמן שז"ר

נ.ב. בניו-יורק מתארח עכשיו ידידי אברהם הרצפלד שהתענינותו בעסקי המשק של כפר חב"ד גדולה ומועילה מאוד. הוא גם עתיד להיות לעזר רב בענין כינון כפר ב'. גם מצב בריאותו איננו מהודר עכשיו. אנשי ההסתדרות (מר סטורלסקי וכ') ידעו היטב היכן הוא. הוא יעשה בניו-יורק עוד ימים ספורים והוא ודאי ישמח מאוד לבקר את כ"ת אם יזמן. הייתי מאוד מבקש שמישהו מלשכתו ימצא אותו ויקבע לו שעה להתקבל ע"י כ"ת.

הנ"ל.

(30) כנראה הכוונה לבית שז"ר בכפר חב"ד, לפועל נשלמה בנייתו כשנתיים אחרי, בשנת תשכ"ט.

(31) ספר הק"ן - ראה אודותו בהרחבה לקמן במכתבים משנת תשכ"ט.

# יהי לי התענוג הרב

## - שבודאי יערב גם לו -

# שנוציא לאור עוד

# מעניני דא"ח

במכתב שלעיל מזכיר מר שז"ר את קניית כתבי הרח"א ביחובסקי, אותם מסר כמתנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בחודש תמוז באותה שנה<sup>32</sup>.

באיגרת מיום כ"ח ניסן תשכ"ז - שנת הקהל<sup>33</sup>, מאשר הרבי שליט"א את קבלת מכתבו של שז"ר, ועונה לו על מספר ענינים שנכתבו בה:

"... מאשר אני קבלת מכתבו שנשלח אחרי יו"ט, והנני בא בזה מיד בנוגע לסימונו, בו כותב על דבר ביקורו בקאנדה<sup>34</sup> (מונטרעאל, טורונטו) ואח"כ באיסלאנדיי<sup>35</sup>. וזה עתה הנחיתי להיוודע שנוסע באוירון - שמעתי ותחי נפש<sup>36</sup>."

והנני מזדרז לכתוב מהיר דחוף כיון שיש את נפשי ולקורת רוח יהי לי לשלוח לקאנאדא מכאן באי-כוחי להביא לו ברכה בתור שלוחי, שלוחו של אדם כמותו. ובאתי בזה לשאלו באיזה מקום ובאיזה זמן יהי נוח לו לקבל שלוחי, ותקותי שלמועד זה יהי לי התענוג הרב - שבודאי יערב גם לו - שנוציא לאור עוד מעניני דא"ח, ובנסיעת שלוחיי מכאן - יוכלו למסור לו לא רק דברים שבעל פה, אלא גם מדברי רבותינו נשיאינו שראו אור בפעם הראשונה בדפוס.

(32) ראה בארוכה אודות זה בספר נשיא וחסיד ע' 298 ואילך.

(33) אגרות קודש חלק כד ע' שמ-שמא.

(34) במונטריאול התקיים יריד בינלאומי לרגל חגיגות 100 שנה לפדרציה הקנדית.

(35) לפי הזמנת נשיא איסלנד - שביקר בישראל כשנה קודם לכן - להשיב לו ביקור גומלין.

(36) בהתחלה, התוכנית הייתה שישע לשם באוניה, שכן לא היו אז קווי טיסה ישירים למונטריאול,

בסופו של דבר שונתה התוכנית, כאשר חברת אל-על התכוננה לחנוך קו טיסה חדש לרגל נסיעה זו

ובפרט שהימים ימי סגולה, ימי חודש אייר, אשר כל יום ויום בחודש זה - מצוה מיוחדת בו, היא מצות ספירת העומר, ושענינה לא רק לקדש האדם "בקדושה של מעלה", אלא גם להשפיע "שפע רב בכל העולמות".

בברכה לבריאות הנכונה, לשמחה וטוב לבב ולהצלחה מרובה בכל עניניו, בהוקרה ובכבוד"  
[חתי"ק]

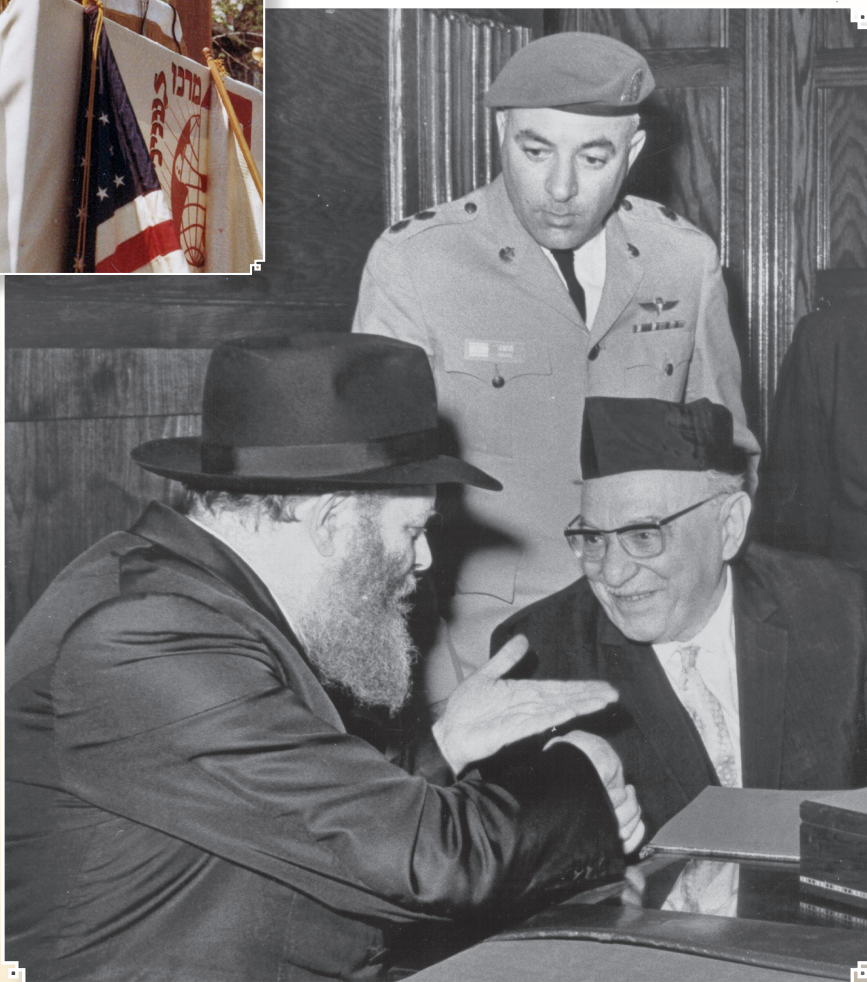


**למעלה:**

הרבי מלך המשיח  
בתילוכת ל"ג בעומר

**מימין:**

שז"ר ביחידות אצל הרבי  
בי"ג מנחם אב תשכ"ו



# ברכת הרבי, ימים לפני פרוץ המלחמה: חזרתו לארצנו הק' .. תהי' בשנוי מזל לטובה ולחסד

מכתב זה נשלח אל שז"ר בימים המתוחים שלפני פרוץ מלחמת ששת הימים. בסיום המכתב הוסיף כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בכתב יד קדשו את המילים "ושלום יוסיפו לך". במכתב מתייחס הרבי לפטירת אחותו של שז"ר ימים ספורים קודם לכן.

ב"ה, ל"ג בעומר, ה'תשכ"ז

ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א נוי"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

נצטערתי להידיעה מפטירת אחותו מרת מרים ע"ה.

המקום ינחם את כ' ואת כל המתאבלים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אותם תמיד כל הימים.

אכפול איחוליי לבביים אשר חזרתו לארצנו הק' ולירושלים עיר קדשנו תהי' בשנוי מזל לטובה ולחסד בטוב הנראה והנגלה, ובנוגע למצב הכללי, כשיחתנו - וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ גו' והייתי לכם לאלוקים ואתם תהיו לי לעם מעתה ועד עולם, וכנאמר ביום סגולה זה, הילולא דרשב"י (זוהר ח"ג רצ"ב) כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם, אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך.

בהוקרה ובכבוד ובברכה

[חתי"ק]



ABBI MENACHEM M. SCHNEERSON  
Lubavitch  
770 Eastern Parkway  
Brooklyn 13, N. Y.  
HYacinth 3-8250

מטה מנהל שניאורסאהן  
ליובאוויטש  
770 איסטון פארקוויי  
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ל"ג בעומר, ה'תשכ"ז  
ברוקלין, נ.י.

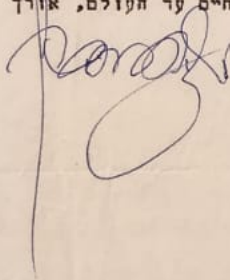
לכבוד הו"ח א"א נו"נ  
בחור מעם וסורס מעם  
ודורש טוב לעמו  
בעל מרוח חרומיות  
ענק עץ אבות  
מו"ה שניאור זלמן שליט"א

נצטערהי להיריעה מפטירת אחותו מרח מרים ע"ה.

המקום ינחם את כ' ואח כל המחאבלים בחוץ שאר אבלי ציון  
ירושלים,

וסכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אותן המיד כל הימים.

אכפול איהולי לבביים אשר חזרנו לארצנו הק' ולירושלים  
עיר קדשנו תהי' בשנוי מזל לטובה ולהסד בטוב הנראה והנגלה,  
ובנוגע למצב הכללי, כשיחתנו - וישבתם לבטח בארצכם ונתהי'  
זעום בארץ גו' והייתי לכם לאלוקים ואחם תהיו לי לעם מעתה  
ועד עולם, וכנאמר ביום סגולה זה, הילולא דרשב"י (זוהר  
ה"ב רצ"ב) כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם, אורך  
ימים ושנות חיים ושלום ושלום ושלום.

דגויה בכבוד ובברכה  


# שז"ר מתייעץ על שלל נושאים ציבוריים ומודיע לרבי: בגעגועים עזים ונאמן לשרתו

י"ג תמוז תשכ"ח

כב' אדוני מורי ורבי אהוב לבבי, שליט"א.

שלום ויקר,

יום הזכרון<sup>37</sup> היום ואין לדחות יותר את כתיבת המכתב לכ"ת ואל ישטינוני מפריעי ואף הטרדות הנחוצות, הנראות כאילו אי אפשר לדחותן. היה לי ויש לי צער רב מהשתבשות ההתכתבות שבינינו, בין מבחינת הזמן ובין מבחינת התוכן חלילה.

## ציפיתו של שז"ר לפגישה עם הרבי, ולא רק דרישות שלום מרוחקות

גם אני סומך יותר מדי על הד"ש שבע"פ וגם על המכתבים שכותבים בני הכפר לכ"ת על הענינים המעשיים, וקשה לי לחזור על דברים שודאי כתבו לכ"ת והוא ודאי יודע אותם גם בלאו הכי, אבל אני אינני יודע בלתי אם הדברים שעניי רואות במכתביו ואלה מועטים. וחש אני כי את הדברים העיקריים שכ"ת היה רוצה להשמיעני ושאני לפעמים שומע מפי אחרים בשמו, הוא בכוונה מעלים ממני, אולי כדי שלא לסבכני או כדי שלא לצערני יותר מדי, מתוך בטחון שבעגמני<sup>38</sup> אין לי מחסור. אשאר איפוא במצב של צפיה, ואחכה לשעה של רצון שודאי תבוא.

(37) חג הגאולה.

(38) בעגמת נפש.

## באם צריך לפעול באחד הפרויקטים של כבוד תורתו - הנני לשירותו



הרב שטיינזלץ מקבל משקה מהרבי בתור שליחו של שז"ר, כי שבט תשל

שמחתי מאוד  
לשמוע היום מפי  
שלוזינגר<sup>39</sup> את  
בשורתו כי החלק  
האחרון של הש"ע  
נגמר בדפוס.  
לכשיתקבל - אזמין  
את ידידי הרה"ג  
רש"י ז"ל ש"ח"י  
ואת הרב שטיינזלץ  
ונשתה לחיים. ספרו  
לי כי גם העבודה של  
האנציקלופדיה של  
חסידות מתקדמת  
יפה. והנה בעוד

עשרה ימים יבקרני מר יובילר (יובליר)<sup>40</sup> - האם יש צורך שאוסיף לדבר אתו על אחד הפרויקטים של כ"ת? יורנו נא דעה, והנני לשירותו.

קבלתי מהרב רא"ח קרליבך<sup>41</sup> את "ספר המפתחות", שהשקיע בו יגיעה רבה וגילה חוש נאה של סדר. לכשתהיה הספרייה המיוחלת על מכונה והקורא יוכל לפיו מיד לעיין במקורות, רק אז יהיה לספר ערך שמושי וחנוכי. הוא רוצה להמשיך במלאכה הזאת. האם לעודדנו, ואיזה ספרים להציע לו למטרה זו?

## שז"ר מייסד ספרייה חסידית בכפר חב"ד ותורם את ספריו האישיים

מר וולפסון מלונדון עומד להיות כאן בתשרי ואז אומר הכפר לחנוך את המרכז לנוער, שהוא כבר בנוי בתוך הכפר לתלפיות. אילו היה ידידנו הר"ח ליברמן נענה לבקשתנו היינו באותו מעמד יכולים להניח את היסוד לספרייה החסידית. עכשיו הטלתי את הכנת הקטלוג הראשון לע"ע על הרב הורביץ, לפי עצות של הרה"ג רש"י ז"ל. והוא כבר החל לטפל בכך. גם הביבליוגרפיה של הברמן לנו לעינים. ואני הייתי רוצה להתקדם בהקמת הספרייה החסידית בכפר עוד בימי כהונתי. הייתי מודה מאוד אילו היינו יכולים לקבל את כל ספרי קה"ת מניו-יורק. האם יש יסוד לקוות לכך?

את אוסף ספרי חסידות שברשותי, הן בדפוס והן במעט כ"ת אני אומר להעביר במתנה לכפר. כן אומר לעשות גם הרב ז"ל, שהאוסף שלו גדול יותר. ויחד עם ספרי קה"ת ועם הספרים שאני מנסה לקנות כאן על יסוד הקטלוג של מר הורביץ

39 ר' שמואל שולזינגר, מנהל דפוס האחים שולזינגר. אודות קשרו עם שז"ר, ראה גם ב"האחים שולזינגר - הדפוס וההוצאה" ע' 44.

40 מקור "ועדת השילומים" - "קליימס קונפרנץ", ראה בנשיא וחסידי ע' 128 ואילך.

41 ר' אליהו חיים קרליבך, רב בית כנסת במנהטן, מחסידי חב"ד, ערך ספרי מפתחות לרבות מספרי קה"ת.



רענן וויץ בהתוועדות י"ט כסלו תשכ"ד בכפר חב"ד (יושב מימין)

נ"י - אפשר אולי לראות בכך ל"ע מעין התחלה. האם אין זה דבר שבדמיון? ספריה חסידית גדולה בכפר יכולה להזין את התלמידים של כל מוסדות החנוך שבכפר, וגם למשוך צעירי ת"ח המעונינים בלימוד החסידות וגם להרים את קרן הכפר עצמו. לשם כך נחוץ שת"ח חסידים בעל שיעור קומה יתישב בכפר. האם יש ברצון כ"ת לנסות גם הוא דבר אל ידידנו הר"ח ליברמן? אין אנחנו

דורשים שיקדיש לכך את כח זמנו. נסתפק בכל אם בחדשי ישיבתו בארץ יסכים לבלות בכפר שעות מסוימות שלש פעמים בשבוע. היש תקווה לכך?

## מליון לירות לכפר חב"ד א' או לכפ"ח ב'?

ודאי ידוע לו כי ידידי מר פנקס, בהיותו בנוי יורק טיפל, לפי בקשתי, בענין הקצבת מליון ה"ל" מאת הגיוינט לכפר חב"ד ב'. לפי שהתניתי עם מר גורדון ע"ה שעות אחדות לפני נסיעתו לדרכו שלא חזר הימנה. פנקס הביא לי את הבשורה כי הכסף הובטח עוד שלנה הזאת, וכי הוטל על רענן ויץ, ראש מחלקת ההתישבות של הסוכנות לטפל בבצוע הדבר. כמו כן ודאי הודיע לו ידידנו מיינצ'יק, כי משרד השכון (מר טנגה) מטפל בהקמת חמשים בתים. לפי דעתי, היה חשוב שגם הבתים הללו יוקמו בקרוב כפר ב', אולם אנשי כפר א' רוצים שהבתים יוקמו בגבולם ואינני בטוח אם כדאי להתוכח אתם. כי ספק אם יש להטיל על העולים ללכת לכפר ב', כל עוד הסמינר לבנות לא הוקם שם.

## הניסיונות להתקדם בשיפוץ בית הכנסת 'צמח צדק'

יש לי צער רב כי בענין בית-הכנסת של הצ"צ בעיר העתיקה אין כל התקדמות. המדרגות הוקמו, מן הכסף שלקחנו ממשרד רה"מ (15 אלף ל"י), אבל הכסף שכ"ת השיג ממר גרוס (10 אלפים דולר) עדיין מונחים בבנק ע"ש הרב סלונים יחי' ללא כל שמוש, והחצר אינה נבנית, ומר גרוס היה אצלי יחד עם ראש העיר מר ט. קולק ודברו. אפשר היה עכשיו, בשעת תגבורת הבנינים במזרחה של ירושלים להשיג כסף נוסף להקמת הידרות ליד ביה"כ, אבל בשל העיכוב הבלתי מובן לי, שנפל בין הרב סלונים לבין ר' משה סגל, שהוא היה הרוח החיה בכל "שפוץ" ביה"כ הזה, אין לזוז מן המקום.

אמרתיו כבר להציע למר סגל שיסע על חשבוני לכת' והוא יכירנו מקרוב ויחליט. עד אני כי מר סגל זה, שהיה פעם ראש כפר חב"ד, גילה מס"נ רבה בימי מלחמת ששת הימים וזכה להיות היהודי הראשון שלן בעיר העתיקה מיד לאחר הכיבוש והוא שומר על המנין בביהכ"נ כעל בבת עינו ואינני רואה פה טוב ממנו לבצע



הכניסה לבית הכנסת צמח צדק בעת השיפוץ

את חדוש הבית על שתי קומותיו, כפי שכ"ת הציע. והוא גם מעורב עם הבריות ויש לו שם טוב. מובטחני כי כאשר כ"ת יכירנו - ישתנה היחס אליו ויוסרו המכשולים מעל דרכו. אבל לשם כך הוא צריך לקבל מעין הזמנה לבוא. האם הדבר אפשרי?<sup>42</sup>

## דו"ח ממשלוח 10,000 דולר של הרבי לכפ"ח ב'

מכספי התרומה שכ"ת הואיל לשלוח לי להקמת כפר ב' ( -

10,000\$) הוצאנו עד עכשיו רק 10 אלפים לירות להכנת התכניות. יתר הכסף עדיין שמור בבנק בדולרים, ובשל כך אינם מכניסים ריבית. האם כדאי להחליף ללירות וליהנות מהריבית או מוטב לשמור בדולרים? תקותי איתנה כי בקרוב מאוד נצטרך לכסף הזה.

ארכו הדברים, והם כולם בעינים מעשיים שהצטברו. יתר הדברים בפרטיהם ודאי קבל במכתבים מאנשי הכפר.

אוסף עוד, כי בחוג ללמוד החסידות אנחנו עדיין עוסקים ב"לקוטי תורה" והשבוע למדנו בפי' חקת, כבר בפעם השניה. הגיעה השעה להתחיל ספר חדש. וכדרכנו, נצפה לעצה טובה מפי כ"ת.

בהוקרה רבה ובגעגועים עזים ונאמן לשרתו

בכל לבב

זלמן שזר

נ.ב. בעין יפה מאוד נתקבל בכל צבוריותנו מכתב כ"ת על ביטול נסיעת היתומים לניו-יורק והחלפתה בבקור לחגים בכפר חב"ד<sup>43</sup>.

## "בהתענינות מיוחדת קראתי השורות ע"ד הספרי' החסידית בכפר חב"ד"

להלן חלקים מאגרת קודשו של הרבי במענה למכתב שז"ר<sup>44</sup>:

ב"ה, י"ט תמוז, ה'תשכ"ח

ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתבו מיום סגולה י"ג תמוז . .

. . קבלתי ג"כ היום הידיעה אשר הכרך האחרון של שו"ע רבנו הזקן הובא היום לבית הכריכה, וכשיביאוהו מכורך משם יושלחו לכי' כבקשתו שני טופסים . .

בהתענינות מיוחדת קראתי השורות ע"ד הספרי' החסידית בכפר חב"ד, שבודאי הכונה שיתאים הענין והמקום גם יחד, כוונתי שתהי' ספרי' חסידית ולא ספרי' ע"ד

42) באגרת קודשו של הרבי שליט"א אל הרב סגל מיום י"א אלול תשכ"ח שלל הרבי את ענין הנסיעה,

וראה להלן בשער ב', ובנשיא וחסיד ע' 279.

43) אגרת קודש מכ"ד סיון תשכ"ח, אל הנהלת צא"ח באה"ק.

44) אגרות קודש חלק כה ע' קמת.

חסידות, מתאים להמקום כפר חב"ד, זאת אומרת מתאים לכוונת יסוד כפר זה - אורח חיים חסידותי בחיי יום-יום.

פשוט אשר בבוא הזמן יימצאו בל"ג כל ספרי החסידות המו"ל על ידי קה"ת לכפר חב"ד, ולפלא השאלה בזה.

לכתובת כ' אודות ידידנו הרח"ל שי, הרי כמה פעמים דברתי עמו בדברים אודותם כותב כ' ובכיוצא בהם - וללא כל תוצאות, בנוסח ברור יותר - שלילה.

פרשת בית הכנסת הצמח צדק בירושלים עיר העתיקה מובן שכאובה היא ביותר, ועוד לפני שנה ויותר התחלתי לזרז את "הענינים" בכתב ועל ידי נוסעים מהכא להתם. ולצערי הכי גדול אין ההתקדמות בערך כלל וכלל למה שהיתה צריכה ל[ה]עשות בזה.

ישראל חי הדברים במ"י אלקים חיים.  
ואף שנספחו של דבר אין לפחד מתוצאות השקו"ט והמסקנות, שהרי המדובר הוא בתורת אמת, שלכן מדע אמת ושו"ט אמת דאמת וכל ויכוח הראוי לשמו, ז"א ויכוח לחפץ האמת, אי אפשר יופריכו היו פשוה התורתנו תורת אמת, הרי לפעמים, וכפרס בתקופתנו, עומדים פרחים צעירים (אסור ומאוס) הדוגלים בשם מחקרים מדעיים כביכול ועוסקים בשקו"ט והקירה שהי"ספה שלה חיפוש האמת אבל כוונתם אינה אלא להצדיק הנחה קדומה, שהנחה זו קובעת מראש את המסקנה והעמדה של בעל ההנחה, שמשילא סכוון את החקירה שלו באופן הקובע מראש את המסקנה. ואם האמור צודק כנוגע לכמה או מוסד המיוחד מעקרו לשקו"ט על אמת כו"ט כנוגע לספריי ולכל הקשור בה. שמש אשר כבוא הזמן יימצאו בל"ג כל ספרי החסידות המו"ל על ידי קה"ת לכפר חב"ד, ולפלא השאלה בזה.  
לכתובת כ' אודות ידידנו הרח"ל שי, הרי כמה פעמים דברתי עמו בדברים אודותם כותב כ' ובכיוצא בהם-ללא כל תוצאות, בנוסח ברור יותר - שלילה.  
פרשת בית הכנסת הצמח צדק בירושלים עיר העתיקה מובן שכאובה היא ביותר, ועוד לפני שנה ויותר התחלתי לזרז את "הענינים" בכתב ועל ידי נוסעים מהכא להתם. ולצערי הכי גדול אין ההתקדמות בערך כלל וכלל למה שהיתה צריכה להיות, ולעת עתה נבון אני ואיבני יודע מה עוד אוכל לעשות בזה.  
לכתבו אודות הילוך הדיעות בין פלוני ופלוני וכו', הנה מתחילה כשהציתי לייסד ועד ביהכ"ט שינהל כל עניניו-בזהרתי בפיוחד שלא להציע אישים כי אם מוסדות, הן מפני פנימיות הענינים שראוני את ביהכ"ט כנכס כל חסיד הצמח צדק, תלמידיהם ותלמידיו תלמידיהם, שלכן הבעלות שלו היא ביד המוסדות שברוח הצי"ע ותלמידיו וכפרס המוסדות שבאה"ק ת"ו.  
מה שקראתי בשם אחר מחברי הועד הוא מפני שאין כל אפשרות לעשות אסיפה של כל אגודת חב"ד וצעירי אגודת חב"ד וכו' ולא ראיתי דרך אחרת כי אם קריאה בשם וק"ל.  
וכן לא רציתי לקרוא בשם את האנשים לוועד האמור-שהרי אין לקבוע בריחוק מקום וכו' מי ייצג מוסד זה או מוסד זה, ועל המוסדות עצמם לבחור בהם ולקבועם. ולאחרי כן על הועד לחלק התפקידים.  
והרי שני טעמים אלו, ועוד, בתוקפם עומדים גם עתה.  
דרך אגב, אותו האיש ש' קוראו בשמו ושכאילו זקוק הוא לביקור כאן בכדי שיחסי יהי' כו', שמעתי עליו רב טוב בכלל, וכפרס כנוגע להפצת המעינות במסיבות שונות וחוגים מסויימים באופן מוצלח ובדברים היוצאים מן הלב.  
ימים אלו כתבתי לוועד ביהכ"ט עות"פ בזירוז וכולי האי ואולי.  
ת"ח על הכשרה טובה כנוגע לבניית הבתים בכפר חב"ד, וכודאי גם האמטעל בכלל זה, אף שלפלא קצת שאין כ' מזכיר זה במירוט.  
ת"ח גיב על ההצעה לדבר עם מ"מ. יובליר שי'. ומה שעומד על הפרק הוא שיעביר על מותיו, כוונתי שאף שכבר נדפסה האנציקלופדי' החסידותית שרם לשבונה העפודים האחרונים, נמעכב הענין כיוון שמכירך להגות  
המעינות העפודים האלה מצריכה להיות על ידי ודורשת מפני התרבות אך ורק לזה, שלכן נדחה מוסד לזמן, וי' לפעול אצל הנח"ל שיוותר על שעבור כבר כל הזמנים שהוקבעו על ידי הועד של הנח"ל להופעת' של האנציקלופדי'. וכודאי ידוע גם להנח"ל-שנדפסה האנציקלופדי' כולה פרט להוספה האמורה, כיון שנשלח שופס מודעט אף-כי בלתי מכורך להועד שלו. ועוד כיוצא בזה-לשרות הספרים ע"ד שבעת הדורות (מתחיל מרבנו הזקן ועד לכ"ח מ"ח אדמו"ר), שגם בזה הוקבע זמן להופעת כרך הראשון ונתעכב אצל המדפיס, אף שכבר מודרך בנפוסם והורגה פעם א' ועכ"פ עומד לסדרו





**למעלה:**

ספריית קה"ת בכפר חב"ד

**מימין (בעמוד הקודם):**

עמוד מס' 2 מאיגרת הרבי לשו"ר עם תיקונים בכתב יד קדשו

שם האלוף א.ש.<sup>47</sup> שיי במכתבי הקודם, ואולי גם העדר התגובה מענה הוא, בהתאם למה שכותב בתחילת מכתבו שיש ענינים שסברה לא לכתוב אודותם לכי "שלא לסבכני", אלא כיון שהדבר נוגע גם בעתיד - מה טוב שיהי בירור בזה. ואת"ל הרי גם זה ענין מעשי, מעשי בממדים - בל' המליצה - חובקי ארץ, ולדעתי בשטח הבטחוני והגשמי והרוחני. וק"ל.

.. בהוקרה ובכבוד ובברכה,

[חתי"ק]

**"בענינים אלו מוטב דיבור בע"פ מאשר כתיבה"**

במכתב שלעיל מזכיר הרבי מלך המשיח את חוסר תגובת מר שו"ר למכתבו הקודם בענין מר אריק שרון, להלן מכתב הרבי אליו בנושא:

ב"ה,

כ"ח סיון, ה'תשכ"ח

ברוקלין, נ"י

לכבוד הווי"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

.. בהמשך לזה שמסרתי על ידי הנוסעים וענני על ידי הנוסעים, הנה ביקר אצלי בשבוע העבר מר אריק ש" שרון, ודברנו בארוכה בענין הנ"ל ובענין השטחים בכלל וכו', באריכות לפי ערך, אף שאינו בערך לגודל חשיבות הענין.

ונוסף על שבכלל קשה להעלות על הכתב כל האריכות, הרי בענינים אלו מוטב דיבור בע"פ מאשר כתיבה. ובאם יענין את [מר] לדעת הדברים, הרי בטח ימצא אופן

(45) הרה"ח משה צבי סגל.

(46) אכסניית נוער לקליטת עולים חדשים שנבנתה באותם ימים בכפר חב"ד בסיוע הסוכנות היהודית

ומשרד השיכון.

(47) אריאל שרון.



אריק שרון בכפר חב"ד, מוסר לחסידים דרישת שלום מחצרות קודשנו

המתאים לשמוע אותם מפיו של הנ"ל.

לא בקשתי את מר שרון בפירוש למסור למר את כל הנ"ל, כיון שאיני יודע אם רוצה מר להתערב בזה ואם זה מענינו וכו'. לכן לא הזכרתיו כלל בשיחתי האמורה, בכדי שתהי' בחירה חפשית לגמרי ביד מר בזה.

בכבוד ובברכה  
[חתי"ק]



# לרגל יום הולדתו: הרבבי שולח משקה לשז"ר

בתאריך ט"ז חשוון תשכ"ט לקראת יום הולדתו ה-79 של שז"ר התקבלה בלשכתו אגרת מהרב עזריאל זעליג סלונים, מחשובי רבני חב"ד בירושלים, בה הוא מזמין אותו לחגיגות יום הולדתו בביה"כ 'צמח צדק' בעיר העתיקה בירושלים:

רו"מ מכובדנו הדגול, ר' שניאור זלמן שליט"א שז"ר, נשיא מדינת ישראל, ירושלים  
שלום רב וברכה!

נתכבד להציע לפני רומע"כ לערוך גם השנה את תפילותיו ביום טוב, יום סגולה, ראש חודש כסלו בביהכנ"ס הצמח צדק בירושלים העתיקה, ולחגוג איתנו במסיבה צנועה חסידית את יום הולדתו לאוי"ט,

עדיין שמור בלבנו רישומו של יום זה אשתקד, ולעונג רב יהיה לנו ביקורו גם בשנה זו, שאגב כך יראה את התפתחות השיקום של בית מקדש מעט זה.

ודאי יגרום הביקור גם לכ' קורת-רוח רוחנית,

תקותנו שכב' יקבל בשביעות רצון הצעה זו ויענה לה.

בתודה מראש ובברכה  
עזריאל זעליג סלונים

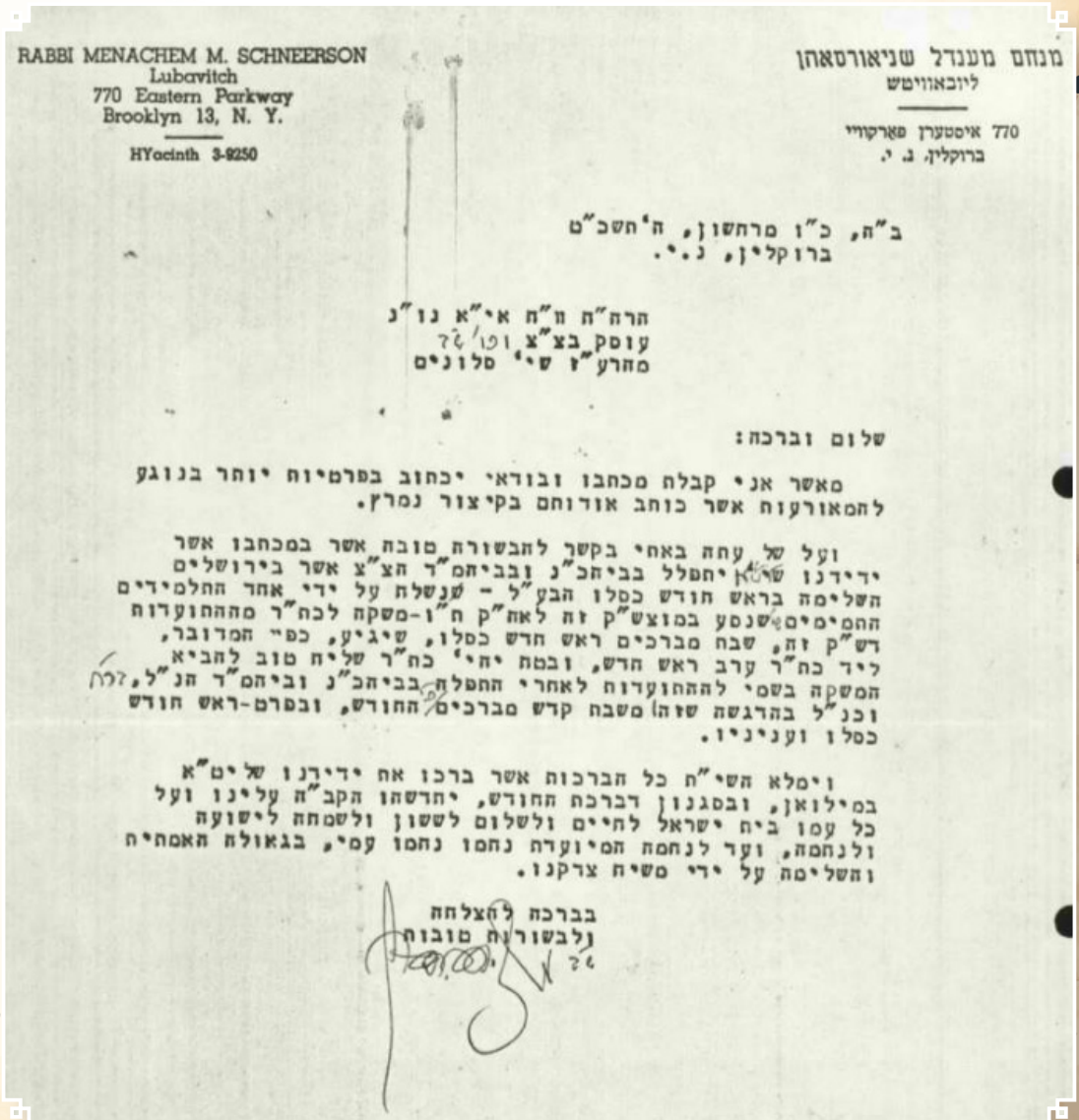


שז"ר מקבל את המשקה מהרבי שליט"א, על ידו יושב הרב סלונים. תשל"א

הרב סלונים דיווח כמובן על ההזמנה לרבי וכעבור ימים מספר נשלחה אליו איגרת מענה. לשון האיגרת (מתאריך כ"ו מרחשון תשכ"ט), מדברת בעד עצמה ומראה את החשיבות שהרבי ייחס למאורע:

'. ועל של עתה באתי בקשר להבשורה טובה אשר ידידנו שליט"א יתפלל בביהכ"נ ובביהמ"ד הצ"צ אשר בירושלים השלימה בראש חודש כסלו הבע"ל - נשלח על ידי אחד התלמידים התמימים שיי שנסע במוצש"ק זה לאה"ק ת"ו - משקה לכת"ר מההתועדות דש"ק זה, שבת מברכים ראש חודש כסלו, שיגיע, כפי המדובר, ליד כת"ר ערב ראש חודש, ובטח יהי כת"ר שליח טוב להביא המשקה בשמי לההתועדות לאחר התפלה בביהכ"נ וביהמ"ד הנ"ל, ברח"ל .

מכתב הרבי לרב סלונים



# תודה על היו"ש שהגיע "ביומה הנכון"

במכתבו לרבי לאחר יום ההולדת מביע שז"ר את תודתו על שימת הלב המיוחדת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ליום הולדתו, ומתאר את ההתוועדות שהתרחשה בבית הכנסת צמח צדק בירושלים.

ר"ח כסלו תשכ"ט

לכבוד אדמו"רי הנערץ, אורי ומאורי שליט"א

נפעמתי היום מאוד לקרוא את מכתבו להרב סלונים שיחי' ולשמוע מפי השליח שהביא למסיבה את תשורת היי"ש שלו, כיצד טרח והזדרז שברכת כ"ת תגיע אלי ביומה הנכון. תשואות חן! והלואי שאהיה ראוי לכך. אם כי לא נתתי כל פרסום לענין, היה ביה"כ של הצמח צדק זצ"ל מלא על גדותיו והשתתפו כל המתפללים הותיקים והחדשים.

וגם מתלמידי החוג ללמודי חסידות חב"ד, ושליחי כפר חב"ד ושכון חב"ד, ותלמידי ישיבת הכותל. דברי הרה"ג רש"י זין



שז"ר עולה לתורה ביום הולדתו בבית הכנסת צמח צדק בירושלים. לצידו עומד ר' שלומק'ה מיידינצ'יק, תשכ"ט

היו נרגשים מאוד, ותפילת מר זלמןוב שיחי הייתה ערבה וותיקה והיה טעם "זקנים" בה.

ודאי יודיעו לו אנשי הכפר על ההתוועדות המיוחדת הזאת. את האלוף ארי' שרון הזמנתי לשיחה מפורשת. קראתי את מכתבו המפורט אליו, וגם שמעתי ממנו דו"ח על שיחת כ"ת איתו על כל פרטיה. הוא יכתוב לכ"ת במיוחד.

## גולדה מאיר הבטיחה לי לבקש פגישה עם כבוד תורתו

בינתיים ביקר אותי מר הרוי רוטנברג, שהביא לי פ"ש מאת ראש עירכם. כעצת כ"ת נצלתיו את הפגישה כדי לבקשו למסור לראש העיר את החרדה הרבה שלנו כאן למצב הדברים הפרוע בשכונותיכם. ח. זוהר שנתלזה עליו הכין, לפי בקשתי, ר' פרקים תמציתי של השיחה והנני מצרף את רשימתו למכתבי זה. הלואי וישפיע לטובה.



ימים אלה נסעה לניו יורק ידידתי הגב' גולדה מאיר. היא הבטיחה לי לבקש פגישה עם כ"ת<sup>48</sup>. אולי יוכל מישהו מן הלשכה להתקשר איתה, ולקבוע את הזמן. היא נסעה בעניני הבונדס, וי. שורף או סם רוטברג ידעו את כתבתה וסדר זמניה. נדמה לי כי שיחה אתה יכולה להיות לתועלת מכמה בחינות.

בהוקרה רבה ובחיבה לבבית, ובלב מלא תפילה ותקווה רבה (על אף הכל!)

הנני נאמן לשרותו  
זלמן שזר

### למעלה:

ראש עיריית ניו יורק, מר ג'ון לינדזי בביקור בכפר חב"ד, לצידו עומד ר' שלומקיה מיידנצ'יק, חנוכה תשל"ג

### למטה:

ר' גרשון יעקובסון יושב בחדר המזכירות



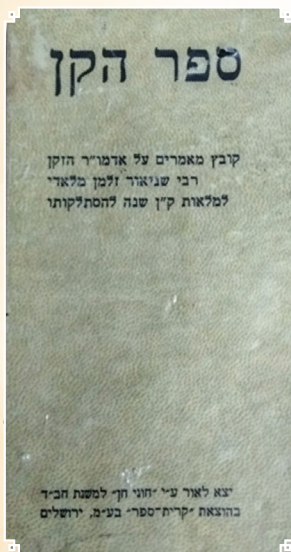
מר הרוי רוטנברג שנזכר כאן הי' עוזרו של ראש עיריית ניו יורק מר ג'ון לינדזי<sup>49</sup>, שעמד בקשר הדוק עם הרבי ועם מוסדות ועסקני חב"ד. על פי המסמכים שבארכיון, מי שארגן את הפגישה בינו לבין שז"ר הוא העיתונאי החב"די ר' גרשון יעקובסון, ששלח ללשכת שז"ר מברק בו נכתב:

harvey rothenberg [הרוי רוטנברג], יועץ ראש העיר של ניו יורק, מר לינדסי. הוא ממקורביו של הרבי מליובאוויטש. הנ"ל מבקש ראיון עם הנשיא. רוצה לבקר אצלו עם אשתו ובנו בר-המצוה.

(48) לפועל הפגישה לא התרחשה מפאת קוצר הזמן.

(49) עוד על קשרו עם שז"ר ראה אג"ק מט"ו כסלו תשל"ג (חלק כז ע' רמו). אודות ביקוריו בארץ הקודש - לקמן במכתב שז"ר מט"ו חשון תש"ל.

# מבצע משלוח הדרישות החל לשאת פרי



שער ספר הקן

במכתב שלפנינו מתייחס מר שז"ר לקליטת משפחות חסידי חב"ד במקומות שונים בארץ הקודש.

באותם שנים, החל מסך הברזל בברית המועצות להתפורר והחלו להינתן היתרי יציאה מ"המדינה ההיא" ליהודים רבים ובתוכם גם חסידי חב"ד, העליה הגדולה לאה"ק באותה תקופה הייתה מורכבת בעיקר מיוצאי גרוזיה. לכתחילה היו אמורים החסידים להשתכן בכפר חב"ד ב', אך מפאת עיכובים בבניית והכשרת הכפר הציע<sup>50</sup> מר שז"ר לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שהחסידים ישתכנו בלוד, בקרית מלאכי, ובקרית גת הסמוכה לה (ששם הייתה קיימת כבר ישיבה חב"דית). הרבי שליט"א קיבל את ההצעה של קרית מלאכי וכך נוסד שיכון חב"ד בקרית מלאכי המכונה 'נחלת הר חב"ד' (כפר חב"ד ג').

במכתב ניתן למצוא גם התייחסות לסיום כתיבת המבוא לספר שער הקן ע"י מר שז"ר<sup>51</sup>.

50) את הרעיון של שיכון חב"ד בקרית מלאכי העלה ר' שלוימק'ה מיידנצ'יק, שכבר כתב על כך קודם לרבי וקיבל אישור כללי לעניין.

51) "ספר הקן", הינו ספר בן 170 עמודים המאגד מאמרים מחקריים מאישים רבי מעלה אודות אדמו"ר הזקן וחסידות חב"ד, הספר הינו יוזמה של שז"ר שקיבלה את אישורו ועידודו של כ"ק אד"ש מלך המשיח. הספר היה אמור לצאת לאור בקשר עם שנת המאה וחמישים להסתלקות כ"ק אדמו"ר הזקן (תקע"ג - תשכ"ג). בפועל, הדפסת הספר התעכבה עד שנת תשכ"ט. את הספר ערך הרב עדין אבן-ישראל (שטיינזלץ), ואת המבוא לספר כתב מר שז"ר. בתוך הספר נמצא גם המחקר הגרפולוגי של כתב יד קודשו

## כ"ו טבת תשכ"ט

לכקש"ת אדמו"רי הנערץ  
והאהוב שליט"א



### למעלה:

נחלת הר חב"ד בשנותיה הראשונות

### למטה:

הרה"ח בנימין גורדצקי לצד שז"ר  
ביום הולדתו, תשל"ב



שלשום, למחרת ישיבת הנעילה של הכנוס של פרנסי הקהלות והארגונים, לאחר שפרקתי את צוארי מעול קבלת האורחים למיניהם, כן ירבו, עלה לפתע בדעתי לשבת ולכתוב את ההקדמה הקצרה שהבטחתי לרבי עדין שטינזלץ נ"י בשער הק"ן, שהתקשתי בכתיבתה זה כשבועיים, ומאוד נקפני לבי כי אחרי כל העכובים והאיחורים המרובים שלא היו תלויים בי כלל, מתאחרת עכשיו המסירה לדפוס באשמתי וידעתי גם כי כ"ת מתרעם עלי ועל העוסקים במלאכה. ולא מצאתי שווה ברוחי. והחלטתי לא לדחות עוד ועל אף השעה המאוחרת ישבתי וכתבתי, וכשסיימתי לעמדותי לרשום התאריך, נדהמתי להוכח כי אכן סיימתי בכ"ד טבת, ביום הזכרון לבעל השמועה, לאדמו"ר הזקן זצ"ל. התביישתי מאוד כי לא זכיתי להיות "איהו חזי" אבל תקפתני שמחה עצומה כי זכיתי "למזלי חזי", ומכיון שזה עתה מסרתי את כל הקובץ המסודר עם ההקדמה לרבי הרב עדין שטינזלץ שיח, בשעת שעורו לפנינו בלקושי תורה; זחה עלי דעתי

והרהבתי להודיע לכ"ת כי הקובץ הק"ן נמסר ובאיזה יום נמסר. לי היה הדבר לאות מעודד רב משמעות.

אצלנו נתפשטה השמועה כי מבצע משלוח הדרישות<sup>52</sup> החל לשאת פרי. באו משפחות מריגא ומקוטאסי וספרו כי ממחוז קולאשי יש לצפות בקרוב לעליה הרבה יותר גדולה משהורגלנו. לע"ע יתישבו המשפחות בכפר חב"ד ובבתים שהוכנו בלוד. אבל אם השמועות הטובות תתאמתנה והמשפחות תבאנה לפני שנסיפיק להכין דירות בכפר חב"ד ב', מציעים משרדי הקליטה להשתמש בבתים הפנויים בלכיש, דבר שאני נושא את נפשי לכך מזמן, במיוחד הייתי מבקש את כ"ת להסכים להקמת שכון חב"די בקרית גת, ששם קיימת כבר ישיבה חב"דית ולהנהלת העירייה שם יש יחס חם לעולי חב"ד, כזכור ודאי לכ"ת מביקורו של נאור אצלו בשעתו. מרכז הקליטה מוכן להעמיד לרשות עולי חב"ד גם הששים הבתים שנבנו זה עתה בקרית

של האדמו"ר הזקן, מחקר שקיבל אישור מיוחד מהרבי שליט"א על פירסומו.

52) באותה תקופה, פנו אל השלטונות ברוסיה כמה וכמה חסידים מארץ הקודש, בדרישה שיתנו לקרובי משפחתם לצאת מרוסיה הסובייטית, כדי שיוכלו להתאחד עם משפחתם.

מלאכי הסמוכה לקרית גת וששם יש עכשיו עבודה מספיקה. אם אמנם העליה תהא גדולה יותר ומידית ואי אפשר יהיה לחכות עד שיקומו הבית בכפר חב"ד ב'.

אבל על הענין המכובד הזה, שלפי השמועה, יכול להיות גם דחוף, מן הראוי קודם לשמוע את חוות דעתו של כ"ת, ומאד אודה אם תבוא גם לכפר וגם לי בהקדם. והלואי והשמועות תתאמתנה בקרוב.

על כנוס הקהלות והארגונים, שמבחינת רבגוניותו עלה על כל קודמיו, ודאי ישמע כ"ת מפי המקורבים לו בקרב הצירים מאמריקה. אם יאבה לשמוע פרטים ממני - הנני לשרותו.

בהוקרה רבה ובברכות נאמנות, המקושר, לכ"ת בכל לב -

זלמן שזר

**במענה למכתב זה כתב לו הרבי:**

ב"ה, י"ט שבט, ה'תשכ"ט

ברוקלין, נ"י.

לכבוד הו"ח . . מו"ה שניאור זלמן שליט"א

. . בהמשך למכ"כ - בקשתי את הרב גורודצקי שי' לבקר באה"ק ת"ו וכו'.

**בהמשך לכך כתב הרבי מלך המשיח לרב בנימין גורודצקי:**

ב"ה, כ"ג שבט, ה'תשכ"ט

ברוקלין, נ"י.

הרה"ג הרה"ח אי"א מ"נ עוסק בצ"צ כוי מו"ה בנימין אליהו שי' שלום וברכה!

נכונה ההצעה דקרית מלאכי בהתנאים שמסרם, וכן שחלק דאברכי הכולל דכפר חב"ד יתיישבו שם. בברכת הצלחה לגמר טוב בהנ"ל.

# שז"ר מתכנן ביקור סודי אצל הרבי

בחודש ניסן תשכ"ט מת הנשיא  
האמריקאי אייזנהאור והפרזידנט שז"ר  
טס להלוויתו. המברק שלפנינו הינו מברק  
ששוגר בסודיות ובמהירות אל כ"ק אדמו"ר  
מלך המשיח שליט"א.

סודי ביותר

י"א בניסן תשכ"ט

30.3.69

אל: ניו יורק וושינגטון

מאת: המשרד

שמיר<sup>53</sup>, העתק רבין<sup>54</sup>.

רחבעם עמיר<sup>55</sup> מסור נא לאדמו"ר  
מלובאביץ' מאת נשיא המדינה לאמור:

אני עומד להגיע הלילה לווינגטון.  
אחרי הלוויה אומר לנסוע לניו-יורק.  
בדעתי לשוב הביתה לסדר אם אספיק.  
אודה אם יאבה לקבלני ביום שלישי  
לפני הצהריים. מזל טוב.

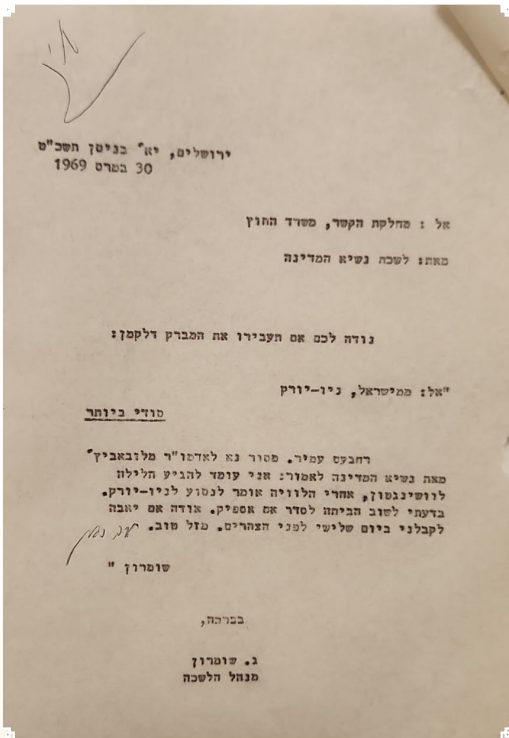
עד כאן

(53) יצחק שמיר, לימים ראש הממשלה.

(54) יצחק רבין שימש באותה תקופה כשגריר

ישראל בארצות הברית.

(55) קונסול הכללי בניו יורק מטעם מדינת ישראל.





הרבי שליט"א ענה לו באגרת באותו היום:

" . . . זה עתה נתקבל המברק ות"ח מקול"ע. - כן השמועה שאולי יבקר כי  
בארצה"ב ימים אלה".

לפועל הביקור לא התקיים באותה העת.

# שז"ר מודיע לרבי - תרמתי להדפסת מאמרי אדמו"ר הזקן 15,000 לירות מחסכונותי הפרטיים

במכתב שלפנינו, שנכתב שבועיים לפני יום הולדתו, כותב מר שז"ר לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לקראת יום הולדתו ה-80 שע"פ החלטת הממשלה נחגג ברוב רעש וצלצולים.

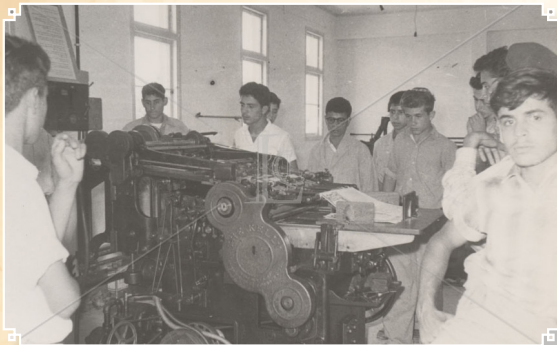
במכתב מתייחס גם מר שז"ר להדפסת ספרי החסידות של אדמו"ר הזקן והצמח צדק וכן למעורבותו בחיזוק חומות שכונת המלך - קראון הייטס.

ט"ז חשון תש"ל

לאדמו"רי היקר והנערץ שליט"א,

הנאה רוחנית רבה גרמו לי ששה שלוחי חב"ד ששבו מבקורם בחצרות כ"ת והביאו לי שלשום את ברכתיו לי ולר"ח כסלו הבע"ל. שתינו את היי"ש שלו ואכלנו מ"לקחו"<sup>56</sup> והתפלאתי ליכלתם לחזור לפני בע"פ את דברי התורה שהשמיע באזניהם ברה"ש ובשמחת בית השואבה ובש"ת בפרטיות וברגש ובעיקר בנוגע לא"י ולרש"י המפורסם בפי' בראשית, "שמא יאמרו אוה"ע לסטים אתם וכו'". יישר כוחו ויגביר חילו. ותשואות חן על הברכה האישית ששלחת אלי אישית. אמן כיה"ר וישא תודה כי לא שכח חסדו.

56) במכתבו של מר פנחס פלאי, עורך העיתון "פנים אל פנים" אל שז"ר כותב הוא: "ב"ה, י"ב תשרי תש"ל... הייתי בעי"כ בחצר האדמו"ר שליט"א לקבלת "לקח" ולברכת חתימה טובה ומסר על ידי ברכת שנה טובה ומתוקה למדינת-ישראל ולמע"כ".



הדפוס בכפר חב"ד

בינתים הוגד לי כי הממשלה החליטה לעשות הפעם פומבי לר"ח כסלו זה<sup>57</sup>, וכנראה לא תהא לי ברירה אלא לקבל גם גז"ד<sup>58</sup> זה של חברים, על אף התנגדותי הנפשית לכך.

וזאת בקשתי האישית שלי אל כ"ת.

ודאי זכור לכ"ת כי בשעתו הבאתי לפניו את ההצעה לפרסם את מאמרי האדמוה"ז הנמצאים אתו בכתובים ושהוא קיבל רשות מחותנו זצוק"ל להדפיסם. אז טיפלתי בהשגת כספים ממקורות צבוריים (קליימס קונפרנץ) וזכיתי

שיצאו שני כרכים, שאנחנו גם למדנו אותם בחוג שלנו בהדרכת הרב שטינזלץ שיח. כשהבאתי את הכסף להדפסת הכרך השלישי שהיה כבר מוכן, ספר לי כ"ת כי הצליח להשיג כרך כתבים של הצ"צ (שאז מלאו לו מאה שנה) ושאל לעצתי אם אפשר להקדים את פרסום ספרו של הצ"צ לספר השלישי של האדמוה"ז, שהיה כבר אף הוא מוכן ומוגה. שמחתי מאוד כי כיוונתי לדעת כ"ת והצעתני לפרסם את כרך הכתבים של הצ"צ. וכך היה. (אגב כרך זה איננו ברשותי ועל כן לא למדנו אותו והייתי אסיר תודה אלו היה כ"ת מצוה לשלוח לי אותו).

כמדומני כי היה זה דבר בעתו לו יכולנו עכשיו לשלם את החוב הזה ולפרסם את הכרך השלישי של מאמרי האדמוה"ז שהוכן כבר, ונמצא ברשות כ"ת. הפעם מוכן אני להקציב לכך 15,000 ל"י לא מכספי ציבור כי אם מחסכונותי הפרטיים ואחשוב זאת לי לזכות. ויהא זה שלי אלי לר"ח כסלו זה. אנא!

אילו אפשר היה להדפיס את הכרך כאן, בדפוס בכפר חב"ד, היתה הנאתי כפולה, אם יש עוד צורך בהכנה ובפקוח, מובטחני כי ידידנו הרה"ח חנוך גליצנשטיין נ"י, אם יאבה כ"ת לבחור בו, היה ודאי מוכן לעשות זאת לפי הוראותיו של כ"ת בדיוק נמרץ. וכמדומני כי אתמחי גברא. ומה גם שהדפוס בכפר חב"ד מחפש עכשיו עבודה והיה מוכן לגשת לסדור מיד. אבל אם משום מה יחליט כ"ת שהספר מוכרח להיות נדפס בניו-יורק דוקא (האמנם?!), אבטל רצוני ואסכים בלי-ברירה גם לכך. אבל אודה אם יורני איך להמציא את תרומתי לניו יורק. לבקש רשות מיוחדת לכך מאת האוצר<sup>59</sup> לא הייתי רוצה. ושוב: אנא ואנא!

אודה מאוד. אם אקבל תשובה מהירה.

שז"ר מעורב בחיזוק חומות ה'שכונה'

## שותפות נשיאותית בשכונת המלך

שלוחו מר מוצקין<sup>60</sup> שיחי בקרני, גם סיפר לי בשמו על ענין המועדון של הפארבאנד<sup>61</sup> אשר בסביבת איסטערן פארקווי, לבל ימכר לשכנים<sup>62</sup> כי אם לחצר כ"ת - פניתי לממונים על כך ותקותי כי הבקשה תמצא אוזן קשבת. אם יימשכו הקשיים אודה אם מלשכתו יודיעו לי במי עוד הדבר תלוי ואנסה אליו דבר.

(57) לעשות חגיגה גדולה ביום הולדתו ה-80 של מר שז"ר.

(58) גזר דין.

(59) באותם ימים העברת כספים מהארץ לחו"ל ובפרט בסכומי עתק, הייתה עבירה חמורה, והיה צריך לקבל על כך רשות מיוחדת מרשות המיסים.

(60) אולי הכוונה לר' יהודה לייב מוצקין, שהכיר את שז"ר עוד משנת תש"ז, והיה בקשר עמו בענין הקמת כפר חב"ד, ראה נשיא וחסידי ע' 94.

(61) אולם ברחוב קינגסטון שנקנה אח"כ ע"י צאגו"ח והי' מוכר בשם בנין "ופרצת", כיום ממוקם בו הכולל אברכים שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

(62) השכנים הגויים שהשתלטו על השכונה באותן שנים.



בניין הפארבאנד כיום

ובקשר עם זאת הייתי רוצה לשמוע אם אמנם ראש העיר מר לינדזיי מלא את אשר הבטיח לי ע"י שליחו האישי - להגביר את השמירה על הרחובות הללו וכי מינה לשם כך אדם מהימן. האם שקטו קצת הרחובות?

הודעת כ"ת ע"י הרה"ח חודוקוב שיחי' נתפרסמה כאן וגם שיחתו הטלפונית עם הרב סלונים שיחי' עוד הספיקה להכנס לעתונות אור ליום הבחירות.

אכן, הנתינה להתלכדות הכחות גברה הפעם בכל המחנות וודאי עשתה את שליחותה. ולכן יש להצטער כפלים כי דוקא במחנה הדתיים נשארה ההתפוררות בעינה, על אף דרישתו ואזהרתו. אולם גם לכך תגיע השעה.

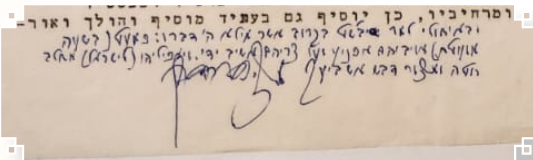
כפי שידוע לכ"ת עומד אני ביום ב' אור לר"ח כסלו להתפלל בביה"כ של הצ"צ זצ"ל, אי"ה, ובערב של אותו יום אהיה אורח של כפר חב"ד. ורוצה אני לקוות כי ברכת כ"ת מלוה אותי כשאר לותני כל השנים הללו. והלואי ואוסיף להיות ראוי לחסדו,

מוקירו כל הימים ונאמן בבריתו שניאור זלמן שז"ר

מוקירו כל הימים ונאמן בבריתו שניאור זלמן שז"ר

## ת"ח ת"ח על גודל הנחת רוח

במענה על מכתבו זה קיבל שז"ר מכתב ארוך מהרבי מלך המשיח<sup>63</sup>. במכתב מתייחס הרבי באריכות ליום הולדתו ר"ח כסלו, ומברכו בברכות מאליפות. כמו כן כולל המכתב התייחסות לעניין הדפסת ספרי רבינו הזקן. הבאנו פה קטע בו מתייחס הרבי לביקורו בביה"כ 'צמח צדק' בעיר העתיקה בירושלים ובכפר חב"ד.



ב"ה, כ"ב חשוון, ה'תש"ל

ברוקלין, נ.י.

לכבוד .. שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

.. זה עתה קבלתי המכ' מט"ז חשוון. ות"ח ת"ח על גודל הנחת רוח וקורת רוח מתוכנו, מתחיל מהבשורה טובה שנתקיימה החזקה שליח עושה שליחותו, השלוחים שעלו מהכא להתם ומסרו הברכה ליום ההולדת, בתוספת ענינים אודות ארצנו הק' טובב"א וכו', ומסיים בבשורה הטובה, אישור הידיעה שקבלתי מאנ"ש שיחיו, אשר אור לראש

הוספת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א בכתי"ק בסיום מכתב זה: "ובאיחולי למר שיבש"ט בקרוב אשר מילא ה' דברו: כמעט (בשעה מועטת) אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי. ויאכיליהו (לישראל) מחלב חשה ומצור דבש אשביעך".

חודש כסלו יתפלל מר בביה"כ צמח צדק ובערב אותו יום יהי בכפר חב"ד. . "

(63) אגרות קודש חלק כו ע' יב.

# להשתחוות מרחוק בפני כבוד תורתו

במכתב שלפנינו מתייחס מר שז"ר לכמה ענייני עסקנות חב"ד שברצונו לקדם. בין הדברים מבשר שהעביר את תרומתו ע"ס 15,000 לירות להדפסת ספרי אדה"ז<sup>46</sup>. כמו כן מציין ששלח לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א את מחקרו "התקווה לשנת הת"ק".

עש"ק י"א ניסן תש"ל  
לכבוד אדמו"רי האהוב, שליט"א  
ניו-יורק.

## הנני רואה בבעל הצמח צדק את שורש דמותו של כ"ת

מיום שהתחלתי להבחין בין דיוקניהם הרוחניים של נשיאי חב"ד צוק"ל, הנני נוהג לחוש בבעל הצמח צדק זצק"ל את שורש דמותו של כ"ת שילח"ט ולשלום, ואין אני יכול לפסוח על יום זכרון זה מבלי להשתחוות, ולו מרחוק, בפני כ"ת ולדרוש בשלמו מקרב לב. מה גם שזה זמן רב אינני מתפרנס אלא ממכתבי אחרים אליו וממכתביו לאחרים. ותיתי להם לאנשי צעירי חב"ד ששולחים לי שיחותיו על פרשיות התורה, שבוע שבוע, ואני מעיין בהם בתוך ימי השבוע, והיה זה לי מעין תחליף למשמע דבריו.

אמש, במעמדו של הרה"ח חיים ליברמן "סיימנו" את השיעורים "בלקוטי-תורה", שגם בו מרובות ומאליפות ההערות של בעל הצ"צ ולפי הוראת כ"ת למורנו ר' עדין שטינזלץ נתחיל ללמוד אור תורה (ויקרא) ונמצא זמן רב במחיצתו של הצ"צ. יברכנו אדמו"רנו על "מבצע" ארוך זה. אודה מאוד לקה"ת אם יאבו לשלוח לי מחזור ספרי "אור תורה" ואשלם כאן כאשר יושת עלי. אילו אפשר היה לשלוח לנו בשביל כל חברי החוג (ולו תריסר מחזורים) ונברכם כלנו.

(64) ראה במכתב הקודם..

## תרומת שז"ר להדפסת מאמרי אדה"ר

מתוך קשרי עם הרב אפרים וולף נ"י, אני יודע גם על שיחותיו הטלפוניות עם כת"ר. את תרומתי (15 אלף ל"י) להוצאת הביבל<sup>65</sup> החדש של מאמרי אדמו"ר הזקן מסרת לידי כפי הוראותיו של כת"ר. ואני מקוה כי בקרוב אזכה לקבל את הספר בדפוס ואולי נלמד אותו בשעורי החוג כאשר נסינו לעשות כשקבלנו את שני הכרכים הקודמים.



הרב אפרים וולף עם שז"ר

כפי ששמעתי לא נשארו עוד בכתובים אלא שני ביבלעך מהאדמו"ר הזקן שכמותם אינה רבה ואפשר להדפיסם יחד. אם זה אמת אשמח בשנה הבאה אי"ה להיות שותף גם להוצאתם, ותהא ה"מלאכה" שלמה.

ודאי ידועה לכ"ת שאיפתו של הרב עדין שטינזלץ נ"י להקים מכון משלו להרבצת דעת היהדות, בנגלה ובנסתר ובדברי ימינו. יש גם קצת ידידים בחוגי ההסתדרות שהיו נוטים להענות. אולם לפני שאני נכנס לענין נכבד זה, הייתי רוצה לשמוע את חוות דעתו של כת"ר על ההצעה הזו בכללותה, והעיקר על השאלות: מי (אתו יחד), מה, והיכן. אודה מאוד אם יוכל לענות לי בענין גדול זה בהקדם, כי הזמן אולי דוחק.

## בכשרות אין להטיל ספק...

עלינו כאן עוברים ימים כבדי אחריות. אינני שותף לדעה כי החמצנו משהו ממשי, אבל קשיחותם של אנשי הארץ שאתה, כת"ר, יושב בה והתפשטותם באיזורינו של הארץ שממנה באנו, מוסיפים דאגות לדאגותינו ומי יתן וימי חג החירות ייקלו גם עלינו את חבלי גאולתנו מן המצרים שלנו, והלוואי בפחות שפיכות דמים.

מיטב התודה על מתנת "מכלי דמהימנותא" שקבלתי לפי הוראתו של כ"ת. ביום ראשון אני מקוה לצאת לארצה, ליד מוצא, לערוך את ימי החג יחד עם ב"ב ועם מאות ידידים מקומיים ותיירים.

בברכת חג שמח (בכשרות הן אין להטיל ספק חלילה) לכ"ת ולכל ביתו ולכל אנ"ש המסתופפים לאורו ולכל בית ישראל במדינה ובתפוצות הגולה

נאמן בבריתו ואסיר התקוה

ש"ז שזר

את מחקרי הקטן "התקוה לשנת הת"ק" על הספר "עת קץ" להרב יצחק חיים הכהן מן החזנים אב"ד פרואה, שלחתי שלשום בנפרד. ("לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי" ובאשרי גם יחד).

נ.ב. הרשיתי לעצמי לבקש מאת ידידנו היקר ר"ח ליברמן נ"י לגשת לערוך מעין סקר של ספרי חסידות יסודיים הנמצאים במדור הכפולים של הספרייה הלאומית והוא נאות לקבלה. אילו היה אפשר להשפיע עליו גם להסכים לקבוע את דירתו בישראל, כאשר אני מתחנן לפניו זה משנים, אפשר היה לגשת להגשים בשנים הקרובות את מחשבת יסוד הספרייה החסידית המרכזית בכפר חב"ד כאשר דברנו פעם. ספרייה כזאת לא תתכן בלי ספרן כמוהו. ואני עדיין לא ויתרתי על חלומי זה. גם בכך עיני צפויות לעזרת כת"ר, במובנים שונים.

עוד רבים הדברים בלבי על עניני השעה, אבל השבת מתקרבת ועלי לסיים. שבת שלום וחג שמח וברכות נאמנות, מלב אוהב, מוקיר וחרד.

## הרבי לשז"ר: זריזותך בתרומה להוצאת המאמרים גרמה נועם רב

במענה למכתב זה כתב לו כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א<sup>66</sup>:

ב"ה, י"א ניסן, ה'תש"ל  
ברוקלין, ניו.

לכבוד הו"ח . . מו"ה שניאור זלמן שליט"א  
שלום וברכה!

" . . בנועם מיוחד קבלתי הידיעה שנזדרז מר ומסר תרומתו הנעלית להוצאה לאור ולהדפסת מאמרי וכו' אדמו"ר הזקן, מאלה אשר ברובם ככולם עדין לא נתפרסמו. ובודאי ובודאי אשר לדכוותי דמר אין צורך כלל בתיאור גודל הענין וחשיבותו לתועלת היחיד ולתועלת הרבים. והרי גם הזריזות במסירת הכסף (עיין לקו"א לאדה"ז ר"פ נו"ן; כסף הקדשים מל' נכסוף נכספתה לבית אביך). וכמדומה כבר העירותי מאז בדברי אדה"ז באגה"ק שלו סי' כ"א, בגודל מעלת הזריזות כו' . . "

כעבור כחודש הגיע לרבי שליט"א ספר המחקר "התקווה לשנת הת"ק" שכתב מר שז"ר, ובהקשר לכך כותב לו הרבי מכתב נוסף<sup>67</sup>:

### "תודתי הלבבית בעד התשורה"

כעבור כחודש הגיע לרבי שליט"א ספר המחקר "התקווה לשנת הת"ק" שכתב מר שז"ר, ובהקשר לכך כותב לו הרבי מכתב נוסף<sup>68</sup>:

ב"ה, י"ג אייר, ה'תש"ל  
ברוקלין, ניו.

לכבוד הו"ח אי"א נו"נ

בחור מעם ומורם מעם

ודורש טוב לעמו

בעל מדות תרומיות

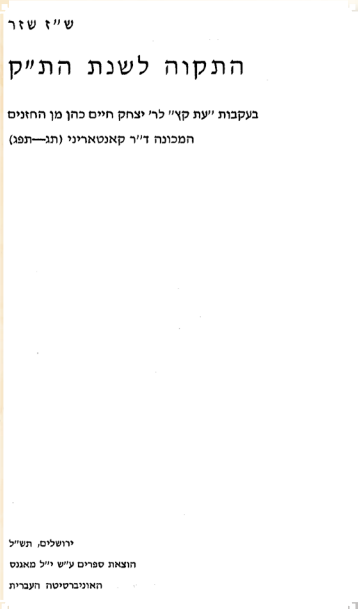
ענף עץ אבות

מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה:

זה עתה נתקבל ספרו "התקווה לשנת הת"ק" שנדפס בעתו.

ולכל לראש, לאחר תודתי הלבבית בעד התשורה, יש לציין לשבחך של מר ופרי עטו - שנתפרסם ענין שכתב לפני עשרות שנים ואף על פי כן נקרא בטוב טעם ובהתענינות. ומובטחני שכן הוא גם בנוגע ענינים אחרים שכמותו.

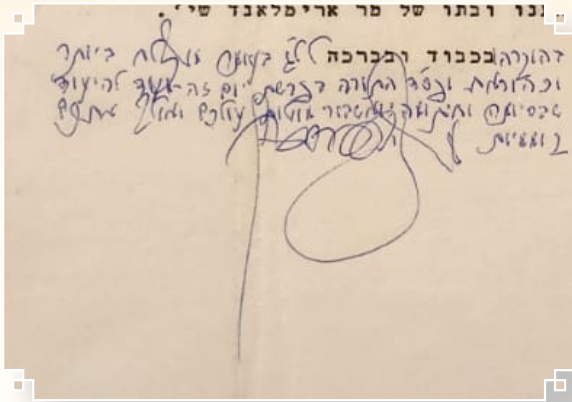


התקווה לשנת הת"ק, בעריכת שז"ר

66) אגרות קודש חלק כו' ע' קיא.

67) אגרות קודש חלק כו' ע' קכא.

68) אגרות קודש חלק כו' ע' קכא.



הוספת כ"ק אד"ש  
מה"מ בסוף המכתב  
בכתב יד קדשו

וכאן המקום להזכיר מה שמובא  
בשם הגאון הרש"ז מלובלין בעל  
"תורת חסד", שכששאלו אותו  
בנוגע הקריאה דזכר עמלק, אם  
צריך לקרא זכר (ז' צרוי") און זכר  
(ז' סגולה), הזה לאחרי אריכות  
השקו"ש בזה סיים: "זכר (סגולה)  
- זכר (צרוי"), אבי גוט אפמעקן<sup>69</sup>."

אף אנו נאמר בנוגע לחשבון  
הקץ: אם באופן כך או באופן אחר,  
אבל יהי רצון - שיבוא הקץ בפועל,  
בגאולה האמתית והשלימה על ידי  
משיח צדקנו.

בהזדמנות זו חובתי נעימה  
להביע למר ת"ח במיוחד בעד  
השתדלותו בנוגע לחתנו ובתו של  
מר ארימלאנד שי."

בהוקרה ובכבוד ובברכה לל"ג  
בעומר מוצלח ביותר ובהוראת ופס"ד התורה בפרשת יום זה - ועד להיעוד שבסיומה  
וחיתומה: ואשבור מוטות עולכם ואולך אתכם קוממיות.

[חתי"ק]

(69) העיקר למחות טוב.



# שז"ר נכנס ל'מערבולת' מיהו יהודי

לפנינו ב' מכתבים ממר שז"ר אל כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. באותה תקופה החלה בארץ הקודש סערה סביב הגדרת המושג "גיור" בחוק, כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נכנס לעובי הקורה ונלחם ללא חת למען הגדרת הגיור לפי כללי ההלכה, ממכתבים אלו ניתן לראות את מעורבותו הרבה של שז"ר בענין זה.

מוצש"ק, ט"ו סיון תש"ל

לכבודו הרם של אדמו"רי שליט"א

שלום ויקר, ואהבה רבה.

ערת תודות לכ"ת ששלח לי את ברכתו לחג השבועות טלגרפית, וחזר ושלח אותה לי שנית בפוסטה<sup>70</sup>, ואני קיבלתי את הברכות יום אחר יום, בעצם הימים הנסערים, כשהייתי כל כך נכסף להיות בשוח כי את אשר אני חושב ומנסה לעשות, עולה בקנה אחד עם כוונתו ורצונו של כ"ת. שמת לי לב בהוקרה שאין כ"ת רוצה להכניסני לתוך המערבולת, אולם כשהגיעה הצעה האחרונה וראיתי מקרוב, בעיני בשר, כי את אשר ייעשה אי אפשר יהיה להשיב, וכי התפטרותם של חברי הממשלה המזרחיים והאגודה<sup>71</sup>, לא תביא הפעם כל תועלת לעצם הענין, והגיור הרפורמי משיעשה ויוכר, ויהפך הדבר "לבכיה לדורות" ומשיצאו "הדתיים" נחרצה דעתם של השאר להמשיך ולו ברור קטן - נמלכתי בלבי (כדרכי במקרים קשים) והחלטתי כי "כחא דהיתרא עדיך" ומשנודע לי כי הרה"ג גורן נ"י חזר, הזמנתיו ובררתיו אתו את העניין הוונקרטני שלפנינו מבחינת ההלכה, ומשנודע לי דעתו כי אפשר לסדרו ברבנות לפי כל חומר הדין על צד היותר טוב, בקשתיו להענות לבקשת המעוניינת ולהכנס בעובי הקורה.

(70) בדואר.

(71) "ובאם ח"ו לא יעלה זה בידו אזי מוכרח שכל השרים הדתיים יצאו מהממשלה (כי נוכח[ו]תם בה - ה"ז הסכם ברור על השמטה הנ"ל כבאי כח דת ישראל, ר"ל. ובפרט שאמרו בפומבי שנוסח זה ה"ז הישג ונצחון לדת)". ממכתב כ"ק אד"ש, שלהי שנת תש"ל.



הרב זוין נואם בכנס מחאה כנגד החוק האומלל בענין מיהו יהודי

אני יודע יפה כי אין בזה עוד פתרון לעצם השאלה בכללותה, וכי עוד רבה הדרך, אבל כרגע אפשר, ועל כן היתה חובה "להרים מכשול מעל דרך עמי" והפעם מכשול הגורם למכושלים רבים. ות"ל שהדבר הצליח.

ומאד שמחתי כי בדיעבד הסכים אתי גם הרה"ג רש"י זוין נ"י וגם הרה"ג צבי קוק נ"י ואני אשמח להוודע כי דעת כ"ת תהא נוחה מזה.

את שתי הברכות בעצם הימים ההם ראיתי כסימן

לטובה וכהסכמה מרחוק. בכל אופן, נרגעה כי רוחי שהיתה נסערת מאוד.

אח"כ ראיתי א"ע מחותן בשמחה של מצוה שנערכה בבית כ"ת וטלגרפתי ברכותי לידידי הרה"ח חודוקוב נ"י והרה"ח קרמר נ"י והנני מקוה שעוד הספיקה הטלגרמה להגיע ביום השמחה.

ידעתי כי אני עושה הפעם מחוץ לסמכותי הרשמית ו"המחמירים" נטו למנוע בעדי; אבל זכרתי את דבר כ"ת אלי כי "כשאני יוצא מגדר הפרוטוקול - מאירה ההצלחה יותר". תיתי לו.

מוקירו ככל ערכו הרם ונאמן לשרותו בכל עת -

אוהבו המצפה לתשובות

ש' זלמן שזר

י"א תמוז תש"ל

לכש"ת אדמו"רי שליט"א, מאורי ואהובי,

אמש, ב' תמוז, הוא יום הזכרון לאבי-מורי זצ"ל, ערכתי תפילה בצבור בבית הנשיא, כדרכי בכל שנה. ומחר, י"ב תמוז הוא יום הגאולה של אדמו"רי הראשון, שהקרבתי אליו אישית, ומאז לא נותקה התקשרותי אל בית האדמו"ר. והיום רבה תשוקתי להמצא במחיצת כ"ת שליט"א, ולו רק ע"י כתיבת מכתב קצר.

אמנם, מכתבי האחרון שבו התודתי בפני כ"ת על התערבותי בענין הגיור הרבני ע"י הרה"ג ר"ש גורן שיחי, כדי להסיר מכשול, לא קבלתי תשובה, ואי-קבלת תשובה היא ג"כ תשובה, בכ"ז איני רוצה לעמוד על חשבון המכתבים. תקותי תשעשעני כי הרה"ג גורן שיחי עוד בדיעבד יקבל ברכה מכ"ת, כאשר הוא מצפה לכך בכליון עינים.

אשתף את לבי מרחוק בפארברענגעניש שתערך ב"ב תמוז באולמו. כבר עורכים בערב זה מסיבה רבה בחגיגת בר-מצוה לילדי חללי המלחמה ושלחתי לשם את ברכתי ואנחנו כאן נציין את המאורע בחוגנו, חוג לימוד חסידות חב"ד, בסיום הקונטרס של פרשת אחרי-קדושים-אמור ב"אור התורה" של הצמח-צדק, בהנהגת הרי עדין שטינזלץ יצ"ו.

תיתי להם לצעירי חב"ד שהביאו לי את "לקוטי שיחות" של כ"ת על פרשיות אלו. בצפיה לישועות אף בימים חמורים אלה, ובהבעת אהבה, כבוד ויקר,

הנאמן בבריתו

שניאור זלמן שזר

# שז"ר מדווח לרבי: שיחתתי עם בן גוריון בלוויית שארל-דה-גול

במכתב שלפנינו מספר שז"ר על נסיעתו לפריז להלווייתו של ראש ממשלת צרפת - שארל דה גול, יחד עם נכבדים נוספים מאה"ק, ופגישתו עם דיפלומטים ממדינות שונות, איתם שוחח בענייני ארץ ישראל.

כמו כן מספר שז"ר על דרישת שלום שקיבל מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ע"י מר אהרן בקר.

בתשרי תשל"א ביקרו אצל הרבי משלחת של דיפלומטים ישראלים, בתחילת ההקפות שוחח הרבי מלך המשיח עם כל א' מהם זמן מועט, וביום חמישי ו' חשון קיבל אותם הרבי ליחידות שנמשכה למעלה מ-6 שעות!

כמו כן מביע את התפעלותו מכתביו של ר' לוי יצחק ז"ל - אביו של הרבי שליט"א.

ירושלים, עיה"ק

מוצש"ק אור לר"ח כסלו תשל"א

כבוד אדמו"ר"י היקר, אורי ומאורי שליט"א.

לפני נסיעתי מחר אי"ה לכותל המערבי ואח"כ לתפילת שחרית בשטיבל של הצ"צ זצ"ל, כמנהגי ביום זה, הריני רוצה להודות מקרב לב לכ"ת על מכתבו מיום ד' מרחשון ועל הלקח והידיעות שמסר לי ע"י הרב ליבוב שיחי' וע"י ידידי וחברי אהרן בקר<sup>2</sup>, ששניהם ספרו לי את דברי כ"ת ואת רשמיהם במפורט. לדברי ליבוב



מר אהרון בקר

לא התפלאתי, אבל התרשמותו העזה והנאמנה של בקר היתה לי הפתעה נחוצה<sup>73</sup>. ת"ח!

בשמחה רבה קבלתי את הבשורה הטובה על הכרך החדש של מאמרי אדה"ז שכ"ת נעתר לבקשתי להדפיסו בכפר חב"ד. מובטחני כי אנשינו בדפוס יעשו את מלאכת הקודש בכל הקפדנות והזריזות, ואני אראה זאת כתשורה אישית לי ליום ההולדת הפ"א (אף על פי). אם ירשה לי כ"ת את המועד והסכום ואני אכניס אי"ה את כל אשר יוטל עלי להרב וולף נ"י או לכל מי שכ"ת ירצה בו.

שמחתי מאוד בשמחתו שזכה לפרסם את עזבון אביו זצ"ל הרה"ח והמקובל "לקוטי לוי יצחק". במדה שנשיתי "להרס אל הקודש" נוכחתי לדעת כי בלי עזרת רבי עדין שטינזלץ נ"י, לא אוכל לו, ועוד השבוע אנסה דבר אליו פן ואולי יאבה להכניסני, עם הזוהר ביד, לתוך מסתרי הספר היקר הזה מכמה בחינות, אוד מוצל מן המצרים. והלואי ובמהרה תקויים תפילתו ש"יומתקו כל הגבורות והדינים ויהפך הצל לאורה" אכ"ר

מתוך שיחתו המפורטת עם אהרון בקר נ"י נוכחתי להנאתי כי דעותינו בעניני דיומא ממש אינן רחוקות זו מזו וכי בשיחותי (יחד עם ידידי ד. ב"ג<sup>74</sup> נ"י) בפאריס

לפני שבועיים עם שלישי מדינות רבות הנוגעות לעניינינו, שהתכנסו ללויה זו עוד יותר מאשר בהליות הפוליטיות הקודמות, קלעתי במובנים רבים לדעתו הרחבה והנועז. גם בענין סין וגם בענין הקנטת הרוב.

... בהרבה  
נאמנות וביקר  
ובאהבה, נאמן  
בבריתו  
ש.ז. שזר



הרבי מלך המשיח שליט"א מעתיר בתפילה באהל הק', ער"ה תשל"ו

## פניו המאירים בשאתו את צרור צרות המיחלים הם שחיזקו את רוחי

דומה כי סיומו של מכתב זה שלעיל עולה על כולו ברגש החם שפורץ ממנו, בהשתפכות נפש של חסיד אל רבו.

שז"ר הוסיף בשולי המכתב בקשה אישית - ברכה לאחד ממשפחתו הקרובה הזקוק לישועה מיוחדת. ומידי דברו הוסיף מיד 'התנצלות' לרבי על כי מוסיף הוא על דאגותיו.

73) ביומנים מסופר שעם צאתו אמר ש"אני שרוי כעת בעולם אחר".

74) דוד בן-גוריון.

וישא נא לי כי הרהבתי להוסיף דאגה על דאגותיו. פניו המאירים בשאתו את  
צדור צרות המיחלים אל קבר חמיו, האדמו"ר הריי"ץ זי"ע, הם שחיזקו את רוחי  
לכתוב זאת. וישא תודה.  
הנ"ל.

וישא נא לי כי הרהבתי להוסיף דאגה על דאגותיו. פניו המאירים בשאתו את צדור  
צרות המיחלים אל קבר חמיו, האדמו"ר הריי"ץ זי"ע, הם שחיזקו את רוחי לכתוב זאת.  
וישא תודה.

הנ"ל.

# הרבי לשז"ר: "בקורת רוח רבה"

## חזרתי בהתוועדות מאמר מהספר היו"ל לכבוד יום הולדתך

במכתב המענה<sup>75</sup> מזכיר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שבהתוועדות י"ט כסלו האחרונה חזר על א' ממאמרי אדה"ז מתוך ספר מאמרים חדש שהולך לצאת לאור בקשר עם יום הולדתו של מר שז"ר (שחל באותו החודש). גם לשיחותיו הנ"ל של שז"ר בהלוויה בפריז, מתייחס הרבי ב'עונג רב'.

ב"ה, כ' כסלו, ה'תשל"א

ברוקלין, נ.י.

כבוד הו"ח אי"א נוי"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות  
ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א  
שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתב מר, והפ"נ שבמכתבו קראתי על הציון, ויהי רצון שיבשר  
טוב בתוכנו, ובדאי לא ימנע הטוב מלהודיע.

בקורת רוח מיוחדת חזרתי בהתוועדות דיט"כ אחד ממאמרי אדה"ז שבביכל אני  
ישנה תקטי"ח [שמכינים אותו עתה באה"ק ת"ו להוציאו לאור בקשר עם יום הולדת  
מר לאויש"ט]. בקשתי וזירזתי להוציאו לאור בהקדם ומצו"ב, למען יוכלו ללמוד  
בו גם אלה שלא היו בשעת חזרת המאמר עוד בימי חנוכה, אשר יש להם קשר  
פנימי וכולל עם עניני יט"כ, שנקודתם הפצת המעיינות חוצה. שהרי גם בימי חנוכה  
דוגמתם [על] פתח ביתו מבחוץ ובאופן דמוסיף והולך.

ויהי רצון שכן יהי' בכל אחד ואחת מאחביי בכל מקום שהם, ובאופן וכסיום  
אגרת אדה"ז בצאתו לחירות שכתב למחוי' הרה"צ וכו' מוהרלי"צ מברדיטשוב -



הרבי מלך המשיח שליט"א בהתוועדות י"ט כסלו תשל"א

וכשקריתי בס' תלים בפסוק  
פדה בשלום נפשי קודם  
שהתחלתי פסוק שלאחריו  
יצאתי בשלום מה' שלום, - ג'  
פעמים (דהוי חזקה) שלום.

בברכה לימי חנוכה  
מאירים ובכבוד ובהוקרה  
ולבשו"ט.

עונג רב שבעתי מהידיעות  
אשר גם בעת ביקורו בפאריז  
הצליח מר בקירוב דעתו של  
פ' וכו' ודוקא ע"י דיבורים  
וכו' החורגים ממסגרת  
הפרוטוקול. - וע"ד ביקורו  
כאן וכשיחתינו אז.

# בני ליאדי, קאפוסט וניעזין התאחדו עם ליובאוויטש בירושלים

לעיל, כתב הרבי למר שז"ר (ביום כ' כסלו תשל"א) על הדפסת המאמר "אני ישנה" תקס"ח, מתוך ביכל תקס"ח, לרגל יום הולדתו של שז"ר. בשנה הבאה, תשל"ב, כותב הוא אל הרבי על השלמת המלאכה בהדפסת הביכל השלם של מאמרי אדמו"ר הזקן בתור, ספר המאמרים תקס"ח.



שער ספר המאמרים תקס"ח

ירושלים, ראשית כסלו תשל"ב  
לכבוד קש"ת אדמו"רי אהובי שליט"א,  
ירשה נא לי לפתוח את מכתבי הפעם  
במאורע שהפעמיני ושמחני ביותר בכל  
שבוע יום-ההולדת שלי, והוא - הופעת  
הספר הרביעי (תקס"ח) של מאמרי  
האדמו"ר הזקן נבג"מ, שבית הדפוס  
בכפר חב"ד סיים וכרך כלול בתפארתו  
ליום ר"ח כסלו. בו ביום נשלח לכ"ת  
ההעתק הראשון ובודאי קבל בזמן ואין  
לי ספק כי המאורע גרם לו נחת רוח.  
בו ביום החלטתי לבקש את כ"ת להטיל  
על אנשיו לגשת להכנת הכרך החמישי  
ורצוני עז כי כפר חב"ד עוד יספיק לסיים  
את הדפסתו עוד תוך כדי ימי כהונתי  
ואני אתחיל מיד לחסוך לכך את הממון  
הנחוץ. כפי שזכור לי יש עוד שני ביכלאך  
שלפי דעת כ"ת אפשר לאחדם בכרך  
אחד. ויהיו לנו חמשה חומשי מאמר  
האדמו"ר הזקן.

כ"כ ארשה לעצמי לבקש את מגיד  
השיעור שלנו ידידי הטוב הרב עדין  
שטינזלץ נ"י שיתחיל מעתה ללמוד אתנו בחוגנו את מאמרי תקס"ח, בלעדיו  
מסופקני אם ארוץ אורח בו, ואת "דרך מצותיך" אנחנו עומדים בסיומו.



וברכה מיוחדת לכ"ת על חכמת ההרכבה, איך שהרכיב את הועד החדש של חב"ד בארץ ישראל<sup>76</sup>. אכן לא הבלגתי על יצרי וספרתי לידידנו הרה"ג זוין שיחי את פירושי לסוד ההרכבה הזה וטעמו המיוחד בביה"כ ע"ש הצמח-צדק. לאמתו של דבר, מבחינה הסטורית תוקן הפעם הקרע בין בני הצ"צ שהחל עם פטירתו וכי גם ליובביץ, גם לאדי, גם קפוסט וגם ניז"ן וכי התאחדו הפעם בועד חב"ד בירושלים. אני מקווה כי לא טעיתי בפירושי, וגם "זקנה ובהרות" וגם "הנפש אשר עשיתי בחרן" וגם עולי רוסיה. שמחתי כי זכיתי לקבל את פניהם בבקורם אצלי ואח"כ ביום ההולדת בביה"כ שהרחיב ידיעותיו ובכ"ז היה קטן מלהכיל את הצבור הגדול.

כן יזכה כ"ת לקבוץ גלויות בממדים גדולים והמספרים שהגענו אליהם למעלה מכל המשוער (השנה ב"ה אחד-עשר אלף עולים מרוסיה במשך השנה האחרונה, כן ירבו, על אף כל הסבכים שהם גורמים) יתמידו נא, ונזכה לשאת בכל הקשיים שהם גורמים, במישרים ובעקיפים, הנחוצים והמדומים. ואני מקבל בתודה את הרמז של "ניצב" בתוקף ובהתמדה ובקשיות עורף ועל אף הכל! מבפנים ומבחוץ ומבפנים שבפנים.

על שאר הדברים המעשיים של כפר ב' ושל שכונת קרית מלאכי ודאי כותבים לכ"ת נציגיו במישרים.

אינני יודע את כ"ת ירצה לעיין בספרי החדשים שגם הם הופיעו בחודש הזה ואשר חדשי מחלתי ושכיבתי בבית החולים היו חדשי הכנסתם לדפוס. אם יגיע אלי רמז לכך כי אל אף כל טרדותיו והרחקת היריעה, יאבה לעיין בהם, אשמח לשלוח אותם.

ותשואות חן על ברכותיו במכתב ובטלגרף לשנה החדשה, שכלם הגיעו בזמן.

מוקירו ומחבבו ונאמן לשרותו

שניאור זלמן שזר

ג.ב.

מחר אני נוסע לקבל את פני הנשיאים האפריקאים בשובם מקאהיר ומועידתם בדקר, לפי כל חוקי הפרוטוקול. עם היושב ראש שלהם, נשיא סנגל, משורר וחבר האקדמיה בפאריס למדעים, כמדומני שנתקשרו לי קשרים. ושוב: והלואי ולא תצא תקלה על ידם.

מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על מכתב זה<sup>77</sup>:

ב"ה, כי כסלו, ה'תשל"ב

ברוקלין, נ.י.

כבוד הו"ח א"י א"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

" . בתודה הנני מאשר קבלת מכתב מר, ומוכן וגם פשוט אשר אתענין לראות ולקרות מהנדפס לאחרונה מכתבי מר, ות"ח מראש על ההוראה לעושי רצונו, ככתבו במכתבו, לשלחם לכאן.

.. נ.ב. מובן שקורת רוח רבה גרמה הודעת מר והערה והארה שבה ע"ד הו"ל דעוד כתי"ק לאדה"ז. וזה מזמן אשר התחילו לעשות מפתח ממאמריו המפוזרים בכמה ביכלעך, אשר חלק מהם עדיין לא נדפס, או שנדפס בשינויים רבים. במיוחד מהמאמרים הקצרים (בכמות, אף כי מלאי תוכן רב), ועל פי הרושם הראשון כנראה אוצרות גנוזים בהם שעדיין לא ראו אור הדפוס. ובסגנון הידוע, יהי רצון אשר בקרוב גם בדברי דא"ח אלה יקויים יפוצו מעינותיך חוצה .. "

(76) מדובר ככל הנראה על ועד חדש לבית הכנסת צמח צדק בעיר העתיקה

(77) אגרות קודש חלק כו ע' לד.

# לקפוץ ל'איסטרון פארקוויי'

באגרת שלפנינו, שנכתבה אחר מלחמת יום הכיפורים, מגלה שז"ר על רצונו לבוא לביקור נוסף אצל הרבי, דבר שלא התאפשר עקב המצב בארץ הקודש. כמו כן, עוסק המכתב בענינים הקשורים למלחמה.

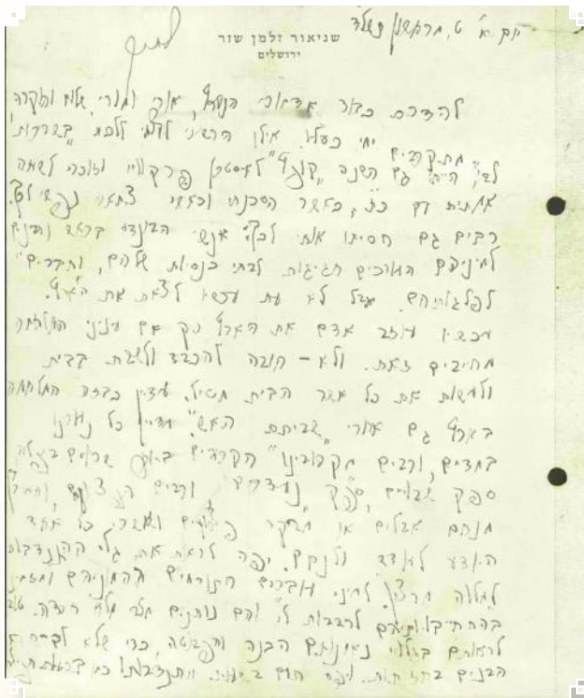
יום א', ט' מרחשון תשל"ד

להדרת כבוד אדמו"רי  
הנערץ, אורי ומורי, שלום  
והוקרה.

מתקרבים ימי כסלו.  
אילו הרשיתי לעצמי ללכת  
"בשרירות לבי", הייתי גם  
השנה "קופץ" לאיסטרון  
פרקוויי וזוכה לשיחה אמתית  
עם כ"ת, כאשר הסכנתי  
ובאשר צמאה נפשי לכך.  
אבל לא עת עכשיו לצאת  
את הארץ.

עכשיו עוזב אדם את  
הארץ רק אם עיני המלחמה  
מחייבים זאת. ולא - חובה  
להכבד ולשבת בבית  
ולעשות את כל אשר הבית  
משיל. עדיין כבדה המלחמה  
בארץ גם אחרי "שביתת  
האש". עדיין כל נערינו  
במדים, ורבים מקרובינו  
שרויים באפלה, ספק  
שבויים, ספק נעדרים, ורבים  
הפצועים. העם מנחם אבלים  
או מבקר פצועים ואשרי כל  
אחד היודע לעודד ולנחם.

...לע"ע אני מתכנן להתחיל את ימי כסליו בט"ז במרחשון, יום הולדת רחל,  
ולאותו יום להביא את רחל לביקור בביתנו בירושלים, להזמין בני משפחה ובנות



המערכת שלה ולתת לה הברכה כי שבה לאיתנה. נערוך סעודה בבית ותשוב לגדרה  
כי עדיין זקוקה היא לבית-החולים.

את תפילת ר"ח כסלו אני מתכנן לערוך גם השנה, אם הכל יהי כשורה, בבית  
הכנסת של הצ"צ בעיר העתיקה כמנהגי.

ואם אזכה ותנאי השעה יאפשרו, ארצה את י"ט כסליו שוב לערוך בכפר חב"ד  
כמנהגנו מימים ימימה, זה לאחד ועשרים שנה. רוצה אני לקוות כי ברכת כ"ת תלווני  
בכל האירועים הללו ובכל שעה.

וישא ברכה על העדוד שהוא מעודד את החיילים שלנו ואת המפקדים. יודע  
אני מקרוב כמה חשוב הוא עידוד זה. שמחתי לראות את אמונם בכ"ת, וניחמתיהם  
בדברי הברכה שלו.

והנני חסידו נאמן לדברו ומצפה לישועה  
שניאור זלמן שזר



שער  
שני

# ידידנו מיידנצ'יק

קשרי הידידות בין שז"ר  
ור' שלומקה מיידנצ'יק

# שז"ר וידידיו נאלצים להישאר בארץ... הרבי דוחה את הנסיעה ל770

לקראת חודש תשרי תשכ"ט, ידידיו של שז"ר - ר' שלמה מיידנצ'יק ור' משה צבי סגל<sup>78</sup> - קיבלו הוראה מאת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שעליהם להשאר במקומם בחודש החגים ולא להגיע לחצרות קדשנו. נוסח המברק שקיבל ר' שלמה הוא:

"כיון שעניני כחב"ד דורשים נוכחיותו (בכחב"ד ואהקת"ו) ידחה ביקורו כאן לזמן מתאים יותר.

כתיבה וחתימה טובה  
[חתי"ק]"



הרב משה צבי ע"ה סגל

באגרת לרש"י זווין מה' אלול תשכ"ח כתב הרבי שליט"א<sup>79</sup>:

"... הגיעוני שמועות שמעוררים קס"ד אשר ידידנו שליט"א יצא למסע ביקור בכוי"כ מדינות דבני חם וכיו"ב. ואף שלכאורה אין זה "עניני" וכו' - לפענ"ד אינו ענין כלל וכלל, ויקיים ויקויים בו משי"נ אשרי יושבי ביתך (היינו כל אהקת"ו). ובדברים כיו"ב - הרי בנקל יותר ונעים יותר לבטלם כשהם בשלב דקס"ד וכו' ..."

במכתב דלהלן מזכיר מר שז"ר את המשלחת שיצאה לרבי מלך המשיח ואת היעדרותם של הרב מיידנצ'יק והרב סגל ע"פ הוראת הרבי, וכן שואל אודות דברי הרבי אל הרב זוין.

(78) עסקן חב"די, ומחשובי חסידי חב"ד בירושלים.

(79) אגרות קודש חלק כה ע' קסה.

יום ו' עש"ק ז' אלול תשכ"ח

אדמו"רי ומאורי שליט"א

התקנאתי מאד בחברי המשלחת שיצאה אל כ"ת והבינותי מאד לאכזבתם של ידידי מיידנצייק וסגל שקבלו עליהם את הדין ובטלו את נסיעתם, כאשר הוטל עליהם. ובלבי נערמו דברים רבים שהייתי רוצה מאוד לשוחח עליהם פנים אל פנים. האם אזכה לכך?

יקרו לי דברי החרדה שבקעה מתוך מכתב כ"ת אל הרה"ג רשי"ז. אינני שואל מהיכן באה אליו השמועה ומשום מה החרידה את כ"ת יותר מאשר אשתקד. אף כי נוהג אני להתאמץ להבין דברים לאשורם. בכל אופן בקשתי לדחות את המחשבה הזאת לזמן אחר.

אחרי שמסרתי את דברי הברכה שלי לרדיו ולטלוויזיה הלכתי אמש לשעור ולמדתי את הפרק "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול" (לקושי תורה, דברים דף נה) ותהי לי השעה מעין הכנה לקראת ראש השנה ולקראת כתיבת שורות של ברכה אלו לכ"ת.

...ותתחדש נא עלינו השנה למעשים של בנין ממש ושל עליה גם מארצות הברית, לקבלת פני אחינו "משם"<sup>80</sup> ולהעמקת ההרגשה היהודית בכל חלקי עמנו, גם בגלויות וגם בארצנו הקדושה.

המברכו מקרב לב נאמן ואת כל המסתופפים באורו

נאמן לבריתו

זלמן שזר

# הקטרוג ופשרו ב'ליקוטי דיבורים'

בא' כסלו תשכ"ז כתב ר' שלומקה לשז"ר:

לכבוד נשיא המדינה

שלום וברכה.

ברכות לבביות מעומק הלב ליום הולדתך ה-77. יהי רצון שיתקיים בך מארז"ל  
הוי ע"ז כנמר. הנני מאחל בשמי ובשם תושבי הכפר בריאות נכונה ואוי"ט מתוך  
הרוחה ונחת, ועוד בימך תושע ישראל ישועה מלאה ותזכה לראות בשוב ה' לציון.  
מצו"ב ספר "לקוטי דבורים" מכ"ק אדמו"ר מהוריי"ץ נבג"ם כבקשתך, וכן מאמר  
מאת ר' משה סגל כתגובה על דברי הקטרוג בעתון "מעריב" וכן קטע מעתון "פנים  
אל פנים".

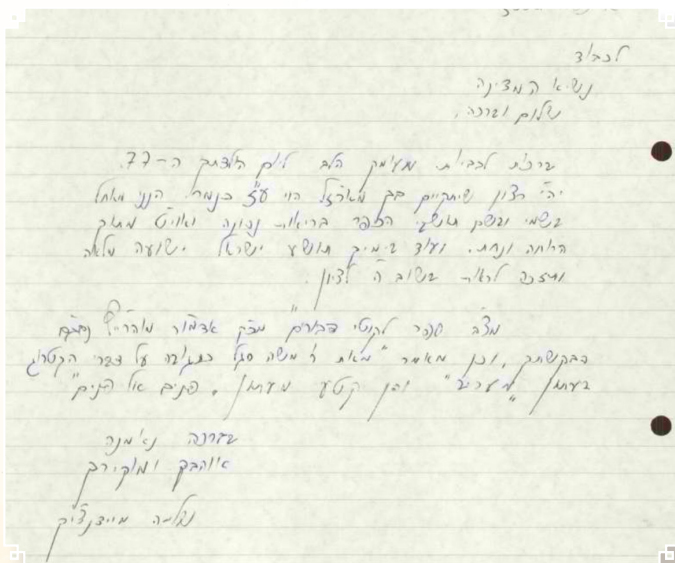
בברכה נאמנה, אוהבך

ומוקירך

שלמה מיינדנצייק

מכתבו של ר' שלומקה

והמצורף אליו עוסקים בדברים  
שנכתבו בעיתון מעריב ב"ט  
חשון תשכ"ז. שם צוטט מתוך  
עיתון שבועי של תנועת  
"השומר הצעיר", בו נכתבו  
דברי קטרוג על עדת חסידי  
חב"ד בארץ הקודש. כתב  
המאמר מחה באחדים מחברי  
התנועה הקיבוצית ובראשם  
מר מרדכי בנטוב, שר השיכון,  
שהשתתפו בהקפות שניות  
בכפר חב"ד באותה שנה.



מברקו של ר' שלומקה לשז"ר



**תורת חב"ד מ...אמריקה**  
בטאון הקיבוץ הארצי של "השומר הצעיר" - "השבוע בקיבוץ ה-ארצי" - יצא בהתקפה על ישר-ה-שיכון מרכזי בנטוב, הבר קיבוץ מש-מר העמק, על אשר השתתף בהקפות שמחת-תורה בכפר חב"ד. בבטאון ה-

**..בנטוב ושדה - אחינו אתם!"**  
בתגובה לקטע "תורת חב"ד מ...אמריקה" - ב"שיתוף מ-עריב" מיום י"ט במרחשון תשכ"ז, 2.11.66, רצוני לה-עיר:

**למעלה:**  
כותרת המאמר עם דברי הבלע

**למטה:**  
כותרת מאמר התגובה של הרב סגל

גדולה נקוטה בידך אם אתה חושד בנו בשנאת יהודים. אל נא תאשימו ותשפטנו בלי חקירה מוקדמת. בוא-נא אלינו לכפרנו, כשם שרבים באים אלינו מדי שבת, מתארחים אצלנו ולומדים את אורח חיינו הלכה למעשה. הריני מזמין לשבות אצלנו, למען תראה כיצד אנו מגשימים מצוות אהבת רעים ואחים.."

המאמר טופל עלילה על חסידי חב"ד כביכול הם שונאים יהודים ומכנים אותם פושעי ישראל, ואך ורק כלפי חוץ מתנהגים יפה כלפיהם, (עפ"ל). בהמשך הכתבה צוטט קטע מדבריו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ ב"ליקוטי דיבורים" והוצג בצורה לא הוגנת כשהוא מוציא את המילים מהקשרן.

כשבוע וחצי לאחר מכן, בעיתון מעריב שיצא לאור בל' חשון, פרסם החסיד הרב משה סגל, מאמר תגובה לדברי הבלע, בו הוא מוכיח את אהבתם האמיתית של חסידי חב"ד לכל יהודי ואת תרומתם הנפלאה למדינה. כשאת המאמר הוא מסיים בקריאה לבבית נרגשת:

"לבסוף: הרשוני לפנות אל החברים בנטוב ושדה: אחינו מרכזי בנטוב - אחינו אתם! גם אם שר אתה, גם אם חובות של מסגרת מסויימת מוטלים עליך, אולם מעל לכל: תחושת האחוה והאהבה בינך לבין כל אדם מישראל תהא מודרכת בכל זהרה ואמיתה, כשהיא יונקת ממקורות הנצח של ישראל סבא, ואתה, אחינו מאיר שדה, טעות

# התעורר בי הרצון לרשום הרושם שעשו עלי נשי הכפר

לקראת יום הולדתו של 80 של מר שז"ר נערכה בכפר חב"ד התוועדות גדולה לכבודו, להתוועדות הגיעו שז"ר ואשתו - מרת רחל, כחלק מן הביקור<sup>81</sup> סיירו הם גם בבית הספר למלאכה שהוקם בסיוע שז"ר בכפר חב"ד, במהלך הביקור היה ניתן לראות את התרשמותה הגדולה של מרת רחל שז"ר, התרשמות זו ניתן למצוא בחלופת המכתבים שלפנינו<sup>82</sup>.

א' בשבט תשכ"ט

לכבוד הגב' רוזה מיינדנצ'יק

כפר חב"ד

גב' מיינדנצ'יק היקרה,

אחרי ביקורי האחרון בכפר חב"ד התעורר בי רצון לכתוב על הרושם הרב שעשו עלי נשי המקום וחלקן החשוב בפעולותיו של כפר חב"ד.

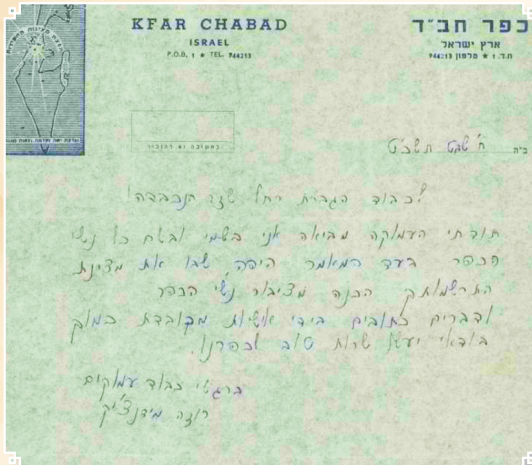
בעמוד הראשון של חוברת הירחון "דבר-הפועלת" שאני שולחת לך - תמצאי את רשימתי על הנושא הזה, ובודאי תכירי בה גם את עצמך.

באיחולים טובים לך ולמשפחתך,

רחל שזר

81 יתכן שהיה ביקור נוסף של מרת רחל שז"ר באותה תקופה.

82 וראה בספר 'נשיא וחסיד' ע' 160 דברים נוספים אודות התרשמותה של מרת רחל שז"ר מביקוריה בכפ"ח.



מכתבה של מרת רוזה מידנצ'יק

ח' שבט תשכ"ט  
 לכבוד הגברת רחל  
 שזר הנכבדה!

תודתי העמוקה מביאה  
 אני בשמי ובשם כל נשי  
 הכפר, בעד המאמר  
 היפה, שבו את מציינת  
 התרשמותך הכנה מציבור  
 נשי הכפר.

ודברים כתובים בידי  
 אישיות מכובדת כמוך  
 בודאי יעשו שירות טוב  
 לכברנו.

ברגשי כבוד עמוקים  
 רוזה מידנצ'יק

# הרגשתי עד כמה הרבי שליט"א מייקר את המתנה וגם את השולח.

בי"א ניסן תשל"ב מלאו לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שבעים שנה, ביוזמתו ובניהולו של ר' שלומק'ה מיינדנצ'יק נערך ספר מיוחד ובו ברכות לרבי מכל המיומי בפוליטיקה ישראלית מימין ומשמאל, שלומק'ה גם היה זה שהלך בעצמו לכל האישים לבקש מהם יכתבו ברכות<sup>83</sup>. מתנה מיוחדת במינה שארגן ר' שלומק'ה לרבי הייתה משז"ר כמו שהוא עצמו תיאר זאת:

"בשנת תשל"ב, לקראת יום ההולדת השבעים של הרבי - י"א ניסן תרס"ב-תשל"ב - התכוננתי לנסוע לניו-יורק. קודם הנסיעה, כשהייתי אצל שז"ר, סיפר לי שעוד לא החליט איזו מתנה ישלח לרבי כמתנת יום-הולדת, וביקש להיוועץ בי.

"בביקורי הקודמים אצלו כבר הבחנתי שעל שולחן העבודה שלו מונחים זוג נרתיקי תפילין - "של יד" ו"של ראש" - עשויים מכסף, והם מוצבים על כן עץ מיוחד שעליו הכתובת: "בתי תפילין של האדמו"ר האמצעי, שי מאת פרופסור סר ישעיהו ברלין.

"עוד בשעתו רציתי לברר עד כמה שז"ר יהיה מוכן להעביר את הנרתיקים הללו לרשות, ולכן שאלתי אותו האם היחוס הוא וודאי. הוא ענה לי בגאווה כי הפרופ' ברלין מלונדון, ממנו קיבל את השי, הוא קרוב משפחה של הגביר המפורסם ר' חיים ברלין מריגה, שאשתו הייתה נינה של אדמו"ר האמצעי, ומהם הגיעו אליו בירושה זוג הנרתיקים הללו. מנימת הדברים הבנתי שאין לי סיכוי ששז"ר יסכים להיפרד מהם.

(83) ראה "מיינדנצ'יק הקטר של חב"ד" ע' 172 ואילך.

עתה, כשהוא מצידו בחר להתייעץ איתי על המתנה שיתן לרבי, הצבעתי ללא היסוס על נרתיקי התפילין שעל השולחן. ניכר היה ששז"ר אינו מתלהב מהרעיון... ברור, הרי המתנה הזו הייתה יקרה לו מאוד, ועובדה שמכל המתנות הרבות שקיבל בחר דווקא בזו שתוצג דרך קבע על שולחנו. הוא התלבט, התלבט, ובסוף החליט: כן, זוהי המתנה שמגיעה לרבי!"

את המשך קורות המתנה המיוחדת, יחד עם תיאור חי מהמתרחש בחצרות קדשנו ביום הולדתו 70 של הרבי מגולל ר' שלומק'ה במכתב שלפנינו:

ח' בניסן תשל"ב

כבוד ידידנו הנכבד והנעלה

ר' שניאור זלמן שי' שזר

נשיא המדינה.

אישי הנשיא!

הנסיעה היתה מאוד נעימה והאווירה היתה חב"דית ממש. הקבוצה שלנו שמנתה 60 איש השתלטה על האוויר, על הנוסעים והצוות, התפללנו במנין, הנחנו תפילין עם אלה שהתעצלו לעשות זאת בעצמם, שרנו שירי חב"ד, למדנו וחזרנו ולמדנו את המאמרים של הרבי שליט"א. שיחת היום של כל יתר הנוסעים היתה: החב"דניקים והרבי שלהם. כל תשוקותינו ומחשבותינו היתה להספיק להגיע ולכל הפחות "רק" לראות את פני הרבי שליט"א עוד היום, בזמן שיוצא ממשרדו ונוסע הביתה.

התיק האישי שלי שלא מסרתי למטען כולל הטלית והתפילין, המתנה של ידידנו נשיא המדינה לרבי שליט"א וספר הברכות. ה' שמע לתפילותינו והגענו בזמן ובשלום.

מיד נסענו לחצרו של הרבי שליט"א ועוד הספקנו להגיע לפני שהרבי שליט"א עזב את הבנין וכך הספקנו עוד באותו יום שהגענו מכפר חב"ד לראות את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א.

דבר ראשון שעשיתי - מסרתי את מתנת נשיא המדינה<sup>84</sup> למזכירות שימסרו לרבי שליט"א. את ספר הברכות לא מסרתי תיכף, צלמתי קודם כל את הדפים - להשאיר למזכרת גם בכפרנו, ואני באמת מודה לכבודו על הצעתו הנבונה.

עצם הדבר שאנו יודעים שמוכרחים לחזור מכאן עוד לפני הפסח כאילו לוחץ עלינו בעומס של טונות רבים, חבל על כל רגע שעובר, הנה פחות שעה, פחות יממה.

שמענו שספק בכלל אם תהי' "יחידות" עד פסח, כי בזמן הזה הרבי לא מקבל ליחידות. חבל- ולא חבל, כי עד כמה שכל אחד רוצה לזכות להכנס ליחידות אל הרבי שליט"א, בכל זאת יש גם הרגש שאנו הגענו אך ורק ליום ההולדת לאריכות ימים ושנים טובות.

ס'איז דאך דא דער ווארט מהרבי הזקן<sup>85</sup> - איך וויל ניט דיין גן עדן וכו' איך וועל מער ניט ווי דער דיר אליין<sup>86</sup>...

עד כמה שהופתעתי שהודיעו לי למחרת בבוקר שבערב כאשר הרבי שליט"א יחזור מן ה"אוהל" אכנס לרבי בין מנחה לערבית. כבוד הנשיא בוודאי מתאר לעצמו את הרגשתי במשך כל היום ובפרט את הדקות לפני כניסתי אל הרבי.

כשנכנסתי האב איך זיך אביסל פארלארען<sup>87</sup>, ואפילו לא הספקתי לברך ברכת שהחיינו - והרבי שליט"א התחיל לדבר: היות וקיבל מכתב מידידנו שי' והוא כותב ששלח על ידי - באופן אישי - את המתנה היקרה, לכן הנה זה מונח (דער רבי שליט"א מיט זיין הייליגע צורה זיצט אזוי פון יענער זייט טיש<sup>88</sup>, והמתנה מונחת על

84) זוג נרתיקי תפילין של יד ושל ראש, של האדמו"ר האמצעי, עשויים מכסף.

85) "הרי ישנה אימרה מרבינו הזקן". היום יום, ח"י כסלו.

86) אינני רוצה את הגן שלך כו' אני רוצה רק אותך בעצמך.

87) קצת הלכתי לאיבוד.

88) הרבי, עם צורתו (פניו) הקדושה יושב כך בצד השני של השולחן.

שולחן אחר לגמרי, וזה לא יכול להגיע לידינו של הרבי כי (ו) צריך למסור זאת לרבי אישית.

לכאורה הדבר מוזר, המתנה כבר נמצאת בחדרו של הרבי, ואני כאילו כבר הוצאתי זאת מידי, אבל אצל הרבי אין חכמות; זה נשלח אישית - הרי זה צריך להימסר אישית. יש גם זמן מתי אני צריך למסור זאת - לאחר שהרבי חוזר מה"אוהל" בין מנחה לערבית. לקחתי את המתנה ומסרתי לרבי שליט"א והוא שאל אותי אם יש לי גם מה למסור לו בעל פה, לא זכרתי שום דבר, הרגשתי עד כמה הרבי שליט"א מייקר את המתנה וגם השולח.

בד בבד שאל אותי מדוע לא לקחתי אתי את בתי הבכורה<sup>89</sup> ומה נשמע בענין השידוך אתה, ולא שכח גם על פרט קטן זה. הודה לי עבור שליחותי וכל זה בפנים מאירות ושמחות, ואילו אנכי מאידך במתח עצום והתרגשות בלתי רגילה, "ואף על פי כן" אני מודה מאוד לידידנו כבוד נשיא המדינה שיי עבור שזיכה אותי בשליחות חשובה כזאת ואשר בזכותה "יחידות" בלתי נשכחת.

בברכה ובהערצה ובהוקרה רבה

ידידו הנאמן

שלמה מיידנצ'יק

אודה לכי עבור מסירת ד"ש לבבית, ברכות ואיחולים לרעיתו ולמשפחה.

על מתנה זו כתב כ"ק הרבי מלך המשיח למר שז"ר<sup>90</sup>:

ב"ה, י"א ניסן, ה'תשל"ב

ברוקלין, נ.י.

לכבוד שניאור זלמן שליט"א

"... מאשר הנני קבלת מכתב כי וכן התשורה הנכבדה - קדושה ומזכרת אבות ונשיאים גם יחד - ות"ח ת"ח מקול"ע..."

(89) מרת מרים (בליניצקי, סבתו של החתן).

(90) ח' כז ע' קג.

# שז"ר והכפר: קשר הדוק ומעורבות יום-יומית

דומה כי לא היה נושא שבו התבטאה עזרתו הרבה של שז"ר כמו בניית והרחבת כפר חב"ד. שז"ר היה מקבל דיווחים קבועים מפי ר' שלומק'ה, כמעט בכל נושא שבו יכל להיות לעזר. הבאנו מספר דוגמאות שגרתיות למכתבים שנתקבלו בלשכתו של שז"ר מאת יו"ר וועד הכפר - ר' שלומק'ה.

## שיתוף פעולה למען בית הספר למלאכה

לפנינו שני מכתבים בענין עזרתו של מר חיים יחיל - דיפלומט ישראלי ומנכ"ל משרד החוץ, לבית הספר למלאכה בכפר חב"ד. המכתב הראשון הוא למר שז"ר והשני ממוען לד"ר חיים יחיל.

ב"ה

יום כ"ח חשוון תשכ"ח

לכבוד ידידנו הלבבי

מר ש.ז. שז"ר

שלום ורב ברכה!

מרשים אנו לעצמנו להמציא לך בזאת העתק מכתבנו אל ד"ר חיים יחיל.



מר חיים יחיל

ד"ר יחיל ביקר לפני כשנה וחצי בכפר חב"ד<sup>91</sup> ובמוסדותיו. הוא נהנה מאוד מביקורו בכפר חב"ד והביע התפעלות מההשגים שהבאנו בפיתוח הכפר וגידול המוסדות. הוא קיים שיחה ממושכת עם תלמידי הישיבה העולים מארצות הרוחה, והם הביאו לפניו את דעתם להצלחת הסתגלותם וקליטתם בארץ.

בעת ביקורו דובר שאולי יוכל לבנות בנין פנימיה מיוחדת עבור תלמידים המגיעים מארצות הרוחה ואשר פנימיה זו תתאים לנוער הבא מארצות הרוחה. בזמן יותר מאוחר דובר גם אודות המרכז לשיתוף פעולה עם התפוצות, שיבואו לעזרת הישיבה ועידוד העליה ע"י הענקת מלגות לימודים לנוער העולה מחו"ל.

מנהלי הישיבה עשו רבות לעידוד העליה ואמנם בהצלחה רבה.

משוכנעים אנו שד"ר יחיל רוצה לעזור בכל מאודו, אולם בודאי נתקל הוא בקשיים אשר קשה לו להתגבר עליהם, ע"כ לכבוד הנשיא אם יוכל לשוחח עם ד"ר יחיל בקשר להנ"ל, ובודאי ישאב עידוד מדברי הנשיא למען אפשרות העזרה.

בכבוד רב ובידידות  
שלמה מיידנצ'יק

יום כ"ח חשון תשכ"ח  
לכבוד ידיד חב"ד  
ד"ר חיים יחיל,  
שלום ורב ברכה!

מאז ביקורך בכפר חב"ד ובמוסדותיו שהואלת לערוך לפני כשנה וחצי, שאבנו עידוד רב מדבריך ועידודיך לנו שנאמרו בעת הביקור ומאז שקדנו על השתדלות לעודד עליית צעירים מארצות הרוחה ללימוד בישיבה בכפר חב"ד.



בית הספר למלאכה בכפר חב"ד

לשם קליטת נוער זה היה עלינו להכנס בהוצאות גדולות למאוד. הוצרכנו להרים כתיבה נפרדת לנוער זה אשר ההוצאות בהם נאמרות בשפה האנגלית, כמו"כ היה עלינו לתת לנוער זה תנאים מיוחדים בפנימיה, ואמנם מאז שמה הטוב של ישיבתנו שבה משתדלים להצלחת התלמידים ממדינות הרווחה הגיע למרחקים, ורבים הם הרוצים ומעוניינים להתקבל לישיבתנו.

אולם מפאת ההגבלות האובייקטיביות (באין מקום

(91) בכ"ח סיון תשכ"ו.



בפנימיה, ובאין אמצעים להחזקת כל אדם מתאים) נאלצנו לדחות בקשות רבים ולשנה הנוכחית קלטנו 10 תלמידים מארצות הנ"ל.

וכנ"ל ההוצאות הם גדולות ועצומות מחמת הטיפול המיוחד שכל תלמיד כזה זקוק לו על מנת שיהנה משהותו אצלנו.

לכן, אנו חוזרים על בקשתנו שהמרכז לשיתוף פעולה עם התפוצות יבוא לעזרתנו הן במתן מלגות לאפשר החזקת תלמידים אלו, והן לעזרה בבניית פנימיה נוספת ליד הישיבה.

ברשותך, אנו שולחים העתק ממכתבנו זה אל נשיא המדינה מר ז. שז"ר אשר כאחד מפטרוני חב"ד מעוניין לדעת על הנעשה.

אנו תקוה לשמוע מכם החלטה חיובית לבקשתנו ובהקדם.

בכבוד רב

שלמה מיידנצ'יק

יו"ר הועד

## למרות התעלות הדרת כבודו ועליתו לכס הנשיאות הרם עדיין נמצא בכל מהותו בקרב אנ"ש

במכתב שלהלן פונה ר' שלומק'ה למר שז"ר בנוגע להרחבת כפר חב"ד על שטחי תוחלת הכהנה לעלייתם של משפחות חסידים רבות מברית המועצות. המכתב נכתב עת שהה ר' שלומק'ה אצל הרבי מלך המשיח בחודש החגים ובין השאר עסק גם בארה"ב בענייני הכפר

ג' דחווה"מ סוכות תשכ"ד

ברוקלין נ.י.

לכבוד ידידנו הנעלה והנכבד וו"ח אי"א וכו' וכו'

מו"ה שניאור זלמן שזר שיחי

נשיא המדינה.

א.מ.נ.

בראשית מכתבי עלי להביע שמחתי מכך שזכיתי וכבוד קדושת אדמו"ר שליט"א הטיל עלי שליחות מיוחדת, בערב יום הכפורים, למסור עבור הדרת כבודו מנה הגונה של "לעקאח", כמנהג חב"ד.

בכלל - אין לתאר את האהדה והערצה של כל אנ"ש דפה אל הדרת כבודו ושביעות רצונם הרבה מהעובדה שלמרות התעלות הדרת כבודו ועליתו לכס הנשיאות הרם, עדיין נמצא בכל מהותו בקרב אנ"ש וביתר שאת ויתר עז, על ידי ניצול הכוחות העליונים שניתנו לו מלמעלה בהתמנותו לתפקיד הנעלה (כדברי הרב גרליק שליט"א).

עובדה זו מסייעת בהרבה למטרת ביקורי - הפעם - בארצות הברית, כוונתי לעליית החסידים הגדולה שאנו מתכננים ליצור, רבים מאנשי שלומנו החלו מגלים התעניינות בעליה לארצנו הק' ובידי רשימה שהתחלתי לערוך, של משפחות שלמות מחסידי חב"ד המעוניינים בכך.

ברצוני איפה, לדעת ממעלת כבודו על ההתפתחויות האחרונות בענין תוחלת - כוונתי להקציית השטח כולו עבורנו (על



הרב גרליק לצד שז"ר בהתוועדות י"ט כסלו בכפר חב"ד

ידי מציאת הסדר סביר עבור חלק ניכר מתושבי מושב זה - שלא יוכל להסתגל למסגרת כפר חב"ד - למקומות אחרים).

תקותי כי תשובה חיובית ומבשרת טובות, ממעלת כבוד, תגביר את החלטתם הטובה של הנרשמים כבר ואף תעורר אצל רבים אחרים חפץ ותשוקה לזה.

בגלל שטח הפעולה הרחב - בתכניתי לשהות כאן תקופה של חודש-חודשיים לערך.

אסיים בברכת מועדים לשמחה וכברכת כ"ק אד"ש בהתוועדויות האחרונות, ששמחה זו תמשך על כל השנה כולה.

המחכה לבשורות טובות בכל הנ"ל

בכל הכבוד הראוי ובהוקרה

שלמה מיידנצ'יק, יו"ר כפר חב"ד.

נ.ב. המשקה שנשלח ע"י מעל"כ אמסור אי"ה בהתוועדות שמחת תורה כנהוג כאן.

## שז"ר מקשר את שלישו לחב"ד

בשלהי שנת תשכ"ג מינה הנשיא שז"ר את סגן-אלוף אריה רז לשלישו האישי, יחד הם הגיעו לכפר חב"ד לאמירת מגילת איכה בליל ט' באב, תיאור ממעמד זה ניתן למצוא בעיתונות של אותם ימים<sup>92</sup>:

"הנשיא הופיע למקום בלוויית שלישו, סגן אלוף אריה רז. מיד אחרי תפילת ערבית. חלץ הנשיא את נעליו והחליפו בסנדלים שחורים. הוא ישב על אחד משני הכרים, שהוכנו עבורו ועבור רב המקום, הרב גורלניק (גורליק), ושהה במצב זה עד סיום קריאת המגילה שנמשכה שעה תמימה".

בהמשך לכך הבאנו שני מכתבים מאותם ימים שכתב ר' שלומקה מיידנצ'יק בענין עריכת חגיגה לשליש הנכנס - מר אריה רז - בכפר חב"ד.

92) עיתון הצופה גיליון 9360.



משמאל:  
דיווח בעיתונות על  
ביקורו של שז"ר

למעלה:  
ר' שלומקה בשמחה כובשת  
עם איש צבא בביתו

**הנשיא בקריאת "איכה"  
בכפר חב"ד**

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, השתתף בליל תשעה באב בקריאת מגילת איכה שנערכה בבית הכנסת הרבני של כפר חב"ד, ליד בית דגון. הנשיא הירוע כמקורב לחסידי חב"ד, הסב יחד עם מאות מתפללים מבני המקום על גבי קרשים שהונחו על לבנים, החזיק בנר דולק וקונן את קינות תשעה באב מתוך סידור שב"ד.

שעה ארוכה המתינו חסידי כפר חב"ד בחצר בנין בית הכנסת לבואו של הנשיא, שהגיע למקום במכוניתו, בשעה 19.45. השתתפות הנשיא בקריאת תשעה באב בכפר חב"ד, ביוזמתו הוא, נודעה למתפללים רק בשעות הערב, כשעתיים לפני שהגיע לכפר חב"ד.

שני שוטרים רכובים על אופנועים חילסו את הדרך למכונת הנשיא, שזר הושגה הרבה זמן לפני

ט"ו מנ"א תשכ"ג  
לכבוד איש האשכולות ורב פעלים  
נשיא מדינת ישראל  
הו"ח וכו' ר' זלמן שיחי' שזר, ירושלים  
שלום וברכה!

מסוג"פ מכתב שנשלח לשלישו, ובקשתנו מופנית למעכ"ב לשחרר את שלישו  
לערב אחד כי לאפשר לו להשתתף במסיבה שנערוך לו.  
בכל הכבוד הראוי,  
ב/הנהלת ועד כפר חב"ד

יושב ראש הועד  
שלמה מיידנצ'יק

ט"ו מנ"א תשכ"ג  
לכבוד סגן אלוף ארי' רז  
בית הנשיא, ירושלים  
שלום וברכה!

עם התמנותך למשרה נעלה וחשובה זו להיות שלישו של נשיא מדינת ישראל  
אשר משרה זו מצד עצמה זכות גדולה היא לנושאה. וזכות כפולה היא לשרת  
אישיות גדולה ומורמת מעם כמר שניאור זלמן שזר.

בהיות ומע"כ נשיא המדינה נמנה על גזע ואנשי חסידי חב"ד, הרי דאגתנו  
ומסירותנו אליו רבה היא במאוד מאד.

ולרגל מנוי זה שלך הננו להזמין בזאת למסיבה-חסידית כדי להביע לך בעל-  
פה את ברכותינו הלבביים ששרותך לנשיא המדינה תשא פרי.

תקותנו כי תקבל את הזמנתנו ברצון ותקבע את היום והשעה הנוחים לך.

בכבוד ובברכה  
ב/הנהלת ועד כפר חב"ד  
יושב ראש הועד  
שלמה מיידנצ'יק

נ.ב. אנו מצדנו נפנה למעכ"ב נשיא המדינה בבקשה לשחרר אותך לערב זה.

חשנדל שניאורסאהן  
ליובאוויטש  
אויפגען פארקוי  
בוקרען נ.י.  
בשה, י"ג אייר, ה'תשס"ג  
ברוקלין, נ.י.

לכבוד  
כבוד  
ודור  
בעל  
ענף  
פרייה

עלם וברכה:  
זה עתה נתקבל ספרו "התקוה  
ולכל לראש, לאחרי תודתי ה  
לשבתו של מר ופרי עטו-סנתפריט  
כנים ואף על פי כן נקרא בטו  
שכן הוא גם כנוגע ענינים אח  
וכאן המקום לתקור מה סמ  
בעל תורת הסוד, שפלאו אותי  
אם צריך לקרא זכר (ז' צדוי  
לאחרי אריכות השקו"ס בזה ס  
(צדוי"), אבי גוש אפשען"  
אף אנו נאמר כנוגע לחש  
אחר, אבל יהי רצון-סיכוא  
והשליטה על ידי פטיח צדק  
בהודפנות זו חובתי נע  
הסתולתו כנוגע לחתנו וז

להורג  
וכל  
וכי  
(141)

מא... שיהא המדינה

נודה לכם אם ת

"אלו ממלכאל, ניו-יורק

רחבעם עמיר, ס  
מאח נשיא המדינה לאמרי  
ליוסינגטון, אחרי הלוייה  
בדעתו לשוב הביתה לסדר א  
למבלני ביום שלישי לפני

עלם וברכה:  
כיון שזה עתה הוצאנו לאור  
הבנו חזק וכולי, הנני שולח סופס  
ענינים כגון אלה-בודאי יחנה מזה.  
ביום מוכרחני להוסיף על אתר שאני  
הוצאת ספר זה בצורה זו, כיון שכמה סת  
היקון על פי כתבי יד שנספאו לאחרונה,  
היום ובני-יב. אבל בראותי רוב הטרדות  
לחיי וכו'. שעבודה גדולה היא, וסאידן זה  
אזל החלטה לצדקתו באפשעט, ולהסתפק לע  
רציונים שנכנסו בחוספה בסוף הספר.  
בדרכנו לאחרונה, בודאי גם כאהייק תי  
שולח הנני שופס לפר-בספיקות להופעתו כאן.  
ועתה באתי בענין שכבר כתבתי לפר, אף  
לא היו הוצאות בדברי, אלא שלגודל הסגוקה סת  
ופכח בריאותו הרופף וההשפעה על כל בני  
כלל לכפול דברים שכבר רחפעה על כל בני  
לתשומת לב המדיס שכבר רחפעה על כל בני

מיום הלכי ל"חדר" ועוד קודם לזה התחיל להתרקם בדמיוני ציור גאולה העתידה - גאולת עם ישראל מגלותו האחרון, גאולה כזו ובאופן כזה שעל ידה יהיו מובנים יסורי הגלות הגזירות והשמדות. וכחלק מעתיד מזהיר זה וכחלק מגאולה זו יהיי "נשיא זה מלך, לא נשיא שבט אלא שאין על גביו אלא ה' אלקיו" (הוריות יא, סוף עייא), והכל יהי באופן אשר בלבב שלם ובהבנה מלאה - "יאמר ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי". ולכן כל כך קשה לי להשתמש בתואר זה בקשר עם בני ישראל בעת אשר יעקב קטן הוא ובני ישראל "דווים דחופים סחופים ומטורפין ויסורין באים עליהם". יכולתי להשתמש במלה זו מן השפה ולחוץ, אבל כיון ששמעתי אשר כי "אמתי הוא - לא רציתי לכזב" בנפשי, ואתו הסליחה.

ממכתב הרבי מלך המשיח שליט"א ליפרעזידענט' מר יצחק בן-צבי